

“ÇOCUK KORUMA(MA) KANUNU” İLE ADALETİN ARAÇSALLAŞMASIN DA “DİVERSION” UYGULAMASI VE BU PANORAMADA ADALETİ ARAMAK İÇİN ÇAĞRI !

(Çocuk Koruma(ma) Kanunu ve “sosyal çalışma(ma) görevlisi” ile her sene geleceği çalınan ve korumasız yüzbinlerce çocuklar için)

SHU Nihat Tarımeri ¹

BÖLÜM I

Türkiye de Çocuk Koruma Kanunu ve insan haklarına,adalete bakış için giriş

1.”*Yozlaşma, ilkelerin yozlaşmasından başlar*” demekte Montesqueiu.Çocuklar ve adalet bir toplumun da vicdanıdır.Günümüzde evrensel ilkelerle çocuklara bakmak ,insana bakmakla başlar. Zaman zaman çocuklar için vicdan aramaktadır.Çocukların ve toplumun geleceğini yansıtan haberler sadece bir haber değildir. Bunların arasında “*Suça sürüklenen çocuklara UNICEF’le ortak proje*” şeklinde bir haber 21.2.2025 tarihli Hürriyet Gazetesi tarafından haberleştirilmiştir. ² Adalet Bakanlığı Mağdur Hizmetleri Daire Başkanı Meral Gökkaya, TBMM de çocukların istismardan korunmasına yönelik önlemleri araştıran komisyona verdiği bilgiler arasında tedbire yönelik projelerini de yansıtmaktadır.

Adalet Bakanlığı’nın son verilerine göre,2024 yılında toplam 211 bin 946 çocuk suç zanlısı olarak adliyeye düşmesi ve günde ortalama 580 çocuk mahkemelik olduğu ve de. suça sürüklenen çocuklardan 43 bin 128’ine hapis cezası verildi bilgisinden de bahsedilmektedir. Yine bunların arasında “ *Avrupa Konseyi ve UNICEF’le birlikte mayıs ayında bir projeye başlayacağız. ‘Diversion’ dediğimiz onarıcı ve koruyucu yaklaşım geliştirilmesini amaçlıyoruz. Bu proje de üç yıl sürecek. Diğer ülke uygulamaları incelenmek suretiyle uluslararası konferans yapacağız nisan ayı içerisinde. Türkiye’ye bunu nasıl entegre edebiliriz, çocukları suçtan nasıl uzaklaştırabiliriz gibi sorulara cevap arayacağız. İlgili kurumlarla iş birliği hâlinde bu faaliyetleri yürütmeyi amaçlıyoruz.*” şeklinde ki bilgi yeni bir projeyi de açıklamaktadır.

Onurlarının korunması bağlamında çocuklarla ilgili koruyucu ve önleyici mekanizmayı daha iyi bir hale getirmek amacıyla “*15 yaşından küçük olup ilk defa suç işleyen çocukların herhangi bir soruşturma ya da kovuşturma (dava) dosyasına kaydedilmeden adli süreç dışarısına çıkarılıp takip edilmesiyle ilgili sistemler geliştirmek istiyoruz. Suça sürüklenen çocuklara özgü kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımlarının belirlenmesiyle ilgili de çalışmalarımız var. Birden fazla kez suça sürüklenen çocuklara özel rehabilitasyon tedbirleri geliştirmeyi amaçlıyoruz. Çocuklar için görevlendirilen müdafî ve vekillerin özel olarak eğitim almış kişilerden oluşturulmasıyla ilgili Barolar Birliğiyle çalışmalarımız var. Yine, elektronik sistemlerin daha iyi kullanılmasıyla ilgili çalışıyoruz.*” şeklinde ki açıklama aynı zamanda şimdiye kadar yaşanan sorunları da doğrulamaktadır.

Görüleceği gibi “*On beş altında ilk suçta dava açılmaması*” gibi bir hedef ve özellikle Türk Ceza Kanunu (TCK)’nın ³ “küçükler” başlıklı 31 inci maddesi ile oluşturulan söz konusu 12-14 yaş gurubu için “diversion” uygulaması bir çözüm olarak öne çıkmaktadır. 765 sayılı TCK nın devamı olarak 5237 sayılı TCK’nın 2005 yılından beri sahip olan bakışla çocuklar arasındaki gençlik dönemini içeren 15-18 yaş grubu için geçerli olmamaktadır. Süre gelen eşitsizliğin de aynen devam ettiği görülmektedir.Çağın ötesi bakışla halen öne çıkan TCK/31.maddesine odaklanan 5395 sayılı “**Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK)**” ⁴ için de önemlidir.Çocukların korunması adına ÇKK

¹ Zürih Gençli Savcılığı (eski) Sosyal Çalışmacı

² <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/suca-suruklenen-cocuklara-unicefle-ortak-proje-42702355>

³ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf>

⁴ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc089/kanuntbmmc089/kanuntbmmc08905395.pdf

<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c091/tbmm22091125ss0963.pdf>

ve TCK/31. maddesi ile halen devam eden sorunlar ve UNICEF tarafından söz konusu işbirlikle çözüm aranılmaktadır. Ancak bu süreçte ki bazı gerçek ve doğru bilgiler ele alındığında bazı endişeleri de birlikte içermektedir. Çocukları suçtan nasıl uzaklaştırılması gibi sorulara, yanıt aramak için söz konusu proje ise üç yıllıktır. Çocuklar için yaşanan sorunların 2029 yılına kadar bir şekilde aynen devam edeceği de görülmektedir.

2. Bu açıdan bilindiği gibi **HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ VE LAİK, DEMOKRATİK SOSYAL HUKUK DEVLET** özelliği ile ANAYASA'nın 90/6. maddesi bağlamında 2004 yılından beri iç hukukun parçası aynı zaman da bir dönüm noktasıdır. Ayrıca Anayasanın 2. maddesi "**Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir**" şeklindedir. Hukuk devleti kavramı, devletin hukuk kurallarına uyduğu, tüm işlemlerin hukuk kurallarına uygun olarak yürütüldüğü anlamını taşımaktadır. Hukuk kurallarına uymak ve bir hukuk devleti olmak, tüm ülkede sosyal hakları dâhil güvenliğin ve esenliği sağlamak, kurumsal ve kamusal açıdan "laiklik ilkesi" ile birlikte anlamlı ve değerli kılmaktadır. Anayasal sadakat ile birlikte var olan ve yüzüncü yılını dolduran Türkiye Cumhuriyet öyküsün de 1926 yılında İsviçre Yurttaşlık Kanun (ZGB) 'nun aynen uyarlanması ise diğer önemli bir dönüm noktasıdır. İslam hukukuna dayalı "Mecelle" yerine 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi ile başlayan yeni bir öykü de başlamıştır.

Bu öykü deki hukuksal dönüşüm dâhil Batı'nın parçası olması gibi hedef ve AB ilişkiler kapsamın da "**BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (BMÇHS)**" ⁵ ; "**Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi**"; "**Avrupa Sosyal Şartı (ASŞ)**" ⁶ ve "**İnsan Hakları Evrensel Bildirisi**" bağlamında "**Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AIHS)**" çocukların korunmasını adalet dâhil yeni görev ve sorumluluğu öne çıkarmaktadır. 2004 yılından beri Almanya da, İsviçre de, İsveç veya Portekiz de yaşayan çocuklar dâhil sahip olan hakların Türkiye de ki çocuklar için de benzer haklarına sahiptir. Bu yükümlülükle birlikte sözleşmeler yerine çocukların korunması adına 5395 sayılı "**Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK)**" ⁷ önemli bir kanundur.

Çocukların aynı zamanda bir insan öyküsünün yazılmasına da neden olmaktadır. Yaşamda tutunması amacıyla insan hakları ,çocuk hakları ve sosyal hakları açısından ÇKK da yer alan "**Temel İlkeler**" ise 4. madde de yer almaktadır. ÇKK da yer almasına gerek olmamasına rağmen bu özgünlükle birlikte dokuz ilke arasında "**Çocuğun yarar ve esenliğinin gözetilmesi**" ve "**Çocuğun yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarının güvence altına alınması**," ile öne çıkmaktadır. Bu görev, boş laf değildir. "**Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.**" şeklinde 3. madde olmak üzere 54. madde ile öne çıkan BMÇHS dâhil ilkelerin aynı zamanda 3. ve ilgili 40. maddeler için yer alan "**Tanımlar**"ın karşılığının bulmasını görev ve yükümlü kılmaktadır.

Çocuklar dâhil insanlık açısından, insan öyküsünün parçası BMÇHS için çocukların üstün yararı ilkesine dayalı olarak çocuklar arasında "**Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk**" - korunma ihtiyacı olan çocuk" ve "**kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuk**" ise -**suça sürüklenen çocuk**- şeklinde tanımlamaktadır. Masumiyet karene saldırı niteliğinde ki bu tanımla birlikte adalet yönetiminde ki soruşturma ve kovuşturmada ki evreler de "şüpheli" ve ya "sanık" çocuklar birlikte adlandırılmaktadır.

Bilindiği gibi adalet sisteminde ki evreleri anlam kılmak ve kavramlarda önemlidir. Görüldüğü gibi hukuksal birikim ile adalet erişim için evrensel bir dil ve bakış usul hukukunu da birlikte

⁵ <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22184.pdf>

⁶ https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc072/kanuntbmmc072/kanuntbmmc07203581.pdf
<https://www.anayasa.gov.tr/media/3680/avrupasosyalsarti.pdf>
<https://www.coe.int/en/web/european-social-charter>
<https://rm.coe.int/168047e198>
<https://www.anayasa.gov.tr/media/3681/avrupasosyalsarti2.pdf>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-sosyal-sarti-14-madde-gercege-aykiri-ceviri-ile-sosyal-hizmetler-icin-kara-leke-2/>

⁷ <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c091/tbmm22091125ss0963.pdf>

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc089/kanuntbmmc089/kanuntbmmc08905395.pdf

gelişmiştir.Bu gelişmeler ve dönüşüm ile de bir suçun işlendiği iddiası üzerine başlatılan inceleme süreç ve evre ise çocuklar dâhil “*soruşturma*” olarak adlandırılmaktadır. Adli soruşturmaları yürüten kişi ise cumhuriyet savcısıdır. Bu aşamada ileri sürülen suça dair delilleri toplar ve Türkiye de adli polis gibi yapılanma olmadığı için kolluk olarak adlandırılan polis ve jandarmanın bu süreçte savcılığa yardımcı olması da beklenmektedir. ÇKK kapsamında bu yönde ayrı bir birim de görülmektedir.

TCK kapsamında ve genel olarak bu evre de suç işlediği iddia edilen kişinin, soruşturma sürecinin sonuna kadar sahip olduğu sıfat ise “*şüpheli*” olarak adlandırılmaktadır. Şüphelinin, polis veya cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak bilgisine başvurulması, ilgili soruların yanıtlanması süreci de “*ifade*” olarak adlandırmaktadır. Suçlanan kişinin sevk edildiği hâkim/yargıç tarafından veya dava aşamasında dosyaya bakan mahkeme tarafından dinlenmesi süreci ise kısaca “*sorgu*” olarak adlandırılmaktadır.Adalet yönetimin de bir parçası olan ÇKK kapsamında çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri kurularak çocuklar için özel bir yargılama iddiasından bahsedilmektedir.

“*Suçta sürüklenen çocuk*” tanımı ile de gözaltı,tutuklama ve adli kontrol gibi uygulamalarla birlikte ceza yargılamalarında, soruşturmanın tamamlandığı anlamına gelen yazılı iddia ise “*iddianame*” dir. Şüpheli hakkında kamu davası açılarak onun sanık statüsüyle yargılanmasını da talep etmektedir. İddianamede yazılan iddialar ise kesin olmayıp gerçeğin hâkimler tarafından ortaya çıkarılmasını da amaçlamaktadır. Savcının hazırladığı iddianamenin mahkeme tarafından kabul edilmesiyle başlayan yargılama süreç ve evre ise “*kovuşturma*” olarak adlandırılırken soruşturmada ki delillerin dava açmak için “*yeterli şüphe*” oluşturmadığı kanaatine varıldığında ise “*kovuşturmayaya yer olmadığı kararı*” verilebilmektedir.

Kovuşturma evresinde ki dava sürecinde yargılanan ancak hakkında henüz bir hüküm kurulmamış kişi ise “*sanık*” olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak dava konusu olay hakkında bilgi sahibi olduğu düşünülen ancak davaya taraf olmayan kişi ise “*tanık*” olup yargılama sonucunda ceza verilmemesini ve sanığın suçsuz olduğunu belirten karar ise “*beraat*” olarak adlandırılmaktadır. Yargılama sonunda hakkında verilen mahkûmiyet cezası kesinleşen sanığa da hükümlü şeklinde kavramlaşmıştır.

Usûl ve ceza hukuku dâhil adalet yönetiminde adil yargılama hakkı ise önceliktir. ÇKK kapsamında 18 yaşın da ki çocuklara yönelik soruşturma ve kovuşturma evresinde ki “*şüpheli*” ve “*sanık*” yerine üretilmiş olan “*suçta sürüklenen çocuk*” tanımın ele alındığında öncelikle masumiyet karinesine aykırı olması ve adaletten uzaklaşılması aynı zamanda ADALET AYIBI veya HUKUKSAL SAKATLIK olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle toplumun çimentosu ve geleceği olan adalet ve duygusu, hukukun temel ilkelerine dayalı hukuk üstünlüğü için önceliktir.Belli bir felsefe ve bakış ile kurallar ve uygulamaların ilkelere uygun olmasını gerekmektedir.Buna uygun olmadığı takdir de adalet ayıplarını da birlikte ortaya çıkarmaktadır.

Bu durum, genellikle özgürlük , hakkaniyet ve insan hakları gibi adaletin temel kuralların ihlaliyle de kendini göstermektedir.Günümüzde evrensel değerler ise bu yönde önceliktir. En güçsüz olan çocuklar ise ayrı bir şekilde ele almasını ayrıca görev yapmaktadır..Anayasal sadakat ile birlikte eşitsizlik ve haksız bir şekilde özgürlüklerin kısıtlanması , “*masumiyet karinesi*” bağlamında adil yargılama hakkı dâhil hukuki süreçlerde ki usûlsüzlükler ve de yetersiz savunma hakkı aynı zamanda keyfilikleri beslemektedir.Adaleti işlevsiz kılabilmek aynı zamanda hukuk adına yapılan çeşitli yardımla da mümkün olabilmektedir.Kavramlar ise önemli bir araç olup hukuka,adalete ve temel ayaklardan birisi olan yargı sistemine karşı güvenini sarsar.Doğru bilgi ve doğru gerçeklerden uzaklaşma toplumu da zedeler. Hukukun üstünlüğü ile ilgili inancı da kaybedebilmektedir. Dolayısıyla hukukun üstünlüğüne karşı saygı ve eşitlik ilkesinin yanı sıra insan haklarına saygının korunmasın da çocuklar aynı zamanda önemli göstergedir. Bu yöndeki sapmalara hem kişisel hem de toplumsal düzeyde derin etkilere de neden olabilmektedir.Çocukluğunu da kaybetmesi ,toplumla birlikte geleceğini de etkilemektedir.

Haklarla var olan adaleti belirleyen unsurlardan birisi olan hukuk ,adalet yönetimini de önemli kılmaktadır..Özellikle yönetsel açıdan sunulan hizmetler ve uygulamalarda ki temel sorunlar ve

eksiklikler ise kısaca “hukuksal sakatlığı” ifade etmektedir Kanunların net ve anlaşılır olmaması, kanunları da belirsiz kılması önemli nedenlerdir..Anayasa ya uygunluğun aranılmaması diğer bir neden olup bu belirsizlik yeni yeni sapmalara ve sakatlıklara da nedendir.Adalet yönetimin de soruşturma süreci dâhil mahkeme kararlarının usul kurallarına uyulmaması, adil yargılama kararlarının engellenmesi, usul hatalarına da neden olabilmektedir.Hukuk hizmetlerine erişim de yaşanan zorlukların yanı sıra yargı bağımsızlığı çözümleri zorlaştırmaktadır.Sistemsel bir hukuksal sakatlıkların ortadan kaldırılmasın da mevcut değişiklikler, güncel ihtiyaçlar için uluslararası insan haklarına uygun olacak şekilde güncelenmesi ise önceliklerdendir.

Sorunun da parçası olunması,aynı zamanda çözümünü birlikte içermektedir. . Felsefe ve uygulama dâhil kaynak kanunları da içeren geçmiş ve gelişmelere dayalı birikim ve eksiklikler aynı zamanda var olan sakatlıkları da ortadan kaldıracılabilmektedir.Adalet sisteminin daha sağlıklı ve güvenilir bir şekilde işlenmesini mümkün kılabilir..Diğer taraftan sosyal iyilik ve esenlik bağlamında bir hak olarak sosyal hizmetler ise adaletin tamamlayıcı unsurudur. Bu yöndeki eksiklik aynı zamanda adalet ayıp ve hukuksal sakatlıklara da nedendir.Sorunun parçası da olabilmektedir.Böylece ve özellikle, insan hakları ve de sosyal hizmetler ayıbını ortaya çıkarmaktadır.Bu yöndeki yoksunluklar bağlamında çocuklar dâhil kişiler ve toplum korunmasız bırakılmakta olup çeşitli adaletsizliğe ve güvensizliğe kaynaklık yapabilmektedir.

Dolayısıyla kişi,grup ve toplulukların kamusal koruma ile var olması sosyal hizmetler boyutu ile vardır.Toplumsal koruma adına 2005 yılından beri yürürlükte olan ÇKK bir toplumun geleceğini de belirlemektedir. Bu hedef ve kapsamda bebeklik,çocukluk ve gençlik dönemini de içeren ve “*daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişiyi*” tanımlayan “çocuk” ise BMÇHS de özellikle birlikte öne çıkmaktadır. Adalet erişim amacıyla sözleşmeye kaynaklık yaparak asgari standartları öne çıkaran gençlik adalet yönetimine yönelik Pekin Kurallarla söz konusu ilkelerin karşılığını bulmasını da gerekmektedir. Hesap verilirlik bağlamında bu yönde bir hukuk geliştirilmiş olup tutarlığın da aranılmasını anayasal görev yapmaktadır. Öncelikle kamusal görev bağlamında ki asgari standartlara yönelik Pekin Kuralının yanlış şekilde çevrilmesi ⁸ dâhil önsöz de yer almasına rağmen halen bu süreçte yoğun bir körleşme ve körleştirme de söz konusudur.

Çocukların çağın ötesi bakış ve hınç hukuku ile halen öne çıkan öne çıkan TCK/31 maddesi ile ağır cezalara maruz kalmaları halen önceliklidir.”Kısasa kısas” dayalı bakış ile çocuklar için hınç ve linç hukukun da devamı olabilmektedir. Çocuk koruma ve çocuk hakları adına da adalet adına çocuk ağır ceza mahkemelerinin kurulmuş olması ile zıtlıkları ve çelişkileri de içeren “OKSİMORON” bir durumu ortaya çıkarmıştır.Çocukların koruması adına “Çocuk Koruma Kanunu” ile korunmayıp aksine hınç dâhil tutum ve davranış içinde olması zıtlıkla birlikte çelişkileri de birlikte içeren bir kanun öne çıkmıştır. Bu yöndeki bilgilerle “**Çocuk Koruma(ma) Kanunu**” ⁹ özelliğini kazandırabilmiştir. Böylece “oksimoron” ve ironik bakışın yanı sıra adil yargılama hakkı bağlamında AİHS nin parçası ve anlamlandırmak amacıyla ASŞ da “*Çocuklar ve gençler, uğrayacakları bedensel ve manevi tehlikelere karşı özel korunma hakkına sahiptir.*” şeklindeki 7.madde ile korumak gibi görevler için “*sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı*” da şeklinde ki 14. maddesi dâhil ilkelerin karşılığının bulunmasını da anayasal görev yapmaktadır.

Ancak ilke ve değerlere dayalı ÇKK da mesleksi rol ve görevlerin açık ve net olmamasıyla tanımlar arasında ki “**sosyal çalışma görevlisi**” gibi bir görev de bu süreçte üretilmiştir.Bu tanım hem ADALET hem de SOSYAL HİZMET AYIBIDIR.Hukuk sakatlıkla birlikte ki adalet ayıbı ve hınç hukuku bağlamında TBMM yapılan görüşmeler de Pekin Kuralı dâhil ilkelerin ve değerlerin dikkat edil(e)memesiyle , sosyal hizmetler ve adalet yönetimini halen etkilemiştir.Sağlık hizmetinde hekim olmadığı takdirde veterinerlerin de benzer yetki ve görev ile çocuklar dâhil tıp konusun da müdahale ve tedavi edebildiği acı bir durum insanlık adına ortaya çıkmaktadır. Adlandırılması zor bir bakış ile de bilimsel ve mesleksi alana saldırı ve tecavüz için yoğun bir çaba halen süre gelmektedir.Yetki gasp ve görevin kötüye kullanılmasıyla çocuklara kötülükler halen süre gelebilmektedir.

⁸ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/ceviri-yanlisliklar-ve-cocuk-haklarina-dair-sozlesme-bm-pek-in-kurallarına-yönelik-tespitler-adalet-adına-cocuklara-genclere-etkiler-2/>

⁹ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-korumama-kanunu-1/>

Çağın ötesi bakış ve hınç hukukuna dayalı olarak ayrıca “adli destek görevlisi” şeklinde bir görev adalet yönetim de üretilmiştir. Hem sosyal hizmetler hem de adalet yönetiminin birlikte ele alınması hukukun üstünlüğünü de öncelik yapmaktadır. Çocuk Hakları ve insan hakları dâhil aynı zamanda hesap verilirlikle vardır. Tutarlılık ve içinde önemlidir. Kurallara dayalı modern devlet yapılanmasının da iyi yönetim ve kamu yararı ilkesi açısından uygun yöntem ve her şeyden önce tutarlılık önceliklidir. Dürüstlük ilkesi bağlamında bilgilerin doğru bir çevrilmesi ise, bilimsellik ve hukuksal açıdan da önemlidir. Bu öneme rağmen çeviri yanlışlıkları dâhil kavramlaştırmalar ve söz konusu garabet tanımlarla birlikte insan haklarına karşı saygı, koruma gelişme ile orantılı bir durum da bu süreçte ortaya çıkmaktadır. Özellikle sosyal adalete erişimi halen engellemektedir. Özellikle çocuk hakları ve insan hakları dâhil aynı zamanda hesap verilirlikle var olan hukukun üstünlüğünü de zedelemekte ve değersizleştirmektedir.

BÖLÜM II

Türkiye de ki sosyal hizmetlerin adalet yönetiminde ki rolü ve adalet ayıpları

3. Çocuklar için 2005 yılında başlayan yeni insanlık öyküsün de çocukların korunması adına yapılan çeşitli çabalar arasında 2012-2014 yılında ki “Çocuklar için Adalet “ projesi önemli örneklerdendir. 2005 yılında Adalet Bakanlığı mutfağındaki aktörlerle birlikte yazılı kaynaklar arasında hazırlanmış “**Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Kitabı**” halen web sayfasında yer almaktadır. Hem adalet hem de sosyal hizmet ayıbıdır. Çocuk hakları dâhil temel haklar ise hesap verilirlikle vardır. Bunun için de ayrıca var olan UNICEF aynı zamanda sorgulanmayı da gerektirmektedir. Türkiye de çocuklara çifte stardarta bakmaları amacıyla yapılan katkı ile de görüldüğü gibi sağlık hizmetinde hekim olmadığı takdirde veterinerlerin de benzer yetki ve görev ile çocuklar dâhil tıp konusun da müdahale ve tedavi edebilmesinin mümkün olduğu acı bir durum ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bunun için 2005 yılından beri yoğun bir çaba ve ¹⁰ bu adalet ayıbı ve hukuksal sakatlığa da neden olabilmektedir. Ancak görüldüğü gibi gençlik adalete yönelik asgari kurallara dayalı Pekin Kuralları ve de BMÇHS nin yanı sıra ASŞ açısından öne çıkan “**sosyal çalışmacılar**” ile ilgili boyut ve önem ise UNICEF tarafından da halen yok sayılmaktadır. Bir asırdan beri hem bilimsel hem de hukuksal açıdan 1961 yılında çocuk haklarının korunduğu ilkeler arasında ki “ASŞ” ile geline nokta da sosyal haklar arasında ki “**sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı**” nı anlamlandırmak ve görev içindir. Ancak bunun yerine ÇKK ile bilimsel ve mesleksi alana saldırı ve/ya yetki gaspı dâhil çocukların üstün yararı ilkesinin de karşılığının halen bulmaması gibi bir hedef ve araçsallaşmanın da acıtıcı örneğidir.

Bilindiği gibi ASŞ bağlamında çocuk hakları ise 1961 den beri bu kapsamda ele almaktadır. İnsan haklarının parçası olması ile söz konusu olan sosyal haklar ve ,görevler birlikte vardır. İnsanlık öyküsü ve haklar bağlamında geline nokta da bilimsellik ve bilim ise kurallar ve ilkelerle ancak var olup hukuk ve adaleti beslemektedir. Bilim, aynı zamanda vicdandır. Dürüstlülük ise ahlak/etik için önceliklidir. Bu insanlık öyküsü ve süreçte, bilginin birikmesiyle veriler ve ölçü, bilimin gelişmesine yardım eder. Bilim insanı bu kapsamda da geliştirilmiştir. Profesyonelleşme ve yetkinlikle mesleği dâhil özgürlük ve bağımsızlık bu yönde bir karakteri de oluşturmaktadır. Kimsenin tarafı ya da karşı tarafı olması yerine insanlığı taraf yapması öncelikli hedef olması bilimin gelişmesine de orantılıdır. Yalnızca bilimsel verilere dayanan evrensel değerleri de savunmak bunların arasındadır. Doğa ve temel bilimler de bilimsel sonuçlar, yapılan deneyler, incelemeler ve araştırmalara dayanırken elde edilen bilimsel verileri sağlayan koşullar değişmedikçe/ değiştirilmedikçe sonuçta değişmez.

Sosyal bilimlerini besleyen kaynak ise önce insandır. İnançlar bağlamında insanın dini, kültürel, töresel (gelenek, görenek) farklılığı ile de sosyal bilimler vardır. Hukuksal dönüşüm dâhil insanlık öyküsünde, bütün dünya insanlığını bağlayan evrensel insan hakları ve de evrensel hukuka dayalı kurallar ise bağlayıcıdır. Taraf olup kurallara dayalı uygulamalarla insanlığının hizmetine sunulması öncelik hedeflerdendir. Demokratik yönetimi anlamlı kılarken ilke ve kurallara dayalı ülkeler de sosyal bilimlerin sunduğu evrensel değerler aynı zamanda yurttaşlarının yaşam alan ve

¹⁰ https://www.unicef.org/turkiye/media/4701/file/SOSYAL%20%C3%87ALI%C5%9EMA%20G%C3%96REVL%C4%B0LER%C4%B0%20%C4%B0%C3%87%C4%B0N%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20K%C4%B0TABI%20_%20Kas%C4%B1m%202013.pdf

koşullarını da etkilemektedir.Eksiksiz bir şekilde uygulanmasını da görev yapmaktadır. Bilimsel ve sorgulanan bilgi ve verilere göre yazılan ve uygulanan bağlayıcı yasalara uymak ise profesyonelleşme ve de yetkilik ile vardır. Bağımsızlıkla birlikte “hukukun üstünlüğünü” de anlamlı ve önemli kılmaktadır.

Dolaysıyla günümüzde hukukun üstünlüğü bağlamında öne çıkan “sosyal haklar” insanları özgür kılmak içindir. İnsana karşı bir görevi de öne çıkarmaktadır.Doğru bilgi ve doğru gerçekliği aramak ise bilimsel ve evrenselidir. Bilimsel doğrular ise kişiden kişiye, toplumdan topluma, dinden dine, değişkenlik göstermemesi içindir. Bu durum ve tercih, insanlık öyküsünde de, kolay olmamıştır. Ancak bu süreçte geçmişi ile birlikte bilim ve hukuku da etkileyebilmiştir. Günümüz de evrensel değer ve ilkeler ile geline nokta da ve insanlık öyküsünün de. bilimsel gerçekliği ve kabullenmeye orantılı olarak özgürleşme aynı zamanda korumayı da görev yapmaktadır.Çocuklar dâhil oluşan sosyal alanlarda ki ortam ve yaşam koşulları açısından asgari standartlara dayalı kurallar sosyal ve hukuk devlet özelliğini de kazandırmaktadır.Devlet çatısının altında birlikte yaşamak ve kaynaklanan görev ve sorumluluk, bilim ve yetkinliği öncelik yapmaktadır.Esenlikler için sunulan hizmetler bağlamında bütünselliğin yanı sıra rol ve görevlerin açık ve net olması ancak hesap verilirlik içinde önemlidir.

Doğru bilgi ve doğru gerçeklikle sosyal haklar dâhil sunulan hizmetlere için kurallar sorumluluğu ve yetkinlikle birlikte vardır.Bu bağlamda yurttaşların özgürleşmesine yönelik ASŞ böyle bir görev ve sorumluluğu öne çıkarken sosyal hizmetler bu yükümlülüklerdendir.Ancak sosyal hizmetler ile adalet yönetimi açısından ÇKK ile ortaya çıkan boyut,bu süreçte BMÇHS'nin önüne çıkmaktadır.Yine bu süreçte çocuklara yönelik çifte standartla bakmak için AB projeleri de sürecin parçası olabilmıştır. Özellikle de sosyal hizmetlerden yararlanma hakkını da engellemeye yönelik “sosyal çalışma görevlisi “ ile ilgili el kitabın AB fonları ve UNICEF katkısıyla da mümkün olabilmıştır.Kalite boyutu dâhil halen adalet ayıp ve hukuksal sakatlıkla adalet ve sosyal hizmetleri etkileyebilmiştir.Sosyal hizmet ayıplarına da neden olurken bu yöndeki destekler ,çocuk adına kötülöklere de neden olmaktadır.Toplumun geleceğini de etkilemektedir.Diğer taraftan AB fonlarının kötüye kullanılması örneği de olabilmektedir. BMÇHS ninin araçsallaşması ile de çocukların onurları da bu şekilde korunmamaktadır.Samimiyetten uzaklıkla birlikte çocuklar için dert edinme duygusu halen yoktur.Üstün yarar ilkesini de anlamsız ve önemsiz kılmakta olup kötölüklerin ve adaletsizliğin beslenmesine de neden olabilmektedir.Çocuklar için acılı acılı insan öykölere de neden olabilmektedir.

Halbuki çocukların haklarının savunması ve işlerlik kazandırması gibi bir görev UNICEF de öne çıkmaktadır. AB Projelerine yapmış olduğu danışmanlıkla birlikte 2005 yılındaki Afganistan ¹¹ dâhil yurt dışında sosyal hizmetler ile var olan uygulamaları yansıtmak yerine Türkiye deki çocuklara çifte standart layık/uygun görölmektedir. Çocuklara ikinci standartla bakarak AB projelerin de üstlenilen görevlerle araçsallaşma bilimsellik dâhil acıtıcı önemli örneklerindendir.Aynı zamanda AB fonlarının kötüye kullanımı içinde bir örneklerdendir. Diğer örnekler arasın da “Uluslararası Çocuk Hakları Merkezi “ ve bu yöndeki “Çocuk Hakları İzleme ve Raporlama” başlığı altında bir çalışma açıklanmaktadır.En son olarak “Türkiye de Çocuklara Karşı Şiddet Raporu 2020 “ nın devamı olarak 2023 raporu da açıklanmıştır. ¹² Bu rapor , ÇKK ile söz konusu” sosyal çalışma görevlisi” ile oluşan çatışma hali aynı zamanda çocuklara karşı bir “şiddet” örneğidir. Masumiyet karinesine saldırarak lekelenen ve damgalanan ve de hukuk ayıbı olan “ suça sürüklenen çocuk” tanımını olağanlaştılan durumu tespit etmeyen ve ÇKK korumaya yönelik bir çabanın da son örneklerindendir. Böylece yurt dışında ölkeler ve kaynak kanunlar açısından sadece sosyal çalışmacılar yerine “sosyal çalışma görevliler” tarafından “**sosyal inceleme raporunun**” düzenlenmesi ile üstün yarar ilkesi ve esenlik de işlevsiz kılmaktadır. Milyonlarca çocuğun onurlarının korunmaması bağlamında savunucusuz ve korumasız bırakılarak halen gözetim görevini de perdeleyebilmiştir. Çeşitli keyfiliklere de neden olabilmektedir.

4.Temel ilkelerle var olan ve çocuklar için insan öyküsüne özellikle neden olan ÇKK kapsamında sosyal hizmetler ve adalet yönetimine yönelik bu sosyal çalışma görevlisi el kitabının 260-310

¹¹ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/afganistanda-cocuklar-icin-adalet/>

¹² <https://www.icc.org.tr/>

<http://www.cocukhaklarizleme.org/>

<https://www.cocuklarilagucluyuz.net/yayinlar/turkiyede-cocuga-yonelik-siddet-durum-raporu-2023>

sayfalarında sosyal çalışmacılar dışında ki “sosyal çalışma görevli”lerce düzenlemesine yönelik bilgiler bu açıdan önemli örneklerdendir. “Sosyal inceleme raporunu” düzenlemesi için böyle bir hedef, el kitabın da öne çıkmaktadır.”Avrupa Sosyal Şartı(ASŞ) ‘nın 14üncü maddesinde “sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı” ve sosyal çalışma yöntem ve araçları ve öne çıkan etik ve ilkelerine erişim ise halen ve bu şekilde Türkiye için engellenmektedir.

Diğer taraftan temel haklar hesap verililikle vardır. Buna rağmen çocukların yarını ve umutları çalınarak yeni yeni insan öyküsüne neden olabilmektedir. İnsan olma ve insana bakabilmek adalet için önemlidir. 1961 de imzaya çıkan ve 1965 de yürürlüğe giren ETS 35 sayılı ASŞ ‘nın orjinal İngilizce Metinde ki “14 Everyone has the right to benefit from social welfare services.) ve Fransızcası “14 Toute personne a le droit de bénéficier de services sociaux qualifiés. “ ve de Almanca “14 Jedermann hat das Recht, soziale Dienste in Anspruch zu nehmen. “ şeklinde yayınlamaktadır.¹³ Almanca dili dışında Rusça dâhil çevirilerin yanı sıra sıra bu sözleşme Türkiye tarafından 18/10/1961 tarihinde imzalanmıştır. 16.6.1989 tarihin de TBMM de kabul edilmiş ve 4.7.1989 tarihli Resmi Gazete de yayımlanmıştır. Avrupa Konseyi açısından 24.12.1989 tarihinde onaylanıp yürürlüğe girmiştir. 19 maddeyi içeren Türkçe metinde ise bu madde “14 Herkes sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.” şeklindedir.

Bu madde aynen 1.7.1999 onaylı ETS 163 sayılı “ Gözden Geçirmiş Avrupa Sosyal Şartı “ da aynen yer almıştır. Türkçe metin de 33. maddeyi onaylanıp 9.4.2007 tarihli Resmi Gazete de yayınlanmıştır. Ancak 14.madde de öne çıkarak “social welfare services. ” ibaresinin Türkçeye sadece “sosyal refah” şeklinde hizmetten bahsedilerek çeviri Fransızca ve Almanca ile farklılaşmaktadır. Sosyal devlet kavramından uzaklaşan bir hedefle asgari standartlara dayalı kurallarla öne çıkarılan sosyal hizmetler yerine yüksek standartlar açısından “refah” gibi soyut bir kavram ve hak üretilmiştir.

Ayrıca Avrupa Konseyinin 1967 yılında ki eğitim dâhil sosyal hizmetlere/çalışmaya yönelik kararlar da ki bakış ve önem ele alındığın da ortada basit bir çeviri yanlışlığı söz konusu değildir. Aksine 1959 yılından beri 7355 sayılı kanun ile başlayan sosyal hizmetlere yönelik öyküde ki çeşitli çarpıtmalara, kargaşalara nedendir. Bu çeviri yanlışlığı ve önem ise Prof Dr. Tekin Akıllıoğlu¹⁴ tarafından ele alınmıştır. Avrupa Konseyi Sosyal Haklar Komitesi dâhil üstlendiği görev bağlamında ki tespit ve uyarı halen Tük hukuk dünyası tarafından dikkat edilmemektedir. Bu yönde ki alışkanlığın da hüznü örneğidir. Böylece sosyal haklar ve sosyal hizmetler için bu yönde bir körleşme süre gelmektedir. Sosyal haklara erişim yerine haksızlıklara ve adaletsizliğe yapılan ortaklık ve katkılarla da çocuklar dâhil toplumun geleceği belirlenmektedir.

Böyle bir hukuksal metinlerdeki yanlış çevirilerle çocuklar dâhil insan öyküsüne çeşitli katkılarla anlamlandırmak kuralları ve de yöntemler günümüzü daha da önemli kılmaktadır. Diğer taraftan bilindiği gibi Bakanlığın adı “Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıdır. Sosyal hizmetlerin karşılığını bulması gibi görev ve sorumluk ASŞ’ni anlamlı ve önemli kılmaktadır. Bu yapı ile birlikte özellikle gençlik adalet yönetimin de asgari standartlara dayalı Pekin Kuralları ile var olan BMÇHS den önce, 1961 yılında “Çocuklar ve gençler, uğrayacakları bedensel ve manevi tehlikelere karşı özel korunma hakkına sahiptir.” şeklindeki 7 inci madde, görüldüğü gibi sosyal koruma ve hukuksal, ekonomik korumayı aileler birlik öne çıkarmaktadır. Fakat görev, yükümlülük ve sorumlulukla aileleri de dâhil güçsüz ve savunmasızlar açısından sosyal, ekonomik ve hukuksal korumaları da içeren toplam 31 haklar ise bu el kitabı ile birlikte halen engellenmektedir. İlkeleri anlamsızlaştırmaktadır. Bu araçsallaşma ile söz konusu araçların yozlaşmasına da neden olup sistemin de çürümesine yardım edebilmektedir.

¹³ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=035>
https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc072/kanuntbmmc072/kanuntbmmc07203581.pdf
<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=163>
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/04/20070409-1.htm>

¹⁴ <https://www.dr.com.tr/Kitap/Gozden-Gecirilmis-Avrupa-Sosyal-Sarti-ve-Turkiye/Tekin-Akillioglu/Arastirma-Tarih/Politika-Arastirma-Avrupa-Birligi-Turkiye/urunno=0000000677712?srsitid=AfmBOors4Eivy0dms78NCG2WOdZ-u2qjaR9ZLuYH1emx-wjM1UdM7Mch>
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/99449>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-sosyal-sarti-14-madde-gercege-aykiri-ceviri-ile-sosyal-hizmetler-icin-kara-leke-2/>

Çürük limonun,sandıkda ki tüm limonun çürümesi gibi benzer durum ve 2014 yılında sosyal hizmetler ile ilgili tanım ve devamında “*International Federation of Social Worker IFSW/Uluslararası Sosyal Çalışmacılar Federasyonu*” IFSW tarafından 2018 tarihli “**Küresel Sosyal Hizmet Etik İlkeler Beyanı**”¹⁵ ise anlamlı ve önemlidir.Profesyonel dürüstlük gibi ilkeler bu çürümeyi ve keyfilikleri de engellemek aynı zamanda ilkelerin korunması ile de vardır.

5.Sosyal haklar ve çocuk hakları bağlamındaki sosyal hizmetler ile ilgili gelişmeler arasında hem BM İnsan Hakları Komiserliği hem de Avrupa Konseyinin 1967 kararı ise “ (Res(67)16E -The role training and status of Social Workers “ bu karar aynı zamanda hayırseverlik ve yardımseverlikle ayrılmaktadır. Kamusal sosyal hizmetlerin karşılığının bulunması için bu karar Türkçe ye yeni çevrilmiştir. Böyle bir körleştirme söz konusu olup yine Sosyal Komite tarafından (**Council of Europa Social Committee -Social Workers Role ,Tranining and Status** “ bu metin Türkçeye halen çevrilmemiştir. ¹⁶Yine sosyal çalışmacılara yönelik insan haklarına yönelik endişe ve sosyal politika geliştirmeye yönelik 1991/16 sayılı karar ¹⁷ ise Türkçeye 2021 yılında ancak çevirilmiştir. “BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri / OHCHR” tarafından da ayrıca yayınlamış olan bu karar insan hakları içinde temel bir kaynak olarak halen geçerlidir.

Hesap verilirlikle var olan İnsan Hakları ve ilkeler açısında BM “OHCHR/ İHYK” tarafından “ *Human Rights and Social Work: a Manual for Schools of Social Work (United Nations Centre for Human Rights) Sosyal Hizmet: Sosyal Hizmet Okulları El Kitabının*”¹⁸ bilgi ve kararların hukukun üstünlüğü için, dikkat edilmesini gerekmektedir.Hukuk dünyasının takip ve dikkate edilmesinin yanı sıra bu bilgiler rağmen halen söz konusu “sosyal çalışma görevlisi” gibi garabet tanımla çocuk hakları adına araçsallaşma da halen öne çıkmaktadır. Hem sosyal hizmetler hem de adalet yönetiminde rol ve görevlerin açık ve net olmamasıyla evrensel sosyal hizmetler ile ilgili bilgileri , anlamsız ve değersiz kılmaktadır.Çocuklar için acı acı insan öyküleri ile yaşanmasına da yardım etmektedir.

6.Diğer taraftan adalet yönetimi ve oluşan panorama da adli yargı ile ilgili 30.1.2025 tarihli törende Sayın Cumhurbaşkanı RecepTayyip Erdoğan tarafından yaptığı açıklamalar arasında ¹⁹ “*Hukuk Başka Birşey, Kanun Başka Birşey* “ açıklaması da önemlidir.”*Kimse kendisini hukukun üstünde, erişim alanı dışında göremez. Hukuk başka bir şey, kanun başka bir şey. Biz hukuku kanunun üstünde gören bir milletiz. Kanunu insanoğlu istediği gibi yazar, çizer, yapar ama hukuk o değil. Hukuk, hakkı haklı olana teslim etmektir.* “şeklindeki açıklamıştır.Kanunların hukuk üstünlüğü ve sadakat bağlamında anayasal açıdan karşılığının bulunmasını ve hukuka teslim edilmesini anlamlı ve önemli kılmaktadır.Adalete erişim ve adalet yönetim içinde geçerli durum ve sözleşmeler ise ÇKK ve hınç hukuku ile halen öne çıkan TCK/31.maddesi için de önceliklidir.

7.Adalete erişim ve hukukun üstünlüğü bağlamında karşılığı açısından adalet yönetimi ile ilgili söz konusu aile ve çocuk mahkemelerinde ki farklı farklı çalışanlar ve kargaşa dâhil bazı bilgiler ise söz konusu el kitabın dipnotunda kısaca ele alınmıştır.Çocukların cinsel istismarı gibi insan hakları ile ilgili sorunun yanı 18 yaşındaki çocukların mahkemeler tarafından evlendirilmesi gibi erken ve zorla evlendirme şeklinde sorunlar daha da derinleşebilmiştir.

¹⁵ <https://sosyalhizmetuzmanlari.com/wp-content/uploads/2024/08/ISWF-2-etik-2018-1-2.pdf>

¹⁶ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/sosyal-hizmet-uzmanlarinin-rolu-egitimi-ve-statuleri/> Not: SHU S:S.Türkeri tarafında Türkçeye çevrilmiştir.

<https://rm.coe.int/res-67-16e-the-role-training-and-status-of-social-workers/1680a3d592>
<https://rm.coe.int/0900001680937d93>

¹⁷ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-konseyi-kararlari-ve-sosyal-hizmet-uzmanlarindan-sosyal-calismacilar-ve-de-sosyal-calisma-gorevliere/> SHU İmdat Artan tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

<https://www.ohchr.org/en/resources/educators/human-rights-education-training/11-recommendation-no-r-91-16-members-states-training-social-workers-and-human-rights-1991>

¹⁸ <https://digitallibrary.un.org/record/209246>
<https://digitallibrary.un.org/record/209246?v=pdf>
<https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/human-rights-and-social-work-manual-schools>
<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/ohchr-publications-catalogue-2024.pdf>

¹⁹ <https://www.adalet.gov.tr/cumhurbaskani-recep-tayyip-erdogan-adli-yargi-hakim-ve-cumhuriyet-savcilari-ile-idari-yargi-hakimle>

Üstelik Pekin Kurallarına da dayalı olarak onurlarının da korunması bağlamında çocukların üstün yararı ilkesine ulaşım için görev alan UNICEF tarafından halen yayımlanan **Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Kitabı**’nın 266.sayfa da ki dipnotun en son iki cümlesi “ *Görüldüğü üzere, farklı kanunlarda benzer görevleri yerine getiren çalışanlar için farklı bir terminoloji kullanılmakta ve bir kavram birliği bulunmamaktadır. Bu çalışmanın genelinde “sosyal çalışma görevlisi” kavramı tüm bu çalışanların görev ve sorumluluklarını kapsar şekilde kullanılmış ancak yeri geldiğinde kanuni terminolojiye de sadık kalınmaya çalışılmıştır.*” şeklindedir. Hukukun üstünlüğü yerine ÇKK’nın nasıl öne çıkardığını da açıklamaktadır.Çocukların bu şekilde insan öyküsünü de belirlemektedir.

8.Özellikle çocuk hakları ve insan hakları dâhil aynı zamanda hesap verilirlikle de var olan “hukukun üstünlüğü” ve gençlik adalet yönetiminde ASS na rağmen ÇKK’nın öne çıkarıldığı süre gelen durum ve açıklamalar, aynı zamanda BMÇHS ve uygulamalar ise halen dikkate alınmamaktadır: Hukuk üstünlüğünü de boşaltmakta olup karşılığı halen ve her açıdan bul(a)mamaktadır. Ayrıca görüldüğü gibi ek kitabında Almanya da ki gençlik adalet uygulaması özellikle bir iki yerde örnek almıştır. 1923 tarihinde söz konusu olan “*Jugendgerichtsgesetz (JGG)/Gençlik Mahkemesi Kanunu (RJWG)*”²⁰ ise 1922 tarihli “*Reichsgesetz für Jugendwohlfahrt/Gençlik Ezenlik ve Yardım Kanunu*” ile birlikte ele alınmıştır. Klasik hukuk yerine pozitif(dünyevi) hukuka ve de insancıl bakışı içeren dönüşüm önemli adımlardandır.

9. Bu yönde “Jugendamt/Gençlik Dairesi” kurulması ise 1900 tarihli “*Bürgerliche Gesetzbuch (BGG)/Yurttaşlık Kanunu*”nda ki aile ve vesayet hukukun yansımasıdır. “Resmi vesayet kurumu” şeklinde yapılanmaya nedendir.”Bürger” sözcüğü ve kavramı ise Roma Hukuk kapsamında özgür ve eşit kimliğini karşılamaktadır.İsviçre de akademik eğitim sonrası 1942 yılında Prof.Dr.Fikret Arık tarafından bu yöndeki bilgi ve gelişmeler Türkiye içinde önemlidir.²¹ Genç Cumhuriyete sahip olan bakışla Adalet Bakanlığında çocuklar için eksik olan yapılanma ile ilgili bir uyarı ,çözümle birlikte yapmıştır.Ayrıca bu bakışla 1945 yılında ceza sorumluluk yaşının 18 olmak üzere çocuk mahkemeleri için bir tasarı da söz konusudur.İnsancıl bakış ve böyle bir dönemde sahip olan bakış ve de 2005 yılından beri sahip olan bakış ise görüldüğü gibi oldukça uzaktır. Özellikle de 1940 larda yurttaşlık hukukunda çocukların korunması ve yardım edilmesinin yanı sıra gençlik döneminin birlikte ve ceza hukuku açısından ayrı bir şekilde ele alınması günümüzü anlamlı ve önemli kılmaktadır.

1940 yıllarda çocuklar için ele alınan örneklerden Almanya da sosyal hizmetler ve eğitim birlikteliği bilindiği gibi bu iki kanunda öne çıkmıştır.Anayasa dâhil özel hukuk ve kamu hukuk açısından hesap verilirlikle var olan hukukun üstünlüğü ve sosyal devlet bağlamında böyle bir felsefe ve bakış söz konusudur. 1923 yılından beri söz konusu süreçte sosyal çalışmacılar (sozialarbeiter)²² ise araştırma bağlamında sosyal inceleme raporunu düzenlemesi dâhil Jugendamt /Gençlik Dairesinde yer almaktadır.Adalet için hesap verilirlikle bağlamında sosyal ortam ve yaşam koşullarına dayalı olarak sosyal koruma ve yardım için halen “Sozialgesetzbuch (SGB)” kapsamında Gençlik Dairesi tarafından zorunlu idari görev ve bilgi adaleti belirlemektedir.Çocukların yarar üstünlüğü ilkesi amacıyla yetkinlikle birlikte adalete erişim bağlamında ki araştırma ve raporlama aynı zamanda bilirkişi raporu ile de ayrıışmaktadır.

Çocukların insan öyküsü ve panoramanın belirlemesi açısından gençlik ceza kanunun uygulamasını da doğrudan etkilemektedir. Gençlik dönemi ise sosyal ortam ve yaşam koşulları bağlamında hem kişisel hemde toplumsal gelişimle doğrudan ilgilidir.Bu boyutun dikkat edilmesi ile

²⁰ <https://www.dvji.de/historische-texte/>

https://de.wikipedia.org/wiki/Jugendgerichtshilfe#Jugendgerichtshilfe_als_Jugendhilfe

https://de.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCrgerliches_Gesetzbuch

<https://en.wikipedia.org/wiki/Jugendamt>

<https://stadt.muenchen.de/infos/jugendamt.html>

[https://de.wikipedia.org/wiki/Sozialgesetzbuch_\(Deutschland\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Sozialgesetzbuch_(Deutschland))

<https://medya.barobirlik.org.tr/barowebiste/uploads/52/%C3%87OCUK%20ADALET%20S%C4%B0STEM%C4%B0/HUKUK>

https://de.wikipedia.org/wiki/Deutscher_Berufsverband_f%C3%BCr_Soziale_Arbeit#:~:text=Der%20DBSH%20gr%C3%BCndete

https://de.wikipedia.org/wiki/Deutscher_Berufsverband_f%C3%BCr_Soziale_Arbeit#:~:text=Der%20DBSH%20gr%C3%BCndete

²¹ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/resmi-veya-mesleki-vesayet-nedir/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/1945-tarihli-cocuk-mahkemeleri-on-tasarisi-ile-hem-yuzlesme-hem-de-mahcubiyet-icin/>

²² [https://de.wikipedia.org/wiki/Staatliche_Anerkennung_\(Sozialarbeiter\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Staatliche_Anerkennung_(Sozialarbeiter))

de ceza hukuk kapsamında öne çıkarılan uygulama ve yapılanma İsviçre içinde geçerlidir.Dünyevileşme açısından hukuksal dönüşüm birlikte dönüşmekte olup Belçika,İtalya dâhil Roma hukuku ve Kıta Avrupası ülkesi için de geçerlidir.Sistem ve gelişen ilkelerle birlikte ceza hukuku açısından sosyal ortam ve yaşam koşullarının dikkat edilmesi özel hukuk açısından “İsviçre Yurttaşlık Kanunu ZGB” ve yapı, Türkiye yi özellikle daha önemli kılmaktadır. 1923 yılında başlayan Türkiye Cumhuriyeti öyküsünde İslam hukuku ve Anglo Sakson hukuk ve sistem açısından da bu süreçte ayrılmaktadır. Dünyevileşme ile oluşan ayrışma ile 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi nin 1926 yılında aynen uyarlanmasıyla kaynak kanun özelliği öne çıkmaktadır. İki ülke tek kanun birlikteliği ve de İsviçre de gençlik savcılığı gibi idari görev ve uygulamalar ise bilindiği gibi 1942 den beri gelişmelerin ve yapıların parçasıdır..²³ Batı sisteminde parçası olup buna rağmen “resmi vesayet kurumu” gibi idari bir yapı ve uygulama, bu uyarılara rağmen halen göz ardı edilmektedir.

10.Yüzüncü yılını dolduran Türkiye Cumhuriyetinde halen 1889 tarihli ceza hukuk açısında sahip olan bakışla ÇKK ile öne çıkmaktadır.Lekelenen,damgalanan “suça sürüklenen çocuk”,“sosyal çalışma görevlisi” tanımı ve “çocuk ağır ceza mahkemesi” dünyada karşılığını halen bul(a)mamaktadır.Bu tanımlar ile birlikte hem hukukun üstünlüğü,hem çocuk hakları hem de sosyal hizmetler açısından bunlar birer **KARA LEKEDİR** .Adalet ayıbı da olup hukuksal sakatlıkla sağlık hizmetinde hekim olmadığı takdirde veterinerlerin de benzer yetki ve görevle , çocuklar dâhil tıp konusun da müdahale ve tedavi edebildiği acı bir durum insanlık adına ortaya çıkmaktadır.Bu adalet ayıbı ve hukuk sakatlıkla, akıl ve bilim de tutulmaktadır. Sosyal ve hukuk devlet için de kırılan ilk noktadır. Mağduriyetlere neden olup bu kara lekeler ve adalet ayıpları için tepkisizlikle ve duyarsızlıkla birlikte çocuklar ve de adalet için cehennem taşları bu şekilde döşendi.

Çocukların üstün yararı ilkesi anlamsız ve işlevsiz kılabilmektedir. 2005 yılından beri de milyonlarca çocukların alınlarına yapışarak toplumun geleceğini de etkilemiş ve gelecekleri halen çalınabilmektedir.Bu adalet ayıpları ve hukuksal sakatlık ve de kara lekelerle akıl ve bilim tutulmuştur.Ancak bu yapının halen ve her açıdan göz ardı edilmesiyle araştırma dâhil “**sosyal inceleme raporu**” ile ilgili temel aracın, bilirkişi raporu özelliği şeklinde ele almasına yönelik akademik çalışma ve çaba da ayrıca söz konusudur. Bu yöndeki kavram kargaşası ve çeviri yanlışlıklar dâhil bu yöndeki çabalarla ÇKK/35.maddesinde yapılan düzenlemede hukukun arkasından dolanmasının örneğidir. Çocukların insan öyküsünün dikkate edilememesi amacıyla böyle bir araçsallaşmayla halen yozlaşma ve sistem sağlanabilmektedir. Sistemin yozlaşmasına,çürümesine yönelik çaba ve amaçla görüldüğü gibi 15-18 yaşındakilerin gençlik dönem ve aşamalarını halen yok saymaktadır.

11.Yine bu çaba ve amaçla “**sosyal çalışma görevlilerce**” düzenlemesine yönelik ÇKK kapsamında UNICEF tarafından “**Çocuk Adalet Sistemi Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Programı**” el kitabı hukuka ve çocuk haklarına bakışında özetidir.Öncelikle adalet sistem ve yönetimine yönelik yine bu el kitabın 270. sayfasında ve “**Sosyal Çalışma Görevlisinin Tutuklama Aşamasındaki Görevleri**” bölümde Alman Gençlik Mahkememe Kanunu (JGG) üç yerdedir. “**Dünyada bu konuda farklı uygulamalar mevcuttur. Örneğin araştırma ve raporlama faaliyeti konusunda Alman kanun koyucusu özel bir hüküm sevk etmiştir (JGG 72a). Böylece tutukluluk hallerinde sosyal çalışma görevlisinin statüsü özellik taşıyor hale gelmiştir. Sosyal çalışma görevlisine şüpheli çocuk hakkında verilen tutuklama kararı derhal bildirilir ve bu kararın yerine getirilmesi sırasında kendisinden özel görevler beklenir. Hatta tutuklama kararının verilmesinden önce şüpheli bir çocuk yakalandığında, hakkında yürütülen araştırma çocuğun tutuklama talebi ile hakim önüne çıkartılması olasılığını ortaya koyu yorsa, durumun hemen sosyal çalışma görevlisine bildirilmesi öngörülmüştür. Alman hukukunun JGG 72 a ile kabul ettiği bu erken bildirim hükümlülüğü sosyal çalışma görevlilerinin buna uygun bir şekilde teşkilatlanmalarını ve barolardaki CMK servisleri gibi nöbetçi sosyal çalışma görevlileri listesinin oluşturulmasını sağlamıştır (Diemer/Schoreit/Sonen. JGG m.72 A Rdn. 6).** şeklinde bir bilgi yer almaktadır.

²³ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/isvicre-de-1980-lerde-genclik-adalet-uygulamasindaki-sosyal-hizmet-uzmanindan-bazi-gozlemler/>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/isvicrede-80-seneden-beri-soz-konusu-olan-genclik-savciligi-ve-sosyal-hizmet-uzmaninin-rolu/>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-savciliklari-uzerine-uluslararasi-bir-degerlendirme/>

12.Gençlik adalet yönetimine yönelik üç Alman akademisyen (Herbert Diemer/Holger Schatz/Bernd-Rüdeger Sonnen,) tarafından bu Almanca paragrafın, Türkçe ye çevirisine göre ;²⁴ Almanya da “sosyal çalışma görevliler” tarafından araştırmanın tutuklama süreci dâhil yapıldığı yönündeki bilgi ise gerçeklerle örtüşmemektedir.Usûl hukuku bağlamında Almanya da böyle bir görevin sanki Türkiye de olduğu gibi bilgi ,hem adaleti hem de bilimi zedelemektedir. Bu yazarları da zan altına sokmuş olup bu durumun bilim ve insanlık dâhil tanımlaması zordur. 1922 yılından beri sosyal çalışmacılar tarafından düzenlenen bu araştırma ve rapor ile var olan bu uygulamanın da bilinmesine rağmen bu kitapta ve bu şekilde yer alması aslında önemli bir toksik bilgidir. Hem hukukun üstünlüğü,hem çocuk hakları,hem de sosyal hizmetler için bilim ve akıl tutulmaktadır. Çocuklar ve de adalet için cehennem taşları ile dalet ayıpları ve hukuksal sakatlık halen süre gelmektedir.

13.**Zehirli ağacın meyvesinin de zehirli olması** gibi acı gerçeklerle halen milyonlarca çocuğun alınlarına yapışan kara lekeler bilim ve akıl tutulmasının da geldiği noktadır. Çocuklar ve de adalet için cehennem taşları kara ,kap kara LEKELER ,ÇKK ile halen çocukların ve toplumun geleceğini de belirlemektedir.Yozlaşma ile ilkeler halen yok sayılırken 2005 yılında ki kanunlaşma sürecinde ayrıca Almanca metinlerin yanlış ve eksik şekilde üretilen toksik bilgilerle birlikte gerçekler perdelenilmektedir.1926 yılında benimsenen ve tercihle 743 sayılı TMK’nin İsviçre ‘den aynen uyarlanmamış olması aynı zamanda İslam Hukuk’nun yanı sıra Anglo Sakson ve Roma Hukuk açısından sistem dâhil söz konusu ayrışım ise halen ve her açıdan dikkat edilmemektedir.Anayasa da da öne çıkan Mustafa Kemal Atatürk Devrimleri kapsamında ki tercih **Kıta Avrupası** Hukuk Sistemi’ne (Medeni Hukuk) bu şekilde dayanmaktadır. Bu sistem, Roma hukukunun kökenidir . Türkiye’nin hukuki yapısının yazılı kanunlarına, kodlanmasına ve yasama organına dayanmaktadır.Laiklik ilkesi ve hukukun üstünlüğü anayasal sadakatlığı öne çıkarmaktadır.

Gelen bu nokta da ki süreçte, Roman Katolik Kilisesi Hukuku ile birlikte öne çıkan Roma hukukunun uygulanması usûl hukuk ile birliktelik diğer sistemlerden ve uygulamalardan ayrılmaktadır. Anglikan Kilisesini resmi din olarak kabul edilen Birleşik Krallıkta öne çıkan monarşite dayalı devlet modeli ise Anglo-Sakson Hukuk Sistemi’ne (Common Law/Ortak Hukuk) dayalıdır.Örneğin içtihatların (mahkeme kararlarının) önemi ya da pratik, esnek yaklaşımlar bu unsurları da benimsenmiştir. Hakimlerin kararlarına (icthad/emsal) dayalı, daha az kodlanmış bir sistemin Türkiye de 1950 lerden sonra böyle bir özenti içine girdiği de gözlenmektedir.Açık açık değil ama diğer taraftan Osmanlı döneminde yaklaşık 600 yıl boyunca İslam hukuku (fıkıh) sisteminde Şeriat kuralları, özellikle özel hukuk (aile, miras, evlilik) ve kısmen cezai hukuk alanları yürürlükteydi.Kurumların ayrışmasıyla İslam hukuku resmi olarak terk edilmiş olmasına rağmen halen bazı kesimlerce eski sistemin geri dönüşü gibi heves ve sistem kargaşası ile beklenti bu sürecin parçasıdır.

Kimlikleşme ile ilgili oluşan kargaşa arasın da halen Roma Hukuk ve Batı sistemi bağlamın da öncelikle İsviçre olmak üzere İtalya ve Almanya ile ilgi kaynak kanunlar dâhil gelişmeler aynı zamanda perdelenilmektedir.Bu şekilde oluşan kargaşa, hukuk ve adaletin araçlanmasına yardım ederken bu durum ÇKK ile açık bir şekilde yansımaktadır.Laiklik ilkesini de zedelemek dâhil böylece, Türkiye de çocuklara çifte standartlarla bakılması bu hedef ve bakışla halen mümkün olabilmektedir.Böylece hukukun üstünlüğü ve çocuk hakları adına ÇKK ile kendine göre kurallar ve hukukun nasıl oluşturduğunun acı ve acıtıcı örneğidir.

14.Özellikle 2005 yılında Türkiye Barolar Birliği (TBB) temsilcisi tarafından zorunlu sosyal araştırmanın da yer aldığı asgari standartlarla öne çıkan Pekin Kuralları için yapılan uyarının dikkat edilmemesi gerçeklerdendir.Uyarıya rağmen hukuk ve ilkelerin arkasından dolanılarak eğitimler dâhil ÇKK’nun olağanlaşması hak savunuculuğunu da doğal etkileyebilmiştir.Kuralları da halen işlevsiz kılmaktadır.Dolayısıyla 2005 yılında ki taslak ve taslak sonrası TBMM de görüşmelere yönelik tutanak ve bu yöndeki açıklamalar günü ve önemin anlamasına da

²⁴ https://www.zis-online.com/dat/artikel/2011_8-9_611.pdf

https://www.zis-online.com/dat/artikel/2008_11_283.pdf ; <https://www.otto-schmidt.de/bucher-loseblattwerke/strafrecht/jugendstrafrecht>

yardımcıdır.²⁵ ÇKK ile bu süreçteki aktörler ile birlikte evrensel bilim ve uygulamanın nasıl araçsallaştırılması ,aynı zamanda söz konusu kanunlaşma sürecini daha anlamlı ve önemli kılmaktadır.Güçlü hak savunuculuk konusundaki eksiklik ise, önemli ve acıtıcı etkidir.Sosyal çalışma görevlisi dâhil araçsallaşmanın diğer örneğidir. Sağlık hizmetinde hekim olmadığı takdirde veterinerlerin de benzer yetki ve görev ile çocuklar dâhil tıp konusun da müdahale ve tedavi edebildiği acı bir durum aynı zaman da insanlık adına ortaya çıkmaktadır. Hukukun üstünlüğü ve sözleşmelerin işlerlik ve işlevlik kazandırılması ile de adalete erişim ve süreklilik,kapsayıcılık yerine ÇKK'na sığınarak süre gelen bilim ve akıl tutulması, çocuklar ve de adalet için cehennem taşlarını döşeyebilmektedir.Vicdanların da körleşmesi ile birlikte kara kara lekeler, çocukların alınlarına da bu şekilde yapışabilmektedir. Bu panorama ile de, toplum dâhil gelecekler de çalınabilmektedir.

15.Bilindiği gibi Almanya da hukuk dünyasında kanunların nasıl olduğuna yönelik (Otto von Bismarck)'nın "*Bei der Herstellung von Würsten und Gesetzen soll man besser nicht zuschauen./ "Sosis üretimini ve kanunları izlememek daha iyidir."* şeklindedir.Kısaca kanunların nasıl yapıldığını bilmemenin ve yapım süreçlerinin karmaşık ve bazen rahatsız edici olabileceğini kısaca vurgulamaktadır. Bu nedenle , 2005 yılındaki ÇKK daki kanunlaşma süreçleri dâhil ele alındığında ve de bu yöndeki çabalar günümüzdeki hukuka ve insana bakışı daha önemli kılmaktadır.

Günümüzde özellikle mağdur hakları adına adalet yönetimin de "**adli destek görevlisi**" de bir şekilde üretmiştir.Halbuki yönetsel açıdan rol ve görevlerin açık ve net olması ve kamusal hizmetler açısından uyum içinde olması hem kamu yararı hem de çocukların üstün yararı ilkesi için de önemli önceliklerdendir.İlkelerin karşılığının bulması amacıyla Anayasa'nın 128 ve 137 maddesine rağmen ÇKK kapsamında ki "sosyal çalışma görevlileri" ve de "sosyal inceleme raporu" ile ilgili karmaşıklık ve keyfiliğe yönelik bu çabayı yansıtan bu paragraf, aynı zamanda 2013 yılında da "*Hukukçular İçin El Kitabı*"²⁶'nın 267. sayfasında da aynen ve halen yer almaktadır.

16.Görüldüğü gibi yargıçlar,savcılar ve avukatlar için de söz konusudur. Adalet yönetimi dâhil hukuk alana yönelik oluşan toksik bilgilerle görüldüğü gibi hukuk ve adalet, çocuk hakları adına bu şekilde zedelenebilmektedir.Araçsallaşma ile sözleşmeler ve ilkeler yerine ÇKK'nun öne çıkarılmasıyla sosyal çalışmacılar için mesleksi etik ve değerleri ve de insan haklarını korumayı da ayrıca önemli kılmaktadır. ASŞ da ki mesleksi onurun korunmasıyla da ilgili 26 madde ise diğer önceliklerdendir. Sosyal hizmetlerin karşılığının bulmasını da görev yapmaktadır."Refah" gibi soyut kavramların sığınmasını da engellemek içindir.Adalet ,hukuka ve de insanlığa erişim içinde önemlidir.Hem hukuksal hem de teknik boyutta mevcut durumu kabullenmek ,kendine göre kuralların oluşmasına dayalı sistem ve düzen ile uyumlu olunması aynı zamanda bu yöndeki bakış ve tercihleri de belirlemektedir.

Hukukun üstünlüğü ve insan hakları ile ilgili durum ve bakış, doğru bilgi ve doğru gerçeklikle de orantılıdır.İnsan olma ve insan haklarını çşelleştirmeyi,tutku ve adanmışlığı gerekmektedir.Buna orantı olarak yanlış bilgilerin hem teknik hem hukuksal açıdan meşrulaştırılması gibi çeşitli çabalar ve hak savunuculuğu adına uyumlu olması gibi amaç ve hedef ile de araçsallaştırmayı kutsayabilmektedir. Aslında bu araçsallaşma hukuktan ve hukukun üstünden uzaklaşılmasına yardım edebilmektedir. Aynı zamanda çocuk haklarındaki haklar ve de ilkeler ise çocuklar ve adalet adına boşaltılmaktadır.

17.İçselleşmeye orantılı olarak çocuk hakları ve insan hakları "amaç" yerine "araç" olmak istegi ve arzu ise ÇKK da halen öne çıkmaktadır. Türkiye de ortaya çıkan özgünlükle dünyada karşılığı olmamasına rağmen çocuk ağır ceza mahkemesi kurulması ise görüldüğü gibi en kötü örneklerdendir.Kötülükleri de beslemektedir. Ceza mahkemelerince medeni(yurttaşlık) hukuku yerine ceza hukukun öne çıkarılması aynı zamanda içselleşme ve gerçek bilgiye karşı saygı ile de

²⁵ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/9864-2/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-haklari-adina-cocuklari-ve-toplumu-kandirmayin-cocuklara-kiymayin-2-sosyal-hizmetleri-de-yozlastirmis-sosyal-calismama-gorevlisi-ile-cocuk-haklari-ve-insan-haklarini-e/>

²⁶ <https://medya.barobirlik.org.tr/barowebiste/uploads/52/%C3%87OCUK%20ADALET%20S%C4%B0STEM%C4%B0/HUKUK%C3%87ULAR%20%C4%B0%C3%87%C4%B0N%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20K%C4%B0TABI.pdf>

https://www.unicef.org/turkiye/media/3531/file/Aday%20Hakimler%20i%C3%A7in%20%C3%87ocuk%20Adalet%20Sistemi%20%C4%9Fitimi,%20E%C4%9Fitici%20El%20Kitab%C4%B1%20_%202014.pdf

orantılıdır. 1942 yılında ki uyarılar dâhil öne çıkarılan “**Çocuk Koruma(ma) Kanunu**” ve süre gelen süreç ki bu iki el kitabı çocuklar için daha da acı ve incitici örneklerdendir. Hukuksal güvenlik ilkesinden kopmasına nedendir. Günümüzde önemli hastalık olan duyarsızlık ve “empati” eksikliği ile vicdanların çeşitli şekilde körleşmesi ve araçsallaşma önemli bir sorundur. Bu durum çocukların geleceklerinin ele alınmasına da doğal olarak görev yapmaktadır.

Özellikle ilkelerin korunması açısından yöntem ve araçları öne çıkaran ASŞ bağlamında sosyal çalışmacılar ile ilgili insan hakları ile ilgili görevi engellemektedir. 2005 yılında TBMM de ki görüşmeler günümüzü daha da önemli ve anlamlı kılmaktadır. Anayasa ve sosyal devlet özelliğinin karşılığı içinde önemlidir. Hukun üstünlüğü bağlamında hayırseverlik veya yardımseverlik yerine öne çıkan sosyal hizmetler ise bakış ile orantılıdır. Bu bakışa orantılı olarak UNICEF tarafından da üretilmiş el kitaplarının yanı sıra eğitimlerle süre gelen bir çaba ve inatlaşma ise süre gelen gerçeklerdendir. Zorunlu sosyal araştıma dâhil asgari/minimum standartlarla öne çıkan Pekin Kurallarına kaynaklık yapan BMÇHS ve ASŞ bağlamında çocuk haklarını korumak dâhil bunun yerine ÇKK’nun öne çıkarıldığı bakış için oluşturulan toksik bilgiler ve yapılar için endişeli bir durum çocuklar için özellikle ortaya çıkmaktadır. Adaletsizliğe ve korumasızlığa nedendir. Gerçek bilgilerle çocukların korunması için bu yöndeki insani ve mesleki görevi ayrıca yükümlü kılmaktadır.

BÖLÜM III

Çocukların üstün yararı adına araçsallaşma

18. En son olarak 11.11.2024 tarihinde üçü bebek beş çocuğun, sosyal çalışma görevlilerce baraka da yaşamasına izin verilmiştir. Bu izinle yanarak ölmesine neden olan İzmir Selçuk da ki son örnek bu bakışın yansımasıdır²⁷. Önemli acı verici insan öyküsüdür. Aynı zamanda ÇKK da öne çıkarılan yüzbinlerce lekelenen/damgalanan “*suça sürüklenen çocuk*” tanım gibi garabet tanım olmak üzere hınç hukuku ile öne çıkan TCK/31. Maddesine halen odak olmaktadır. Masumiyet karinesine aykırı ve saldırı niteliğinde ki bu tanımla birlikte çocukluk ve gençlik döneminin ayrı ayrı ele alarak gençlerin birlikte ele alınmasına yönelik bir kargaşa hukuk adına Türkiye de öne çıkarılmaktadır. Türk hukuk akademisi dünyası tarafından bu garabet tanım ve ortaya hukuksal sorun diğer taraftan çeşitli şekilde uyarılmıştır. Bu acı panoramaya rağmen dikkate edilmediği gibi gençlik ve gençlik suçluğu gibi boyutu çeviri yanlışlıklar dâhil perdelemek için bir çaba süre gelmektedir.²⁸ Özünü ve sosyal hizmetlerin boyutunun anlamadan ve “onarıcı” olmak üzere çeşitli kavram üretme hevesi içine de zaman zaman girebilmektedir. Böylece ÇKK ile milyonlarca çocuklar için farklı farklı, ayrı ayrı insan öyküsüne neden olabilmektedir. Hırpalamalar ve örsemelere neden olan ÇKK ve TCK/31 maddesi kapsamında adalet yönetimi ile mağdur eden çocuklar için “onarım” gibi kavramlaşma ironik olup akıl ve biliminde tutulma halidir. Buna koruyuculuk da dail trajik kavramlaşma ile de adalet zannedilmektedir.

Çocukların üstün yararı ve hukukun üstünlüğüne rağmen çağın ötesi bakışla ve hınç hukukla öne çıkan TCK/31. maddesinin öncelikle korunması için ÇKK aslında her açıdan “**çatışma**” içindedir. Bu kavramlaşmada hukuk aybını beslemeye yöneliktir. Adalet zedelenmektedir. Üstelik adalet adına çocukluk ve gençlik dönemlerini korumak yerine hırpalamak ve örselemekle oluşan insan öyküleriyle ve çeşitli ağır mağduriyetlerle süre gelirken “onarım” bahsedilmesi everensel değerlerin perdelenmesine yardım edebilmektedir. Çağın ötesi bakışla ve hınç hukuka bağlamında ceza hukuku dâhil gruplaştırma ve çocukların hukuk önünde eşit olmadıkları ise halen ele alınmaktan kaçınılmaktadır. Çocuklara ve sosyal hizmetler dâhil bilime karşı korku ile birlikte ağır mağduriyetler karşı tepkisizlik ve adalet ayıplarının meşru kılınması ,anayasaya rağmen de halen söz konusudur.

²⁷ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/ucu-bebek-olmak-uzere-bes-cocugun-benzer-sekilde-yanarak-olmemesi-icin-sosyal-hizmetlere-bakis-ve-bazi-tespitler/>

²⁸ “Henüz üzerine atılı suçu işlediği sabit olmayan çocuk hakkında suça sürüklenen çocuk ifadesinin kullanılması masumiyet karinesine aykırılık teşkil etmektedir (Berin Akbulut, 2013: 571- “Ceza Mevzuatında Çocuk ve Çocukların Yakalanması, Gözaltına Alınması”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.XIV, S.2, 2013, ss. 541-586.). Diğer bir görüş ise suça sürüklenme kavramı; azmettirmeyi, suçta kullanılmayı, suça itilmeyi hatta hukuka uygunluk nedenlerini akla getirmekte ve çocuğun hatalı hareketlerinin üstünü örtme yönünde bir yaklaşım ortaya koymaktadır (Nur Centel, “Çocuk ve Genç”, Çocuk ve Genç Adalet Sistemi Sempozyumu, 2006, s. 32-40. 2006: 32; Ali Rıza Çınar, Çocuk Ceza Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2020: 46).

ÇKK da öne çıkarılan ayrıca “*korunma ihtiyacı olan çocuk*” kapsamındaki koruyucu ve destekleyici tedbirler ise sosyal hizmetler ile doğrudan ilgili olup ancak rol ve görevlerin açık ve net olmamasıyla da bir yetkinlik ise halen aranmamaktadır. Sosyal hizmetler yerine keyfilikleri de beslemektedir. Bu yönde ki panorama da önemli örnek ise reşit olmayanla cinsel ilişki suçudur. Bilindiği gibi TCK/104 maddesi kapsamındakiler aynı zamanda korunma ihtiyacı olan çocuk kapsamındadır. 2023 yılı tablolarla derlenen Adalet İstatistikleri adaletin küçük bir panoramasıdır. Bunların arasında ²⁹ soruşturma evresi ile ilgili 71 ve 75 sayfada yer alan “*Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar*” bölümün de TCK/104. madde ile ilgili bilgiler yer almaktadır. 71 sayfada (30 253) suçtan bahsedilmektedir. 75 .sayfada ise (26 395) suçtan bahsedilirken kovuşturmayaya yer olmayan suç sayısı (21.730) dur. Oran olarak (% 83) olup kamu davası açılan suç sayısı ise (1 256) dır. Oran olarak sadece (% 4) dür.

Diğer taraftan bu panorama da TCK/103. maddesi açısından öne çıkan çocukların cinsel istismarı ile ilgili suç sayısı (56 363) dür. Kovuşturmayaya yer olmayan suç sayısı (18 620) olup oran ise(% 33) dür. Kamu davası açılan ise (20 468) olup %36 oranındadır. % 21 oranında belirsizlikle birlikte 2023 yılında korunma ihtiyacı olan çocuk sayısı arasında toplam 82 758 çocuktan bahsedilmektedir. Suç mağdur ve/ya kurban sayısı için soruşturma evresinde sosyal inceleme raporunun düzenlenmesi gibi görevin yerine getirilmediği belli değildir. Reşit olmayanlar açısından ancak % 4 oranında bir kamu davası açılması aynı zamanda 44. maddenin dikkate edilmemesi veya müdafiler tarafından da yok sayılmasıyla bu çocuklar ÇKK’nun kurbanlarındandır.

Diploması olmamasına rağmen “pedagog” şeklinde yer alması aynı zamanda önemli bir hukuk ayıbıdır. Ancak bunlar dâhil sosyal çalışma görevlilerce düzenlenmesinde yetkinliğin aranılmaması , bunların arasında bazılarının mahkemeler tarafından izin verilmesi de çocukların kurbanlaşmasının da yansımalarıdır. Diploması olmadan rehber öğretmenlerin kendisini pedagog adlandıran aynı zamanda ceza hukuku açıdan da önemlidir. Ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2024 yılına ait evlenme ve boşanma istatistiklerini açıklamıştır.. TÜİK’e göre, son beş yılda 57 bin 618 kız çocuğu evlendirilirken, sadece geçen yıl 16-17 yaş arasındaki 9 bin 354 kız ve 617 erkek çocuğu evlendirildi açıklanmıştır.. 2020 yılından bu yana mahkeme tarafından verilen izinlerle toplamda 61 bin 136 çocuk evliliği gerçekleşti açıklama bu bilgilerinde birlikte ele alınmasını gerekmektedir.³⁰

Adalet yönetiminde ki panorama da bilgileri derleyen çalışmalar arasında çocuklar ile ilgili Cumhuriyet Başsavcılıkları diğer önemli bilgilerdendir. Suç iddiasıyla sisteme dâhil edilen şüpheli çocuklar için yapılan işlemler 79 ve 80. sayfa da ayrıca açıklanmaktadır. Farklı farklı bilgiler arasında ki tabloya göre geçen yıl dâhil soruşturma evresin de ki çocuklar için suç sayısı (628 809)dir. İddia ve itham edilen çocuklar sayısı ise (452.152) dir. Dosya sayısı ise (397 450) dir.

Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde suçu işlediklerinin de kabûlüyle ve ÇKK kapsamında damgalama ve de lekelemeyi öne çıkaran “suça süreklenen çocuk” şeklindeki garabet tanımla sisteme giren sayılar ise en az 2 ve/ya 3 mislidir. Suç bilimi açısından yapılar ve uygulamalara dayalı olarak bir “gri” alan da söz konusudur. Sistem ve yönetime dayalı olarak en az bir milyon çocuktan bahsedilmektedir.

Yine bu sisteme göre 2023 yılında soruşturma evresinde ki diğer bir tabloda suç sayısı (389 919) olup (297 122) çocuk için (251 942) dosyadan bahsedilmektedir. Bu dosyaya yönelik işlemler bağlamında da; kovuşturmayaya yer olmayan çocuk sayısı ise (157.073) olup suç sayısı (187 714) ve dosya sayısı (123 249) dür. Kamu davası açılan çocuk sayısı ise (120 085) dir. Suç sayısı (180 607) dosya sayısı ise (109 424) dür.

Dolayısıyla TCK’103 ve 104 maddeleri dâhil olmak üzere adalet yönetimi kapsamında sisteme giren (628 809) çocuk için söz konusu işlemler sonrası kamu davası açılan 109 424 dosya ile birlikte 120 085 çocuk için bir yargılamadan bahsedilmektedir.

²⁹ https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/22042024115644ADAlet_ist-2023CALISMALARI59.pdf Sf.71 ve 75

³⁰ <https://www.ozdiyarbakirgazetesi.com/haber/5-yilda-57-bin-kiz-cocugu-erken-yasta-evlendirildi-156417.html>

Diğer taraftan kovuşturma süreci bağlamında ceza mahkemeleri ile ilgili 87.sayfa ki tabloya göre kadın ve erkek birlikte olarak 12-14 yaş grubu için 37.807 ve 15-17 yaş gurubu için (120.322) olmak üzere 12-17 arasında toplam (158.129) çocuk, öyküleriyle birlikte yer almaktadır.Bu bilgiye göre de 15-17 yaş grubu için % 76 oranda bir yoğunlaşma söz konusudur.Suçluluk açısından sorunun ele alınması bağlamında aslında bir GENÇLİK SUÇLULUĞU öne çıkmaktadır. Kovuşturma evresini yansıtan tablolar 107-108 ve 109.sayfalarda da yer almaktadır. 2023 yılı için ceza mahkemelerin de, lekelenen suça sürüklenen çocukların suç türlerine göre gelen dosya ve suç sayıları ilgili tablo 108.sayfada yer almaktadır. Bu bilgiye göre de (403 028) suçtan bahsedilmekte olup toplam 246 033 dosya için (242 653) çocuk yargılanmıştır.

Suç türleri arasında karar verilenler ile ilgili bilgiler ise 109. sayfada yer almaktadır. (171 788) suç sayısından (123 841) dosyadan (124 424) çocuklar arasında.TCK kapsamında Kasten ve taksirle öldürme ve ile ilgili 81-85 maddeleri ise “hayata karşı suçlar” kapsamında yer almıştır. Suç sayısı ise 1 407 olup dosya sayısı 952 olmak üzere 1115 çocuktan bahsedilmektedir.

Dolayısıyla bu panorama da çocuklara yönelik cinsel istismar dâhil öncelikle bir insan hakları ve çocuk hakları sorunu ortaya çıkmaktadır. Sahip olan bakış ve uygulama aynı zamanda toplumsal bir sınavdır.Hesap verilirlik ilkesi bağlamında kurallarla yer olması gereken adalet yönetiminde ki uygulamada ki sosyal çalışma görevlilerce ve/ya adli destek görevlilerce keyfilerin üretilmesi, çocukları da her açıdan ve bu şekilde korumasız bırakabilmektedir. Sağlık hizmetinde hekim olmadığı takdirde veterinerlerin de benzer yetki ve görev ile çocuklar dâhil tıp konusun da müdahale ve tedavi edebildiği acı bir durum insanlık adına birlikte ortaya çıkmaktadır.Çocukların üstün yararı ilkesi ilkesine rağmen bu uygulamalar ise halen “sosyal hizmetler” ve “adalet” zannedilmektedir.

Çocuklara ve gençlere kötülükler yapılmaktadır. Diğer taraftan ÇKK da öne çıkan beş adet tedbirle birlikte “suça sürüklenen çocuk” şeklindeki garabet tanımla lekelenme ve hukuk ayıbı arasın da “sosyal inceleme raporuna” yönelik eşit olmayan işlemlerle adalet erişim halen bu bakışla ve inatlaşma süre gelmektedir. Hem bu tedbirleri anlamsız kılmakta hem de çeşitli şekilde engellenebilmektedir. Masumiyet karinesi ve adil yargılama da yok sayılmaktadır.Özellikle de ÇKK sığınılarak ilgili yönetmelikle oluşan kargaşa ve adli tıp dâhil bu yöndeki araçsallaşma ise ÇKK’nu özellikle insan hakları ve çocuk hakları sorunun ele alması ve sorgulanmayı da gerektirmektedir.

19.Özellikle de hukukun üstünlüğü aynı zamanda karşılığını bulması ile vardır. Gençlik suçluluğu ve boyut çocuklar için insan öyküsün de parçasıdır.Çocukluk ve gençlik dönemi ile birlikte “çocuk” tanımı aynı zamanda sosyal ve hukuk devlet özelliğini anlamlandırması için de ancak vardır. İnsanlık öyküsünde ki “gençlik suçluluğu”, bilindiği gibi ve genellikle yoksulluk, eğitimsizlik, ailevi sorunlar ve akran baskısı gibi karmaşık bir tablo ile ele almaktadır.Zaman zaman topluma farklı farklı bakmak istemektedir. Ancak bu tabloyu değiştirmekte mümkündür.Özellikle ve öncelikle gençleri suçtan uzak tutmak için cezadan çok eğitime, baskıdan çok iyileştirmeye odaklanmalıdır.Bu bakış kolayda olmamıştır.Kısasa kısas bakış ve hınç hukuku ile yetişkinler gibi cezalandırmak yerine bir dönüşümde yaşanmıştır. Bir asırdan beri söz konusu hukuksal dönüşümde yetişkinler dışında ele almasını da gerektirmiştir. Kurum ve yapıları da önemli kılmaktadır.

Yoksulluk ise, gençleri suça itmekte önemli etken olarak öne çıkmaktadır.Sosyal dışlanma ile birlikte sosyoekonomik koşullara orantılı olarak ekonomik sıkıntılar, temel sorunların karşılanamaması ve işsizlik, gençlerin yasadışı yollara yönelmesine de neden olabilmektedir.Ülkeler arasında bir farkta yoktur.Evrensel ve özgün bir suç grubudur. Ayrıca aile içi şiddet, ilgisizlik ve/ya parçalanmış aile yapısı, gençlerin duygusal ve sosyal destekten kaçmaktan yoksun kalmasına da yol açması diğer etkenlerdendir.Dönemsel olarak arta bildiği gibi yönetsel beceri de diğer etkidir.Bir döngü ve gelişmelere dayalı olarak yanlış yollara da girebilmektedir.Ayrıca gençlik döneminde ki hatalar ve yanlışlarda da öğrenerek, gelişebilmektedir. Sosyal ortamı belirleyen eğitim ve okula devam edememe, eğitim fırsatlarından mahrum kalma veya düşük başarı, gençlerin değersiz hissetmesi gibi etkenler ise eğitim ile doğrudan ilgilidir. Bu nedenden dolayı aile ve okul ortamı belirleyici unsurdur.Ancak yönetsel boyut ve beceri ondan daha da önemlidir. Buna orantılı olarak suça yönelmeyi de tetikleyebilmektedir..Böylece arkadaş

gruplarının kişisel suçlarına da karışabilirken "saygınlık" kazanma arzusu çeşitli davranışlara yol açabilmektedir.

Dolayısıyla gençlik suçluluğu, yalnızca bireysel bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal bir sorundur. Sunulan kamusal hizmetler de ki kamusal görev ve sorumluluk açısından öncelikli sorundur. Buna dayalı olarak suça karışan insanlar, hem kendi potansiyellerini hem de toplumda güvensizlik ve huzursuzluğu da bir şekilde yaratmaktadır. Hırsızlık, şiddet veya artış gibi suçlar, toplumun huzurunu da bozabilmektedir.. Suça karışan gençlerin damgalanması, toplumun yeniden entegre edilmesini de özellikle zorlaştırmaktadır. Kamusal hizmetler bağlamında sorumlular yerine suçu, gençlere atılması bunu daha da zorlaştırmaktadır. Bu nedenden dolayı gençlik suçluluğunun azaltılması için sadece cezalandırma değil, daha kapsamlı ve kapsamlı çözümleri gerektirmektedir. Bu süreçte sosyal koruma ve destekler yetkinliği de önemli kılmaktadır.. Bir asırdan beri adalet yönetimi ve sosyal hizmetlerin de birlikte ele alınmasını gerektirmiştir.

Suç işleyen gençlerin cezalandırılması yerine , onların topluma kazandırılacak iyileştirme programları geliştirilmek için sosyal hizmetler ve sosyal pedagojisi bu gelişmelerin de temel parçasıdır. Psikolojik destek ve mesleki eğitim de bu süreçte en etkin diğer konulardır.. Gençlere kaliteli eğitim imkanı sunulmalıdır. Okuldan ayrılma oranları da azaltılmak ise öncelikli hedeflerdendir. Bunun için eğitim ve yetkinlikle, gençlerin kendilerine olan güvenlerini artırır ve suça yönelmelerini engellemesi de mümkündür. Ailelere ve gençlere yönelik sosyal destek programlarının güçlendirilmesi. veya gençlik merkezleri gibi yapılar gibi olanaklar da sunulmalıdır. Bunlar ise sosyal hizmetler bakış ile de orantılıdır. Ayrıca toplum olarak gençlere sahip olmak, onların suçtan uzak durabileceği bir ortam yaratmak için bir bilinçlenmek önceliktir. Herkesin ortak sorumluluğu olduğunu da fark edebilmelidir.

Özellikle çocukluk ve gençlik döneminin dikkat edilmesi ve toplumsal bir saygı açısından sözleşmelerin karşılığını aramak gibi görev herşeyinde önündedir. Günümüzde ve özellikle AİHS karşılığın aranması açısından öne çıkan adil yargılama hakkı bağlamında Anayasanın 36 . madde ve Anayasanın 38. maddesinde öne çıkan **“Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.”** hüküm ve ÇKK da ki **“suça süreklenen çocuk”** tanım anayasal açıdan da karşılığını bul(a)mamaktadır. Görüldüğü gibi AİHS ve **“Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.”** şeklinde hükme rağmen ve de yönetsel açıdan rol ve görevlerin açık olmaması gibi hedefle öne çıkan ÇKK’nun 33,34 ve 35 maddesine yönelik “sosyal çalışma görevlisi” ve “sosyal incelemeye” yönelik ilgili yönetmelikte ki 20/4 ³¹ madde ile de bilinçli bir kargaşa ve kaos adalet ayıplarıyla halen söz konusudur.

20.İsviçre de 1907 tarihi ve 1912 yılında yürürlüğe giren “İsviçre Yurttaşlık Kanunu (ZGB)” ise 1926 yılında birkaç madde dışında 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi şeklinde aynen uyarlanmıştır.Önemli bir dönümdür. Yüzbirinci yılının dolduran Türkiye Cumhuriyeti ile halen Anayasa da halen yer alan Atatürk Devrimleri ile “Mecelle” yerine kadın ve erkeklerin eşit olması ve de çocukların mülk olmasının engellenmesi yeni bir öyküyü de başlatmıştır.Klasik hukuk yerine Pozitif(dünyevi) hukuka dönüşümle birlikte “özgür ve eşit yurttaş” kimliği ile Roma Hukuk Sistemini de benimsemiştir.İslam hukuku ve monarşiye dayalı yönetim modeli yerine ayrıca 1889 tarihli İtalya (Zanerdeli)Ceza Kanunu ise 765 sayılı Türk Ceza Kanununun aynen uyarlanmıştır.Modernleşme dâhil her iki kanun, aynı zamanda kaynak özelliğindedir.Aynı benzer ama farklı farklı insan öyküsü yaşarken bu süreçte kanunların içselleştirilmesini gerektirmiştir.. Dolayısıyla çocuklar için söz konusu insan öyküsüyle birlikte eski TCK/ 54. maddesi yerine 5237 sayılı TCK’nın 31.maddesi aynı zamanda içselleşme ile de doğrudan ilgilidir.

Bilindiği gibi 1930 yılında yeni İtalyan (Rocco) Ceza Kanun ile de değiştirilmiştir.Gençler için yeni bir yapı ve uygulama öngörülmüştür.Bu gelişmeler İsviçre için de geçerlidir.Ancak bu gelişmelere karşı direnç ve inatlaşma Türk hukuk dünyası tarafından söz konusudur. İnsan öyküleri açısından ayrılmaya başlamıştır.İçselleşmeye orantılı olarak 1940 lardan beri söz konusu inatlaşmada ki

³¹ <https://magdur.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/23102020120554%C3%87KK%NIN%20UYGULANMASI%20HAKKINDA%20Y%C3%96NETMEL%C4%B0K.pdf>

önemli örneklerden Prof.Dr.S. Dönmezer³² başkanlığınca ,Adalet Bakanlığı tarafından bir tasarı da söz konusudur. 502 maddeyi içeren Tasarının Birinci Kitabında "Çocuk ve Küçüklere İlişkin Hükümler" başlığını taşıyan Beşinci Kısımındaki Birinci Bölüm : Genel Hükümler ;İkinci Bölüm : Çocuklar Hakkında Uygulanabilecek Tedbirler ve Cezalar ;Üçüncü Bölüm : Küçüklere Özgü Ceza Düzeni ;Dördüncü Bölüm : Çocuk ve Küçükler Hakkında Müşterek Hükümler" şeklinde de TBMM sunulmuştur.

Vefatı nedeniyle üç akademisyen tarafından bu tasarı yerine ,TCK 345 maddeye inmiştir. İlk tasarı da "çocuk" deyimini, suçu işlediği sırada oniki yaşını bitirmiş olup onbeş yaşını bitirmemiş bulunanlar; "küçük" deyimini ise, onbeş yaşını bitirmiş onsekiz yaşını bitirmemiş olanlar şeklinde ele alınmıştır. 100-129 maddeler arasındaki 29 madde ise , yeni metin ile "yaş küçüklüğü" olarak TCK /31 maddeye indirmiştir.³³ "Küçük " ,"çocuk"ları da birlikte içerirken BMÇHS, dikkat edilememiştir. Kavramlar dâhil karmaşa ve gelişmeler aynı zamanda ÇKK'nu da özellikle etkilemiştir.2005 yılından beri her sene milyonlarca çocuklar için gelecekleri dâhil insan öykülerine kaynaklık yapabilmektedir.Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanıp, sonra tek maddeye indirmesi ve gruplaşma ile de çocukluk ve gençlik dönemi bu şekilde de halen yok sayılmaktadır. 1945 de ki taslağın da halen gerisindedir.Bu uygulama ise içselleşmeye ve kaliteye de orantılıdır.12-18 yaşındaki grupların da, yetişkinler gibi cezalandırılması bu bakışla hedeflenmiştir.

21.Halen genel mahkemelerce tutuklanması dâhil bu acıtıcı amaç ve hedef ile ÇKK da öne çıkan "sosyal inceleme raporu" ise uygulama yönetmeliğin de bilirkişi raporuna indirgenmiştir. Sosyal ortam ve yaşam koşulları bağlamında çocukların insan öykülerinin dikkate alınmasını engellemek gibi bu hedefle "... çocuğun işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin belirlenebilmesi amacıyla adlî tıp uzmanı, psikiyatrist ya da zorunluluk hâlinde uzman hekimden görüş alır. " şeklinde düzenleme böyle bir araçsallaşmanın da önemli örnektir.Bilgi ötesinde delil oluşturma dâhil adli tıp bu araçsallaşmanın acı örneğidir.Görülebileceği gibi ÇKK/35. maddesinin de yer almaması rağmen cezalandırılması gibi bir hedefte cehennemin taşlarının nasıl döşendiğinin örneğidir.Çağın ötesi bakışla Anayasa'nın 38/6 maddesi açısından ortaya çıkan ihlaller ve haksızlıklarla birlikte halen çocuk mahkemeleri ise tüm iller de halen kurulmamıştır.Çocuk ve gençler için 81 ilin yarısı genel mahkemelerce yargılanmakta olup bu durum da tepkisizlikle olağanlaşabilmektedir.

Bu araçsallaşma ve ilkelerin içselleşmeye orantılı olarak çocuklar için "adalet" ise işlevsizleşmektedir. Sözleşmeler ve kavramların adlandırma ve karşılığının bulunması ile de hukuk olmak üzere bilimsellikte birlikte öncelikle çocuklar olmak üzere adaletli ve şefkatli bakmak günümüzde önceliklidir.İnsan hakları dâhil bakış yerine çağın ötesi bakışın öne çıkarılmasıyla da, yetişkinler gibi ağır cezalara halen maruz kalabilmektedir. Hukukun üstünlüğü ve anayasaya rağmen Yargıtay kararları ile birlikte hınc hukuku ile öne çıkan TCK/31. Maddesinden bir çıkış , halen yoktur.Adalet olmak üzere hesap verilirlik ve ilkeleri korumak bağlamında güçlü hak savunuculukla da orantı durum ise diğer önemli bir etkidir. Çocukların öykü ve geleceğini belirlemektedir.Milyonlarca risk altındaki korumasız çocuklara yönelik BMÇHS dâhil yanlış çeviri³⁴ ile birlikte Anayasaya aykırı olmasına rağmen gençlik dönemini yok saymaya yönelik çocuklar için yoğun bir inatlaşma ve de empati yoksunluğu bu çıkışı ve çözümleri zorlaştırmaktadır.

BÖLÜM IV

ÇKK ve TCK/31 maddesi ile yansıtılan diğer bazı tespit ve uygulama örnekleri

22. En son olarak 2025 -2029 yılı için açıklanan "Yargı Reformu Strateji Belgesin" de ki bilgiler dâhil , Türkiye de ki çocuklara uygulama ve bakış halen süre gelmektedir.Halbuki Almanya da,İsviçre de,İsveç veya Portekiz de yaşayan çocuklar dâhil sahip olan hakların Türkiye de ki

³² <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf>
https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc088/kanuntbmmc088/kanuntbmmc08805237.pdf
<https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/yalcin-bayer/tck-yi-bu-ulkeye-kimler-hazirladi-308339>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/10092-2/>

³³ <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c059/tbmm22059119ss0664.pdf>

³⁴ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/ceviri-yanlisliklar-ve-cocuk-haklarina-dair-sozlesme-bm-pekini-kurallarina-yonelik-tespitler-adalet-adina-cocuklara-genclere-etkiler-2/>

çocuklar için benzer haklarına sahiptir. Ancak güçlü bir hak savunuculuk orantılı olarak haklara erişim ve mazeret üretmeler gibi bir durum da hukuk ve adaleti etkilemektedir. Buna dayalı olarak ikinci standartla çocuklar halen uygun görülmektedir. Almanya dâhil var olan doğru bilgi ve doğru gerçeklik yerine söz konusu toksik bilgilerle kaynak kanun ve gelişmeler de bilindiği gibi dikkat edilmemektedir. Ayrıca Kıta Avrupası açısından sahip olan haklar ve bakış yerine AB projeleri ile böyle bir çifte standart gerçeklerdendir. Aynı zamanda AB fonların kötüye kullanılması ile de doğrudan ilgilidir. AB ve Avrupa Konseyi bağlamında öne çıkarılan benzer haklara sahip olmasına rağmen sistem farklılığı ve sözleşmeler dikkat edilmediği gibi 2005 yılında beri söz konusu çeşitli projeler, uygulamaları ve insan öykülerini de etkilemektedir.

Bunların arasında aile mahkemeleri için Avrupa Konseyi ve Türkiye Adalet Akademisi işbirliği ile yapılan proje de görüldüğü gibi “*aile adaletine ilişkin e- kütüphane*” ayrıca oluşturulmuştur. AB fonlarıyla da bir asırdan beri adaletin tamamlayıcı unsuru olan sosyal hizmetlere bakış içinde önemli bir örnektir. Bu bölümde 17 adet “Bakanlar Komitesi Kararlar” arasında 16. sırada Res(67)16E-Sosyal Çalışmacıların Rolü Eğitimi ve Konumu’ karar yer almaktadır.³⁵ Bu karar görüldüğü gibi öncelikle 14 ve 19. maddeye yöneliktir. Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı dâhil önemli bilgi hukuk içinde önceliklidir. Fakat Avrupa Konseyi tarafından sosyal hizmetler ile ilgili bu karar dışında yukarıda yer alan insan hakları ile ilgili 1991(16), 2001(1) ve özellikle 2011(12) sayılı kararın yer almamış olması düşündürücüdür. İnsan hakları açısından hukukun da ötesindedir. ASŞ ve çocukların, ailelerin korunması ile ilgili sosyal hizmetler boyutunun ele alınmasının da nasıl ve bu şekilde engellemesinin de örneğidir. AB fonunun kötüye kullanımı içinde önemli bir örnektir. Kötülükler ve kendi mesleği dışında süre gelen sosyal inceleme raporunu düzenlemek gibi fenalıklarla birlikte çocuklara ikinci sınıf bakabilmek için söz konusu katkılar, toplum ve aileleri sosyal adaletsiz ve korumasız, yarımsız bırakabilmektedir.

22. Diğer taraftan hukukun üstünlüğü bağlamında 23.1.2025 tarihinde açıklanmış olan 2025-2029 yılı için “**Yargı Reformu Stratejisi- Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı**”³⁶ çalışmasında ki “*suça sürüklenen çocuklar*” için Adalet Bakanlığı tarafından bazı yerler de ele alınmıştır. Bu panorama ya yönelik çalışmada “*suça sürüklenen çocuk*” ise 6 yerde yer almaktadır. 2019 yılından tutuklama ile ilgili olarak 11. sayfada “*Ayrıca suça sürüklenen çocuklar bakımından daha kısa tutukluluk süreleri belirlenmiştir*” şeklindeki bilgi dışında TCK/31 ve ÇKK ile öne çıkan uygulamalar süre gelmiştir.

Bu panorama dışında “Çocuk Adalet Sisteminin etkinliğinin artırılması ile ilgili bölümde ve 59. sayfada “*Birden fazla kez suça sürüklenen çocuklara yönelik özel rehabilitasyon tedbirlerinin geliştirilmesi*,” gibi bilgi yer almaktadır. Bu sayfada ayrıca “*Çocuk soruşturma bürolarında görev alacak Cumhuriyet savcılarının uzmanlaşmasının sağlanması*” şeklindeki açıklama aynı zamanda 2005 yılından beri bu yönde bir uzmanlaşmadığının önemli itirafıdır.

23. Bu bilgi dışında 65. sayfada söz konusu hedefler arasında denetimli serbestlik uygulaması da örgün eğitime dâhil edilmesi hedeflerden bahsedilmektedir. 66. sayfa da ise “*Birden fazla kez suça sürüklenen çocuklara yönelik özel rehabilitasyon tedbirleri geliştirilecektir. Suça sürüklenen çocuklara özgü kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar düzenlenecektir. Suça sürüklenen çocuklar hakkında sosyal inceleme raporu düzenlenmesi zorunlu hâle getirilecektir.*” şeklindedir. Bu açıklamalarla “suça sürüklenen çocuklar” ile ilgili lekelemenin ve hukuk ayıbın aynen devam edeceği anlaşılmaktadır.

Aynı zamanda denetimli serbestlik uygulamasında rol ve görevlerin açık ve net olmamasıyla yetkinliği aranılmaması, kendi mesleği dışında birbirlerine tecavüz ederken, böyle bir gönüllü araçsallaşma ve uygulamalar adalet dâhil sorunun temel parçasıdır. Böyle bir panorama ahlaksal ve insan hakları sorunudur. Çocuk ve gençler açısından kullanmak için “*Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak ya da Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak Suçu*” ile ilgili TCK/191. maddesi diğer temel sorun kaynağı örneğidir. TCK’nun 58. madde de ki “*Fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz.*” şeklindeki düzenleme ve TCK/31. maddesinin yanı

³⁵ <https://vizyon.taa.gov.tr/sayfa/e-kutuphane>

³⁶ <https://yargireformu.adalet.gov.tr/>

<https://yargireformu.adalet.gov.tr/dosyalar/TurkiyeYuzyiliYargiReformuStratejisi.pdf>

sıra ÇKK/36-41 maddeleri ile de çatışma söz konusudur. Bu kargaşa ile de yetkinliğe dayalı boyut(lar) aynı zamanda araçsallaşmanın da önemli örneklerindendir.

Adaletin kısa bir panoraması olan 2023 yılı Adalet İstatistikleri arasında 80.sayfa da masumiyet karinesine aykırı “suça sürüklenen çocuklar” ile ilgili soruşturma evreleri arasın da “*Kamunun sağlığına karşı suçlar*” ile ilgili TCK/185-196 arasında 191 maddesini de birlikte içermektedir. Suç sayısı (15 583),çocuk sayısı (11 734) ve dosya sayısı (12 433) dür. Genel olarak şüpheli sayısı (155 387) olup % 7.5 oranındadır. Kamu davası açılan suç sayısı ise (6 274),çocuk sayısı (4 105) ve dosya sayısı (4 464) dir Kovuşturmaya yer olmadığı suç sayısı (6 003) ve çocuk sayısı (5 282) ve dosya sayısı (5 114) olup bu kararlar aynı zamanda denetimli serbestlik uygulaması ve ÇKK’nun sağlık tedbiri ile de doğrudan ilgilidir. 108-109 sayfalarda ise kovuşturma evresi açısında çocuk ağır ceza mahkemeleri dâhil mahkemeler de ki suç sayısı ise (15 013)dür.Çocuk sayısı (9 437) ve dosya sayısı (10 318) dir.(1861) çocuk sayısı için mahkumiyet ve (574) ü beraat ve de (1 054) hükmün açıklamasının ertelenmesi dâhil toplam (5420) çocuk için 2023 yılında karar alındığı görülmektedir.

Bu sayılar aynı zamanda suç makinası şeklinde adlandırılması için de önemli sayılardandır. Bu panorama ile soruşturma ve kovuşturma evreleri kapsamın da alınan karara dayalı olarak suçların tekrar edilmesi ve yetkinliğin sosyal hizmetler açısından karşılığının bulunmaması ise öncelikle temel bir nedendir. Çocuklar için sosyal ortam ve yaşam koşullarının önemsiz ve değersiz kılmasıyla da sorumluluğu belirsiz kılmaktadır.ÇKK/44 maddesine rağmen bu durumu engellemek için her halgi bir eylem ve hedef bu bilgilerde yer almamaktadır.

24.Ancak sosyal inceleme raporunun zorunlu hale gelmesi ise geç bir hedeftir. Özellikle sosyal ortam ve yaşam koşullar bağlamında ki insan öykülerinin dikkat edilmesi için 15-18 yaş grubu için ÇKK/35 de bir düzenlemeyi özellikle ve halen,hemen gerektirmektedir.Adalet yönetiminde onurlarının da korunması bağlamında asgari kurallar ve üstün yararı ilkesinin karşılığının bulması amacıyla Pekin Kuralın 16.maddesi için zorunluk yerine bu madde yer alan “gerekirse” ve “takdirinde” şeklinde sözcüklerin hukukun arkasından dolanılması da engellenmelidir.Çocukların karalıklar içinde öyküler yazılmasınada neden olmaktadır.Dolayısıyla bu açıklamalarla birlikte halen bu araştırmanın ve değerlendirme yapılmadan alınan kararlar aynı zamanda ÇKK’nun mağdur ve kurbanlarıdır. Yetkinlik ve nitelik ise diğer bir boyuttur. Çocukların korunması ve yardım edilmesinin yanı sıra gençler için ayrı bir ceza kanunun öngörmek yerine çocukluk ve gençlik dönemlerinin yok sayarak derin izlere ve acı insan öykülere nedendir. “**Sosyal inceleme raporu**” olmadan tutuklama dâhil bu hukuksuzluk engellenene kadar oluşan mağduriyetler için topluma karşı bir özür ve bir bedeli birlikte ele alınmasını da görev yapmaktadır.Adaletsizlikle birlikte kötülüklerin beslemesini de engellenebilir.

Diğer taraftan çocukların bir insan öyküsünü özetleyen ve önlemlerle birlikte çözüm odaklı “sosyal inceleme raporu” açısından “sosyal çalışma görevlisi” yerine adalet yönetimi açısından 67.sayfada “*a. Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinde görev yapan sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoglar ile diğer personelin sayısı ve niteliği artırılacaktır. b. Adli destek ve mağdur hizmetlerinde çalışan personele yönelik eğitim çalışmaları düzenlenecektir.*” şeklindeki açıklama ile söz konusu sosyal inceleme raporunun, sosyal çalışmacı dışında psikolog ve diploması olmamasına rağmen “pedagog” lar tarafından düzenlenmesi görüldüğü gibi aynen devam edecektir.Bu yönde bir yetkinlik ve nitelik aranılmaması, adalet ayıları hukuksal sakatlıklar arasında da ayrıca yer almaktadır.

Bilindiği gibi 2013 yılından beri Adalet Bakanlığında kurulmuş olan “**Mağdur Hakları Daire Başkanlığı**”nın sürecinde bazı çalışmalar da yayınlanmaktadır. 2005 yılından beri çocuklar dâhil mağdur haklarından bahsedilmektedir. Bu yönde en son olarak Mağdur Hakları Kanunu Tasarısı ³⁷ hazırlanmış olup tasarının 2018 yılından beri kanunlaşması beklenmesine rağmen, tasarı halen kanunlaş(a)mamıştır.Böyle bir geçmiş ve süreçte ki çalışmalar arasında “**Çocuk Teslim Sürecinde**

³⁷ <https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2008-77-432>

<https://www.ihd.org.tr/tmk-magduru-cocuklara-yonelik-yasa-tasarisi/>

<https://mgm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/12112019144700MA%C4%9EDUR%20HAKLARI%20KANUN%20TASARISI.pdf>

Mağduriyet Odaklı Yaklaşım ³⁸ başlıklı bilgi, bu çalışmalar arasındadır. 2017 yılında yayınlanmış çalışmada aile mahkemelerinde yer alan psikologlar,pedagog ve sosyal çalışmacılar ile ilgili rol ve görevleri bu çalışmada yer almaktadır. “3.3.4.2. Çocuk Teslimlerinde Görev Alabilecek Uzmanlar” ile ilgili bölümde ki 52- 54.sayfalarında sosyal çalışmacı,pedagog ve psikolog ile ilgili bilgiler ayrı ayrı yer almaktadır.Bunların arasında “pedagog” ³⁹ ile ilgili olarak Adalet Bakanlığında yayınlanan bu bilgiye göre de 1980’li yıllarda fakültelerin pedagoji bölümlerinin kapanması neticesinde yalnızca lisans diploması ile akademik olarak pedagog unvanına sahip kişilerin artık bulunmadığı açıklanması gibi gerçekler ile adalet adına araçsallaşmanın da somut örneklerdendir.Aynı zamanda diploması olmadan kendisini “pedagog” adlandıran aynı zamanda ceza hukuku açıdan önemlidir.Bu hukuksal acı durumla birlikte nurlarının da korunması bağlamında çocukların ve çocukların üstün yararı ilkesinin nasıl karşılığına bulmaması için çabalar ise günümüzü anlamlı ve önemli kılmaktadır.

25.Çocukların sosyal koruma ve sosyal “well being/ iyilik hali/ esenlik” içinde yaşamda tutunması için günümüzde öne çıkan ilkeler ve değerlerin korunması yerine böyle bir araçsallaşma söz konusudur. 2029 yılına kadar da TCK/31 ve hınc hukuku ile öne çıkan ÇKK kapsamındaki sahip olan bakış ve uygulamaların aynen devam edeceği de açıktır. İnsan hakları dâhil endişelerle birlikte hukukun üstünlüğüne rağmen çeşitli mağduriyetler ve acı insan öyküleriyle hukuksuzluk ve adaletsizlik süre gelecektir.Adaletsizlik aynı zamanda kötülükleri de beslemektedir. Diğer taraftan 21.2.2025 tarihli Hürriyet Gazetesinde yer alan “Suça sürüklenen çocuklara UNICEF’le ortak proje” şeklinde ki haber söz konusu Yargı Stajesi Belgesinin de yansıması olabilmektedir.Türkiye deki çocuk insan öyküsü panoramasının da aslında küçük bir parçasıdır. Çocuklarla ilgili koruyucu ve önleyici mekanizmayı daha iyi bir hale getirmek amacıyla da görüldüğü gibi “*diversion*” uygulamasından bahsedilmektedir. Çocukların halen korunmadığı itirafı ile birlikte yeniymiş gibi de sunulmaktadır.

Halbuki hınc hukuku ile öne çıkan TCK/31. madde kapsamında öngörülen yaptırımlar arasında hapis cezası ile ilgili infaz kuruluş ve uygulamaları da sürecin parçasıdır. Adalet yönetim de çocukların onurlarının korunması dâhil uygulamalarla birlikte süre gelen lekeliendirmeye/damgalamaya yönelik yaşanan sorunun bu araçla engellenmesi de aslında amaçlanmaktadır. Özünü ve sosyal hizmetleri anlamadan, onurları dâhil her açıdan hırpalanan ve örselen çocuklar için “onarıcı” ve “koruyucu” gibi kavramlaşma üretilirken ortaya çıkan ironik durum bir taraftan vicdan arayışı ve hesap verilirlikten kaçınmasını da yardım edebilmektedir.Soruna neden olan çözümde aranılması aynı zamanda trajiktir.Halen var olan yapısal sorunları çözmeden ve çağın ötesi bakışla da “On beş altında ilk suçta dava açılmaması” gibi bir hedef ve TCK/31 maddesi ile oluşturulan söz konusu 12-14 yaş gurubu için “diversion” uygulaması çözüm olarakta öne çıkmaktadır.Eşitlik ilkesi ve çocukların üstün yararı ilkesini anlamsız kılmaktadır.Kamu yararı ilkesinide zedelemektedir. Diğer taraftan ÇKK’nun 36-41 ve de TCK/58. Maddesini de dikkat edilmediği de görülmektedir.Görülebileceği gibi gençlik dönem ve evreleri ile ilgili 15-18 yaş için geçerli olmadığı gibi sistem dışına çıkarılması gibi hedef halen yoktur. Aksi bir hedef süre gelmektedir.Bu yönde ki araçsallaşma ile de halen var olan eşitsizlik ve hukuksuzluk onurlarının korunmamasıyla aynen devam etmektedir.

³⁸ https://magdur.adalet.gov.tr/Resimler/Dergi/22102020134332cocuk_teslimi_raporu7_7_2017_.pdf
http://www.cocukhaklari.org.tr/wp-content/uploads/2017/02/cocuk_teslimi_raporu7_7_2017_.pdf

³⁹ Sf.54 3.3.4.2.2. “**Pedagog**; Pedagog, çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, duygusal, ahlaki vb. gelişimlerini izleyen, takip eden ve bu gelişimin olması gerektiği gibi sürmesine katkı sağlamayı amaç edinen insanlara denir. Pedagoji terimi de genel olarak eğitim bilimi anlamında kullanılır (Kanat, 1966; Aktaran;Belgin, 2011: 94). **Ülkemizde 1980’li yıllarda fakültelerin pedagoji bölümlerinin kapanması neticesinde yalnızca lisans diploması ile akademik olarak pedagog unvanına sahip kişiler artık bulunmamaktadır.**Buna karşın gerek 9/1/2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun’un “Aile mahkemeleri bünyesinde bulunan uzmanlar” kenar başlıklı 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci bendinde yer alan “Üzere Adalet Bakanlığınca, tercihan; evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile sorunları alanında lisansüstü eğitim yapmış olanlar arasından, birer psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı atanır.” hükmü, gerekse de 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun “Tanımlar” kenar başlıklı3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Sosyal çalışma görevlisi: Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını ifade eder.” hükmü gereğince Aile, Çocuk ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri bünyesinde çalıştırılmak üzere pedagog alımları yapılmaya devam etmektedir. Bu kapsamda ilk olarak 2005 yılında yapılan pedagog alımları,ülkemizde pedagoji bölümü olmaması nedeniyle, en az dört yıllık eğitim veren eğitim fakültelerinden pedagojik formasyon alarak mezun olanlar arasından 2004 KPSS sonuçlarına göre yapılmıştır. Daha sonra ve hala yapılan pedagog alımlarında ise eğitim fakültelerinin eğitim bilimleri (psikolojik danışmanlık ve rehberlik, eğitim programları ve öğretim, eğitimde ölçme ve değerlendirme,eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi)bölümlerinden mezun olanlar arasından Kamu Personeli Seçme Sınavı ve mülakat sonuçlarına göre yapılmaktadır. “şeklindedir.

26.Aynı zamanda UNICEF tarafından TBB dâhil söz konusu işbirlikle çözüm aranılması ve bazı gerçek ve doğru bilgiler ele alındığında bazı endişeleri birlikte içermektedir. 2005 yılından beri Pekin Kuralları ve BMÇHS ve de ASŞ gibi sözleşmeleri korumak ve geliştirmek için yapılan geziler ise sürecin parçasıdır.Kaliteye ve içselleşmeye orantılı olarak bilgi ve gerçeklerle donanması ve en azından yaşanan sorunlara yönelik 10-15 pilot dava ile çözüm aramak projeleri de anlamlandırmak içindir. AB kaynak ve hibeleriyle söz konusu projeler de böyle bir amaç yerine ÇKK ve hınç hukuku ile halen öne çıkan TCK/31. maddesinin çocuklar adına korumak gibi bir çaba, aksine öne çıkmıştır.Bu çaba için, içi toksik/zehir ,dışı şeker olan ilaçlar gibi üretilen bazı toksik bilgilerle öne çıkan el kitaplar ve yanlış çevirilerle çocuklar için bir çifte standart halen çeşitli projeler ile de uygun görülmektedir.

Adalet için çıkmazlığı da beslemektedir. Çifte standartı olağanlaştırmak gibi bir beceri de söz konusudur.Bilim dâhil bu hedef bağlamında haklar arasında ki sosyal hizmetlerden yararlanma hakkına engellemek ise bunların arasındadır.Hesap verilirlikten kaçınılarak adalet yönetiminde diploması olmayan ve hukuk ayıbı arasında yer alan pedagogların özellikle meşrulaştırılması ise önemli çabalardandır.Hukuk ayıbı için söz konusu çabalarla birlikte şu anda bir çok proje⁴⁰ de çocuklar yerine ÇKK ve bakış halen korunması insanlık içinde acı verici örneklerdendir.Hukuktan ve de adaletten uzaklaşmasına da yardım edilmektedir.

Halbuki ve aynı zamanda Avrupa Konseyi birimi ⁴¹ AB hibeleriyle birlikte projeler için diğer aktördür. ASŞ ve AİHS dikkat edilmek amacıyla da vardır.Ancak çocuklar ve aile hukuk açısından dikkat edilmemesine yerine ÇKK olmak üzere sosyal hizmetlerden yararlanma hakkının ve adil yargılama boyutunun engellenmesine yönelik ortaya çıkan çaba ve ikinci standarta sahip bakış Türkiye ye halen uygun görülmektedir.Sistem fark ve özellikler dikkate edilmediği gibi 12 yaşındaki bir çocuğun genel mahkemeler tarafından tutuklanıp, özgürlüklerin kısıtlanması ve de sosyal ortam ve yaşam koşulları dikkate edilmeyen milyonlarca çocuklar için, acı acı insan öyküleri beslemektedir.Özellikle de çocukların onurlarının birlikte korunması amacıyla ÇKK da öne çıkan yararının üstünlüğü ilkesi ve bildirim yükümlülüğü ve de kamu görevlileri ile ilgili 6 ve 44. madde ile ilgili görev halen dikkat edil(e)memektedir. Vicdanların da körleşmesi ile oluşan keyfiliklerle hukuktan uzaklaşmaya yönelik amaç ve çaba ve ortaklık aynı zamanda hem sosyal hizmetleri hem de sosyal haklara erişim, adalet adına da engellenebilmektedir.Projeler, hukuksal bir kılıf işlevini de görebilmekte ve toksik bilgilerle birlikte sorunların da temel kaynaklarından olabilmektedir.

27.Halbuki kaynak kanun ve sistem bağlamında yurtdışında yaşayan Türkler dâhil benzer hak ve uygulama ve Anglo Sakson sistemi bağlamında Birleşik Krallık ⁴² dışında Roma Hukuk Sistemi bağlamında Almanya,İsviçre ve Avusturya 'daki "Gençlik Dairesi/Jugendamt" gibi yapıların göz ardı edilmesi, gezileri ve var olan bilgileri de anlamsız ve değersiz kılmaktadır.Halbuki çocuk ve gençlerin sistem dışında ele alınıp korunması hukukun üstünlüğü için de önceliktir. İlkeler bağlamında sözleşmelere işlerlik ve işlevlik açısından diğer bir aktör olan TBB dâhil eğitimlerle yapılan işbirlikler ele alındığında da projeler "amaç" yerine "iş" ve geziye dönüşebilmektedir. Özellikle AB hibeleriyle UNICEF ise çözüm ve önsöz ile birlikte BMÇHS korumak yerine seyahat firması özelliğini öne çıkarmaktadır. Çocuklar için acı acı insan öykülerinin yaşamasına ,yaşatırılmasını halen beslemektedir,Vicdanların ve umutların da körlemesine nedendir. 2005 yılından beri sorunun da parçası olarak tehlikeli bir unsura dönüşebilmektedir. Sosyal çalışma görevlisi için el kitabı ve şimdiye kadar bu tip çalışmaları ve de beklentileri şüpheli kılmaktadır.

Özellikle ve halen TBMM de TBB tarafından yapılan uyarıların yanı sıra 1940 yılından beri yapılan uyarılan ve örneklerin halen dikkat edilmemesi ve çözüm arayışları gerçekçi değildir. Halen adalet yönetiminde ÇKK ile rol ve görevlerin açık ve net olmaması nedeniyle Pekin Kurallarına

⁴⁰ <https://www.unicef.org/turkiye/ne-yap%C4%B1yoruz>

⁴¹ <https://www.coe.int/tr/web/ankara/completed-projects1>

⁴²

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Ortak_hukuk#:~:text=%E2%80%9CCommon%20Law%E2%80%9D%20\(Ortak%20Hukuk,sisteminde%20yaz%C4%B1%C4%B1%20olma%20zorunlulu%C4%9Fu%20yoktur.](https://tr.wikipedia.org/wiki/Ortak_hukuk#:~:text=%E2%80%9CCommon%20Law%E2%80%9D%20(Ortak%20Hukuk,sisteminde%20yaz%C4%B1%C4%B1%20olma%20zorunlulu%C4%9Fu%20yoktur.)

rağmen “sosyal çalışma görevlisi” veya “adli destek görevlisi” ile çözüm aranılması beklemek aslında çözümsüzlüğü ve süre gelen sorunları da birlikte içermektedir. Aslında projeler ve sosyal hizmetler boyutunu ASŞ na rağmen engellemeye yönelik özellikle el kitapları kötü bir örnektir. Bu çaba ve araçsallaşma ile kötü bir sınav verilmiştir.”Ama” ve “fakat” denilerek sözleşmelerin karşılığı engellenmektedir. Bu mazeretler aslında çocuk ve toplumu aşağılamaktadır.Hukuk üstünlüğü ve sosyal devleti değersizleştirmektedir.Söylemlerle geçiştirilerek ÇKK ve hınç hukuku ile öne çıkan TCK/31 madde ile halen yaşatılan sorunlar ve mağduriyetler halen var olan projeler ile de böylece süre gelmektedir.

Dolayısıyla çocukları suçtan nasıl uzaklaştırmak gibi sorulara yanıt aramak aynı zamanda çocuklar ve adalet için yeni bir sınavdır. Söz konusu proje ise üç yıllık olup samimiyet içinde sınavdır. Çocuklar için yaşanan ve yaşatılan sorunların 2029 yılına kadar bir şekilde aynen devam edeceği görülmektedir. Halbuki çocuklar için sorunlar ve çözümler gayet açıktır.En azından on veya onbeş pilot dava ile yaşanan bazı sorunlar ve mağduriyetler hemem engellenebilir.ÇKK ve TCK/31 madde de ki torba yasalar arasından geçiştirilmesi de mümkündür. Şimdiye kadar çocuklar için dert edilmediği ve söylem düzeyinde kalmaktadır. Adalet adına çeşitli savrulmalar ve her açıdan derin derin etkiler ise aynen devam ederken yeni yeni acı insan öykülerine de kaynaklık yapılabilecektir.

28.Ancak 1940 ın gerisindeki bakışla ve bu süreçte İzmir de “*Defne Hâkim’in yüreğini yakan dosya*” şeklindeki çılgılık aynı zamanda acı gerçeklerle yüzleşmesinin isyanıdır. 70 suçtan 149 yıl 200 ay 705 gün ceza alan 17 yaşındaki çocuğun dosyasını incelemesine dayanmamıştır.⁴³ Defne Hâkim, duygularını sosyal medya hesabından “**Kalbimin üstüne bir karanlık çöktü. Ah be çocuk...**” diye ifade ederek yüreği de parçalanmıştır. Bir çaresizliği yansıtırken ÇKK ve hınç hukukunun devamı olan TCK/31. madde ile sahip olan bakışın küçük bir resmidir.İnsan onuru dâhil öyküsünü de öne çıkarmaktadır. Bir asırdan beri sosyal ortam ve yaşam koşullarının engellenmesi ile öne çıkan ÇKK ve oluşan yüzbinlerce insan öyküsün de adalet yönetimi açısından “sosyal çalışma görevlisi” ile “sosyal inceleme raporu” ve bu yöndeki yapılanmanın yanı sıra vicdanların körelmesine isyan etmektedir.Sosyal hizmetin anlamaması ve bu yöndeki korku ile sistemin ve sorunun nasıl parçası olduğunu da özetlemektedir.Aynı zamanda ortak etmemenin de çılgılığıdır. Ancak şimdiye kadar birkaç “ama” ve “fakat” ile bu ses duyulamamıştır.

Haberde yer alan bilgiye göre de 17 yaşındaki “sanık çocuk” 2019, 2020 ve 2022 yıllarında TCK 142/1 hırsızlık ve TCK 142/2'deki nitelikli hırsızlık suçunu işledi. Yerel mahkemelerce 70 hırsızlık suçundan 149 yıl 200 ay 705 gün hapse mahkûm edildiği görülmektedir.. Cezaları istinafa gelmiş ve onanmış. Sanığın koşullu salıverme tarihinin de 2040 olduğu bu haberle öğrenilmiştir.. Bu durumda 17 yaşındaki sanık çocuk en erken 2040'da tahliye olabileceği haberlere yansımaktadır.

Görülebileceği gibi 13 yaşında ki bir çocuğun acılı öyküsünde adalet yönetime dâhil olarak geline nokta ÇKK'nun ve hınç hukukun devamı olan TCK/31 inci maddesinin açık kurbanıdır. Ayrıca üstün yararı ilkesinin yanı sıra bu yönde ki 6 ve 44. maddesi ile ilgili görev ihmali ilk adım olup ÇKK ve “sosyal çalışma görevlisi” ve müdafiler ile birlikte suça nasıl itildiği de görülmektedir. Ruhlarını canlı canlı ölmesine ve geleceklerin çalınmasına orantılı olarak bu örnek ise tek örnek değildir. Maalesef 2005 yılından beri sosyal hizmetlerin anlamaması ile orantılı olarak yüzbinlerce çocuğun geleceklerinin çalınması ve yaşamdan koparılması hukuk üstünlüğüne rağmen önemli örneklerdendir..Ayrıca bu süreçte soruşturma ve kovuşturma evresindeki üç yıl içinde ki denetimlik serbestlik uygulaması en dip noktalardandır..Adaletsizliği beslemektedir. Aynı zamanda insanlığın nasıl bittiğinin acı örneğidir. Özellikle Pekin Kuralının 16 ve 22. madde olmak üzere UNICEF tarafından hazırlanmış “*sosyal çalışma görevliler el kitabı*” ile bilim ve akıl ve tutulmaktadır.Sağlık hizmetinde hekim olmadığı takdirde veterinerlerin de benzer yetki ve görev ile çocuklar dâhil tıp konusun da müdahale ve tedavi edebildiği acı bir durum için çaba içinde olması insanlık adına birlikte ortaya çıkmaktadır. Çocuklar ve de adalet için cehennem taşları kap kara lekelerle birlikte çocuklara derin izler bırakmaktadır. Adalet yönetimin parçası “müdafiler” dâhil bu yöndeki eğitimlerle hukuk işlevsiz kılabilir. Kara karanlıklara itilmesiyle işlerliliğin kazandırılmamasının acı sonuçlarıdır.

⁴³ <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/defne-hakimin-yuregini-yakan-dosya-42581333>

29.Ayrıca diploması olmayan pedagogların meşrulaştırılması dâhil çeşitli kişilerce düzenlenmiş olan “sosyal inceleme raporu” açısından Anayasa Mahkemesinin “**Semra Omak**” kararı (Başvuru Numarası: 2015/19167 ve 17.7.2019 tarihli karar) bu sürecin önemli ve acı dolu örneklerdendir.

Kısaca ⁴⁴ görüldüğü gibi ; başvuru, ise hırsızlık yaptığı gerekçesiyle tutuklanan 15 yaşındaki E.N.nin annesidir. Bir çay ocağından bozuk paraların olduğu iki adet kumbarayı alan E.N. Sulh Ceza Mahkemesine sevk edilmiş ve yapılan sorgulama sonrasında tutuklanmış, tutukluluğa yapılan itiraz reddedilmiştir. E.N. hakkında kamu davası açılmıştır. Çocuk Mahkemesi E.N.nin tutukluluk hâlinin devamına karar vermiştir. Bu karardan kısa bir süre sonra E.N. Ceza İnfaz Kurumu çocuk koğuşunda yaşamına son vermiştir. Mahkeme E.N.nin vefatı nedeniyle davanın düşürülmesine hükmetmiştir.

AYM’si başvuruyu değerlendirilmiş olup “ *Tutuklama kararında sulh ceza hâkimi tarafından ileri sürülen gerekçeler, tutukluluk tedbirinin son çare olarak kullanıldığının düşünülmesine imkân vermemektedir. Ayrıca tutuklama kararı veren hâkimliğin tutuklamadan başka tedbirleri öngördüğü anlaşılmamaktadır. Bu gerekçelerle tutuklamanın ölçülü olmadığı sonucuna varılmıştır.Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle Anayasa’nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.*” şeklindedir.

30.ÇKK kapsamında ki bu süreçte 14 yaşındaki bir çocuk için neden olan acı öyküde ki Karar ,yazılı medyada da haberleşmiştir ⁴⁵. Mahkeme ayrıca başvurucuya net 27 bin 500 lira manevi tazminat ödenmesine hükmetmesinden bahsedilmektedir. Başvuru için yapılan talep ise görüldüğü gibi 33.000 TL olup 5.500 TL indirim yapılmıştır..Bu indirim için her hangi bir gerekçe ise kararda yer almaması düşündürücüdür.Yine kararda yer alan bilgilere göre dava dosyasına konulan bu sosyal inceleme raporu dikkate alınmadan tutukluluk halinin devamına karar verildiği de anlaşılmaktadır.Hukukun üstünlüğü bağlamında BMÇHS, Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ve ASŞ dâhil sözleşmelerin vede Pekin Kuralının dikkat edilmesi yerine ÇKK , herşeyin de öne çıkarılmıştır. Halbuki Almanya da,İsviçre de,İsveç veya Portekiz de yaşayan çocuklar dâhil sahip olan hakların Türkiye de ki çocuklar için benzer haklarına sahiptir. Ancak güçlü bir hak savunuculuk orantılı olarak haklara erişim ve mazeret üretmeler gibi bir durum da hukuk ve adaleti etkilemektedir.Böyle bir durumla birlikte üstelik Trabzon da Çocuk Mahkemesi 2005 yılından önce kurulmuş olup 2005 yılından beri de atanan CMK Avukatı /müdafiisi bu sürece dâhil olmuştur.

Müdafii gibi kamusal görev ile de ilgili durum bu açıdan diğer önemli bir etkindir. Böyle bir katkı ve ortaklıkla Türkiye de 12 yaşındaki bir çocuğun genel mahkemeler tarafından tutuklanmasına karşı sessizliğin de sonucudur.2019 yılında ki Anayasa Mahkemesi tarafından gerekçe olmadan 33.000 TL yerine 27 500 TL indirilmesi vede gününe göre 4 300 Euro olması ve de günümüze göre de 160 bin TL olarak belirlenmesi insan hakları ve çocuk haklarına bakışın da özetidir. ⁴⁶ 2005 yılından beri milyonlarca çocuk ve gençlerin gelecekları de bu şekilde belirlenirken acılı öykülere neden olabilmektedir.

31..AYM tarafından açıklanmış bu karar da aynı zamanda adalet yönetimi kapsamında “*suça süreklenen çocuk*” şeklinde ele almıştır. Ancak ÇKK kapsamında kolluk ile başlayan bir soruşturma ve kovuşturma sürecinde özellikle çocuklar için “ **gizlilik** ”ve “**lekelenmeme hakkı**”, ve de “**suçu kanıtlanana kadar herkes suçsuzdur**” hakkı , adil yargılama hakkı açısından karşılığı bu tanımda da bulmamaktadır. Halbuki AİHS/6. maddesi ve Anayasanın 36; 38 . maddesinin yanı sıra 2,11,12 , 41,90,128 ve 137 maddeleri çocukları özellikle hukuksal güvence altına almıştır. Buna

⁴⁴ <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/19167?Dil=tr>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/27-500-tlik-cocuk/>

⁴⁵ <https://t24.com.tr/haber/anayasa-mahkemesi-nden-cezaevinde-intihar-eden-cocuk-icin-ihlal-karari.838886>

<https://www.milliyet.com.tr/yemel-haberler/ankara/aymden-cezaevinde-intihar-eden-cocuk-icin-ihlal-karari-13290610>

<https://www.hukukihaber.net/anayasa-hukukunda-kisi-hurriyeti-ve-guvenligi>

<https://te1.com.tr/cezaevinde-hayatina-son-veren-cocugun-olumunden-4-yil-sonra-gelen-adalet-83225/>

<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kusurlu-tazminat-904592>

⁴⁶ <https://www.haber61.net/trabzon-haber/aymden-cezaevinde-intihar-eden-cocuk-icin-ihlal-karari-h367579.html>

rağmen adalet yönetimin de suçu kanıtlamayan çocuklar , suçlu olarak kabul edilerek sürüklendiği gibi kesin bir hüküm ile bir lekelenme/damgalama olağanlaşmıştır.Bir hukuk ayıbı örneği olup dünyada karşılığı olmayan tanımla da adalet ve de hukukun üstüne adına aranılmaktadır.Hukuk bir araç olup adalet adına oluşan hırpalamalara karşı oluşan mağduriyetler için tepkisizlik ise insanlık bağlamında diğer önemli sorun kaynağı olabilmektedir.

32.Hukuk adına çocukluk ve gençlik döneminin yok sayılması gibi hedef halen söz konusudur. Çocuklar ve sahip olan bakışa dâhil bu örneklerden yola çıkarak 2025-2029 Yargı Strajesi Belgesi de açıklanmıştır.Bu belge bağlamında ve mağdur hakları kapsamında ki “suça sürüklenen çocuklar” için “**diversion**” uygulaması söz konusu son proje, halen var olan durum ve sorunu da yansıtmaktadır. ÇKK ile halen yaşatılan derin sorunlar ve hırpalamalar için çözüm olarak UNICEF işbirliğindeki proje den bahsedilmektedir. Halen ÇKK dâhil bu yönde var olan toksik bilgilerin ele alınmış olması bu roje dâhil insan hakları ve çocuk hakları açısından ele alınmasını da görev yapmaktadır. Diğer taraftan ÇKK ile çatışma içinde olan ve oluşan mağduriyetlerin, mağdur hakları ile birlikte öne çıkarılması ironik ve trajiktir.Akıl tutulması da olup düşünmenin de ötesindedir. Özellikle de sosyal hizmetler boyutu olmak üzere bilime karşı korkmak ve hukuka bakışa orantılı olarak ÇKK ve TCK/31 kapsamında yaşanan sorunlar için sınırlı bir “diversion” uygulaması bir çözüm olarak halen beklenmektedir.Hinç hukukundan halen kop(a)madığı da görülmekte olup çocuklara yönelik çeşitli endişeleri de birlikte içermektedir.

Bilindiği gibi ÇKK’nun Dördüncü bölümde “denetim” ile ilgili 36-41. maddeler arasından bu yönde bir uygulamayı öne çıkarmaktadır. ÇKK/36 maddesinde görüldüğü gibi “*hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı onanan, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen çocuğun denetim altına alınmasına karar verilebilir.*” şeklinde bir düzenleme söz konusudur.

33.Ayrıca 5402 sayılı “**Denetimli Serbestlik Hizmetler Kanunu**” nun 25 maddesinde ki görevler için “(3) *Psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog, eğitim uzmanı, öğretmen ve benzeri personeli çalıştıran kurum ve kuruluşlar ihtiyaç hâlinde müdürlüğün bu nitelikte personel istemine yardımcı olurlar.*” şeklinde bir kargaşa ise rol ve görevlerin açık ve net olmaması ile mümkündür. 2005 yılından beri uygulamaya yönelik olarak son “Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğin” de ki “Denetimli serbestlik uzmanı” şeklinde görevliler de bu kargaşanın devamıdır. “*Denetimli serbestlik müdürlüğünde ek ders karşılığı görev yapan öğretmenler ile geçici veya kadrolu görev yapan psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve öğretmeni,*” şeklinde ⁴⁷ yer alırken bu yöndeki hizmette, rol ve görevlerin ayrı ve net şekilde olmaması gibi alışkanlık ve adalet adına araçsallaşma, yönetmelikte aynen devam etmektedir.

Özellikle sosyal ortam ve yaşam koşullarına yönelik araştırma ile karar verilmesi ve geleceğin belirlenmesi için zorunlu bir evrensel “sosyal inceleme” ile ilgili 33,34 ve 35 . maddelerin Pekin Kuralının 16 ve ASS’ın 14 ve 7 maddesi için birlikte ele alınmasını da gerekmektedir. Ancak TCK/31. maddesi kapsamında ki gruplaşma ve sınırlama ile özellikle kamu davasının açılmasının engellenmesi gibi bir uygulama da söz konusudur.Onurların korunması amacı ve çocukların yarar ve üstünlük ve esenlik bağlamında ÇKK da öne çıkan “çocuk savcılık” biriminin kurulması bunun içindir. Söz konusu denetimli serbestlik uygulaması aslında 2005 yılından beri de halen söz konusudur. Ancak ve genellikle ÇKK 4,6 ve 44 madde ile görev ihmali ile birlikte kamu davası açılarak çocukların ve gençlerin damgalanması ve hırpalamalara neden olmaktadır.Rol ve görevlerin açık ve net olmamasıyla ve diploması olmayan pedagoglar dâhil bu yönde yetkinliğin her açıdan aranılmaması ve de bakış halen keyfiliklerle birlikte temel bir sorundur.TCK/104 madde ve 103. madde ve de gençlik suçluluğu bağlamında 191. maddeler çocuklara ve insanlığa bakış ile de doğrudan ilgilidir. Özellikle de adalet yönetiminde gençlik suçluluğunun ele alınmaması ve sosyal hizmetler açısından rol ve görevlerin açık olmaması ve etik boyutu dâhil meslekler alana ve bilime tecavüz edilmesi ile böyle bir araçsallaşma/araçsallaştırma çocuklar ve gençler için acılı öykülere de neden olabilmektedir.

⁴⁷ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/11/20211110-1.htm>
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5402&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

34.Örneğin 24.1.2025 tarihinde İstanbul Kadıköy de 15 yaşında ki (B. B) ve 16 yaşında ki (U.B) tarafından bıçaklı saldırıya uğrayan ve ağır yaralanan “Mattia Ahmet Minguzzi”, 15 gün sonra hayatını kaybetti. ⁴⁸Aslında üç çocuğun birlikte yaşamı da kaybedilmiştir.Unutulup giden acı bir öyküdür.Anne ve baba acılara neden olurken ve yaşanan bu durum için adalet ve vicdan aranırken suç geçmişi olan iki genç için bu noktaya gelmesi ve ele alınması benzerlerinin olmaması içinde önemlidir. Sosyal ortam ve yaşam koşullarının dikkat edilmemesi ve sosyal hizmetlerin yozlaşması ile benzer olaylar ise tek olmadığı gibi yüz binlerce çocuk ve sisteme girerek bunların bazıları suç makinasına dönüşmesi zaman zaman şaşkınlık içinde ele alınmaktadır. Buna neden olanlarla gerçeklerle yüzleşmek yerine hınç hukuku ve bakışla da ağır cezalarla adalet ve çözüm aranılması aynı zaman da toplumsal bir acizliği ve çaresizliği de yansıtmaktadır.

Yine bu süreçte İzmir de 15 yaşında ki Hacer’in yine 15 yaşında ki genç tarafından bıçaklama ile yaşamına son vermesi unutulmuş haber ve bilgiler arasındadır. ⁴⁹ Ayrıca İstanbul Bağcılar da 16 yaşındaki bir gencin 13 yaşında ki genç tarafından bıçaklanması ile yaşama son vermesi son örneklerdendir. Zorbalık dâhil Adana gibi örnekler gençlik suçluluğu örneği olup anababalar için de acılara neden olmaktadır. Bu acı örneklerle birlikte görüldüğü gibi çocuklar ve gençler toplumun en güçsüz ve savunmasız olanlarıdır.Çocuklar ve gençler hatalar yaparak ve öğrenerek büyürler.Bunun için kamusal açıdan esenlik ve korunmasını her açıdan görevli kılmaktadır. Çocukluk ve gençlik dönemlerin de ki gelişme aşamasın da “sosyal ortam ve yaşam koşulları” ise en önemli etkidir.Aile,okul ve çalışma hayatına dâhil edilmesi gibi aşamalar da bu sürecin parçasıdır. Halbuki 1940 larda yaşayan köprüaltı çocuklar gibi dert edinen hukukçular bu yönde uyarı da bulunmuş ve çözümleri sunmuştur.Ancak bu nokta da olmaması hukuk adına sorgulanılmasını da görev yapmaktadır.

Böyle bir panorama da ve çocuklar için halen bu nokta olunmadığı gibi bunların arasında söz konusu yapılarla birlikte bir asırdan beri söz konusu “diversion” uygulama ve yapılar bakışın da acı sonuçlarına neden olabilmektedir. Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanı Meral Gökkaya’nın TBMM Çocuklara Karşı Şiddet ve İstismarı Araştırma Komisyonu’nda suça sürüklenen çocuklarla ilgili veriler için yapılan açıklamalar, diğer araştırma komisyonları için de geçerli ve önemlidir. Özellikle de sahip olan bakış ve yaşanan sorunlara yönelik açıklamalar ve söz konusu proje ile kısaca “*onarıcı ve koruyucu*” olarak adlandırılan “diversion” uygulaması projeyi anlamlı ve önemli kılmaktadır. Aynı zamanda bu yönde bir hırpalama söz konusu olup sanki yeni bir ihtiyaç olarak sunulmaktadır. Aslından çocuk ve gençlerin adalet sistemin dışına yönlendirme amacı kısaca yansıtan “diversion” ⁵⁰ uygulaması, hem insan odaklı bakış hem de sosyal hizmetlere bakış ile de önemli ve gelinen noktadır.

Diğer taraftan suç mağdurları dâhil mağdur hakları ile ilgili bir kanunlaşma söz konusu olmamasına rağmen Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğün de “Mağdur Hakları Daire Başkanı Başlığı” kanunda yer almaması ile yeni bir öyküyü başlatmıştır. ⁵¹ 2013 e başlayan ve UNICEF ‘in katkıları Bakanan onayı ile adliyeler de “*Adi Görüşme Odaları (AGO)*” kurulmaya başlanmıştır. Resmi Gazete de yayımlanmamış yönetmelik özelliği ile sosyal hizmet ve de adaleti yozlaştıran uygulama ise “*Çocuk İzleme Merkezi (ÇİM)*” gibi kanunda yer almayan uygulamanın

⁴⁸ <https://t24.com.tr/haber/unlu-italyan-sefin-oglu-kadikoy-bit-pazarinda-agir-yaralayan-saldirganin-ifadesi-bicagi-rastgele-salladim-ona-isabet-etti.1213752>

<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kadikoyde-mattia-ahmet-minguzzi-canice-katledilmisti-acili-anne-isyan-etti-bunlara-cocuk-diyemezsiniz-42700155>

https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/kadikoydeki-bit-pazarinda-bicakli-dehsetitalyan-sefin-oglu-yasam-mucadelesi-veriyor,ujmOYajd_0m0OSIJYI_-CA/reKYfpgD1UaBxAdUU8q0TQ

⁴⁹ <https://oxu.az.tr/gundem/izmir-de-korkunc-cinayet-15-yasindaki-hacer-in-katiline-agirlastirilmis-muebbet-talebi>
<https://www.iscihaber.net/gundem/bagcilar-da-bicakli-kavga-16-yasindaki-genc-agir-yaralandi/147465>

<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/15-yasindaki-supheliler-gasp-edip-bicakladi-42738606>

⁵⁰ [https://de.wikipedia.org/wiki/Diversion_\(Deutschland\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Diversion_(Deutschland))

⁵¹ <https://magdur.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/tarihce>

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/magdur-kadin-ve-cocuklara-ozel-oda-uygulamasi-basliyor/786093>

<https://cigm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/232020114201ADL%C4%B0%20G%C3%96R%C3%9C%C5%9EME%20ODALARI%20Y%C3%96NETMEL%C4%B0%C4%9E%C4%B0.pdf>

<https://basin.adalet.gov.tr/adalet-bakanligindan-adli-gorusme-odalari-genelgesi>

<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/cocuk-ve-kadina-medeni-adli-oda-40415006>

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1215554>

da devamıdır. Anayasaya ‘ya ve sözleşmeler uygunluk aranılmadan “kırk katır yerine kırk satır” şeklinde ki uygulamaların şimdiye kadar medeni veya uygarlıktan uzak olduğunun da itirafıdır. Evrensel uygulamalar bağlamında sosyal çalışmacıları, işlevsiz ve benzer kılmaya yönelik bu süreç için 19.11.2018 tarihli 170 sayılı Genelge⁵² söz konusu talimatıdır. Çocukları içeren AGO için kısaca “..değerlendirilen, başta cinsel suç ve aile içi şiddet suçu mağdurları olmak üzere, mağdur, tanık ve suça sürüklenen çocukların ifade ve beyanlarının uzman aracılığıyla alınmasına imkân sağlanmıştır. şeklinde ki talimatın Anayasa uygunluğu aranmadığı gibi 128 ve 137. maddesi bağlamında çalışanlar dâhil aranılmaması diğer bir ikrarıdır. Bu itiraf/ikrarla birlikte medeni odalar diye bu odalar aynı zamanda bu şekilde adlandırılmış ve haberleştirilmiştir.

Çocuklar dâhil suçlar ile ortaya çıkan mağdurlar için soruşturma ve kovuşturma evresindeki çocukların da dâhil edilmesi ile böyle bir araçsallaşma örneği bu panorama da ortaya çıkmaktadır. Bu yönde çeşitli kılavuz ile birlikte adli görüşmecisi gibi üretilen görevler dâhil bu yöndeki akademik katkılarla birlikte UNICEF ve TBB de dâhildir. Çocukların teslimi ile ilgili yaşanan sorunlar için çözüm de aramak dâhil bu süreç ve böylece ortaya çıkan hukuksuzluğun ve de kanunsuzluğun, kanunlaşması Yargı Reform Belgesi içinde neden olabilir. Bu bağlam da 17.10.2019 tarihli 7188 sayılı Kanunun 14 ve 31 ve de 35. maddeleri ile birlikte çocuklar adına 22. madde de ki bazı uygulamalar görüldüğü gibi anayasaya rağmen hedeflenmiştir.⁵³

2005 yılından beri ÇKK kapsamında kurulan mahkemeler ve aile mahkemelerin de ki “sosyal çalışma görevlisi” ve de “uzmanlar” açısından özlük hakları dâhil bağımsız ve tarafsızlık boyutunun dikkat edilmemesi ile süre gelen adil yargılama boyutu ve de ortaya çıkan hukuksal sorun da bir şekilde sona erdirilmiştir. Adalet yönetim ile ilgili bu süreçte Pekin Kuralı dâhil sözleşmeler ise halen sosyal hizmetler dâhil dikkate edilmemiştir. Sağlık hizmetinde hekim olmadığı takdirde veterinerlerin de benzer yetki ve görev ile çocuklar dâhil tıp konusun da müdahale ve tedavi edebildiği acı bir durum insanlık adına birlikte ortaya çıkmaktadır. Bu süreç ve bakışla çocuklar dâhil 10.6.2020 tarihli 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi⁵⁴ yeniden yapılanmıştır. Diploması olmamasına rağmen pedagogların meşru kılması ve ceza hukuku ile ortaya çıkan duruma ek olarak psikolog dâhil sosyal çalışmacıların benzer kılması gibi bu amaçla Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı bu şekilde kurulmuştur.

Bu düzenleme ile Adliyeler de ki müdürlükle “adli destek görevlisi” şeklinde bir görev üretilmiştir. Çocuk ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerin de yer alan sosyal “çalışma görevlileri” ve Aile Mahkemelerinde ki “uzmanlar” yerine Adalet Bakanlığı ve adliye bünyesinde psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacıların yine birlikte birlikte yer almaları sağlanmıştır. Özellikle pedagoglar için Adalet yönetiminde ki kargaşa süre gelmektedir. Mesleksi alana saldırı ile ortaya çıkan yetki gaspı dâhil bireysel değerlendirme sonucunda suçtan daha fazla etkilendiği ve korunması gerektiği tespit edilen mağdurlar ile adli sisteme dâhil olan çocuklar ise “**kırılgan grup**” olarak tanımlanmıştır.

Dolaylı bir şekilde ÇKK kapsamında ki “suça sürüklenen çocuklar”ın eklendiği görülmektedir. Güçsüz ve savunmasızlar açısından mağdurların “kırılgan” olarak adlandırılması ve “kolay ve çabuk kırılanlar” için adalet yönetimi için gruplaşma Türk Dil Kurumu Sözcüğün karşılığını bul(a)mamaktadır.⁵⁵ Özellikle ekonomik açıdan öne çıkarılan bu sözcük ,hukuksal bir kargaşa ve ayıba ve etkenlere neden olabilmektedir. Devamı olarak suç nedeniyle fiziksel, zihinsel, ruhsal veya ekonomik olarak doğrudan zarar gören gerçek kişi ise “mağdur” şeklinde tanımlanmaktadır. Böylece soruşturma ve kovuşturma sürecin de beraat dâhil işlem ve kararlarla öne çıkan adalet yönetiminde ki “suça sürüklenen çocukların” da ki garabetlik ise mağdur kapsamındadır. Aynı zamanda çocuklar ÇKK ve TCK/31. madde’nin mağduru veya kurbanı olarak öne çıkmaktadır. Aynı ayrı ele alınmaması ve çocukların korunmaması ile süre gelen absürt durum çocukların ve toplumun geleceğini de etkilemektedir. Tam bir kavram kargaşası örneği olup adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklar arasında da yer alabilmektedir.

⁵² <https://www.aile.gov.tr/media/4977/170-sy-genelge-cocuk-ve-kadnlara-karsi-islenen-cinsel-suc-sorusturmaları-2-1.pdf>

⁵³ <https://sosyalhizmetuzmanlari.com/gundem/yargi-reform-ve-cocuk-haklari-adina-7188-sayili-kanunda-cocuk-ve-kadnlar-acisindan-anayasaya-aykirliliklar-icin-oneri-ve-cagiri/>

⁵⁴ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.63.pdf>

<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=38565&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430-1.htm>

⁵⁵ <https://sozluk.gov.tr/?q=k%C4%B1r%C4%B1lgan&aranan=>

BÖLÜM V

“Diversion” ve değerlendirme

35.Söz konusu adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklarla birlikte hukuksal açıdan uzaklaşma ve adalet yönetimin de özellikle çocuklar için oluşan kargaşa ve bir asırdan beri ceza hukuku açısından alternatif uygulamalar dâhil onarıcı ve koruyucu boyut ise sosyal hizmetlere bakış ile orantılıdır.Bu yönde bir bilgi ve korku Türkiye de söz konusudur. Keyfilikler işlerine de gelebilmektedir.Halbuki evrensellik açısından sosyal ortam ve yaşam koşullarına dayalı olarak yaşamda tutunması için damgalanmasını engellemek ise önceliktir.Özellikle soruşturma sürecinde alternatif yaptırım ve uygulamalar, sosyal hizmet yöntem ve araçların geliştirilmesini de gerekmektedir. Kamu davası açılmayarak soruşturma sürecin de ve bu yönde idari görev ve uygulamalar aynı zamanda adaletin parçası olan sosyal hizmetlerin içselleştirmesiyle de ilgilidir. Adli sosyal hizmetler olarak adalet yönetim de yer alırken, erteleme,kamu yararına çalışma gibi denetimli serbestlik ve uzlaşma bu uygulamanın parçalarındandır.

Ancak ve halen mevcut ÇKK ve TCK/31. madde ile öne çıkan “sosyal çalışma görevlisi” veya “adli destek görevlisi” ile bu uygulamanın evrensellekle ve sözleşmeler açısından karşılığını halen bulamamaktadır.Aynı zamanda insan hakları dâhil ASSŞ açısından sosyal çalışmacılar için söz konusu görev, etik ve ilkeleri de aynı zamanda engellenmektedir.

Sosyal hizmetlere ve de adalete erişime yönelik böyle engellerler ve evrensel uygulamalar bağlamında nasıl onarıcılık ve koruyuculuk yapılacağı projeler ve uygulamaları bellirsiz kılmaktadır. Geçmiş ve süreç ele alındığında çözüm yerine endişeleri daha da arttırmaktadır. Öncelikle ve bilindiği gibi ÇKK ile halen rol ve görevin açık net olmaması ve sosyal çalışma görevlisi/adli destek görevlisi/ denetimli serbestlik uzmanı ile söz konusu araçsallaşma günümüzde her şeyin de önündedir. Yanlışların doğru veya anomi durumun normal kabulüyle bir ezber ve inatlaşma sorunda temel parçasıdır. Yasama,yargı ve yürütme açısından Anayasal göreve orantılı ve hukuk üstünlüğü bağlamında yetkinlik ise halen aranılmamaktadır. Halen söz konusu eksikliklerle birlikte bahsedilen “diversion” uygulaması dâhil çözüm aramak, derinleşmiş sorunların daha da derinleşmesine halen neden olabilmektedir.

36.Halbuki başta İsviçre,Almanya ve İtalya olmak üzere kaynak kanunda ki gelişmeler açısından “diversion” uygulaması bilindiği gibi bir asırdan beri vardır.İnsancıl bakışla birlikte ki hukuksal dönüşüm ve sosyal hizmetler ile ilgili gelişmelere orantılı olarak yetişkinler dışında gençlik ceza kanunu gibi özel bir uygulama halen Türkiye de yoktur. Çocukluk ve gençlik dönemi ve sosyal ortam ve yaşam koşulları da yok saymaktadır. Halbuki asgari standartlara dayalı Pekin Kuralları ve BMÇHS ne dayalı olarak çocuk ve gençlerin sistem dışına yönlendirilmesi, insancıl bakışın da ilk adımıdır. Klasik hukuk yerine pozitif(dünyevi) hukuk bağlamında özel hukuk kapsamında madeni/yurttaşlık hukuku ve de kamu hukuk açısından bu ayrışma hukukun üstünlüğünün ve sosyal devlet özelliğinin de önemli adımlardandır. Aynı zamanda bu ayırım Anglo Sakson sistem ve hukuk ile de ayrılmaktadır. Ölçüler bile farklıdır Buna rağmen benzer uygulamalar yetkinlikle birlikte bir şekilde vardır.Özellikle ASSŞ dâhil karşılığının çocuklar için bulunmasını görev yaparken bir asırdan beri sosyal ortam ve koşullarının medeni (yurttaşlık)hukukunu, ceza hukukunun öne çıkarılmaktadır. Bu yönde bir zorunlu raporlama öne çıkarken insancıl bakış ile öne çıkarılmasıyla gençlik dönemi içinde ayrı bir gençlik ceza hukuku da geliştirilmiştir.Ancak var alan bilgiler körleşmesi ve bazı özentilerle birlikte AB projeleri ile gerçeklerden kopmasına neden olabilmektedir.

AB Projeleri ile BMÇHS ve ASSŞ ile ilgili ilkelere ve değerlere saygı gösterilmemesi ve dikkate alınmaması çocuklara çifte standartla bakılması da 2005 yılından beri sağlanabilmektedir. Aynı zamanda adalet için araç ve aktörlerle de mümkündür. Özellikle sistem be kaynak kanunlar ile ilgili gelişmelerin 1940 lardan beri körleşmesi devamı olan bu süreç ve amaç için sık sık ABD Birleşik Krallıktaki örnekler de ele alınmaktadır. Bu yöndeki tercih özellikle İslam Hukuk özlemin de örtülmesine yardım edebilmektedir.Hukuk adına öne çıkarılan tercihlerle halen çocuk ve gençler için gençlik dönemini özellikle öne çıkaran koruma boyutu ile ilgili örnekler, ülkelerde ki idari yapılar ve süreçler ise çeviri yanlışlıklar dâhil eksik bir şekilde yansıtması da sağlanabilmektedir.

Toksik bilgilerin üretilmesi ile Türkiye de benzer bir görüntü ve bilgilendirmeye yönelik çabalar söz konusudur.

ABD dâhil Birleşik Krallıkta ki ülkeler dâhil çocuklar dâhil korumaya yönelik yapı ve sosyal çalışmacılar için görev ve yetkilerle ilgili bilgilere ulaşmak günümüz de kolaylaştır. ⁵⁶ İngilizce “child” yerine “juvenile” ile de öne çıkan Pekin Kuralı dâhil adalet yönetimin de ki asgari standartlara dayalı kurallara yönelik uygulama ve yapı da ise “gençlik suçluluk” boyutu bu süreç ve insana bakış için de önemlidir. BMÇHS bağlamında zorunlu sosyal inceleme rapor dâhil Pekin Kurallarına dayalı uygulamalar artık sistem ötesi insana bakışı ve hesap verilirlikle birlikte öne çıkmaktadır.

37.Kısa bir süre önce Birleşik Krallık’ta gençlik suçluğu ilgili bir dizi Türkiye de Netflix platformun da yayınlanmıştır.İngilizce “Adolenscence” başlıklı dizi dünyanın ilgisini de çekmiştir.Türkçe karşılığı “ergenlik/ gençlik” ve Almanca karşılığı ise Jugend”dır. 13 yaşında bir çocuğun sınıf arkadaşını öldürme suçuyla gözaltına alınması ile başlayan ve soruşturma sürecine odaklanan dört bölüm haberlere⁵⁷ de yansıtılmaktadır. İngiltere’de bir banliyö de bir sabah başlarken ailesinin evi polisler tarafından sarılıp sert bir şekilde eve girmesiyle bir öykü başlamaktadır. Gencin cinayetle suçlayarak götürmesi ve başlayan süreçte ki yaşananlar arasında anababa dâhil yerel polis karakoluna götürülmesi, suçlanma ve hücreye konulmasını gibi süreç adım adım birinci bölüm de yansımaktadır. Bu bölüm de bir sosyal çalışmacı gözlemci ve izleyici olarak yer aldığı da görülmektedir Sınıf arkadaşını öldürmekten suçlama da aile için karşılaştığı durum ve geliri nedeniyle bir müddet sonra bir avukat atanmıştır.Bu yönde ki bilgilendirme dâhil bilgi alma süreci ve polis dâhil görüşmeleri de içeren ilk iki bölüm öğretici bir süreci de yansıtmaktadır.Kayıt yöntemi dâhil görüşmeleri içeren görüntüler ve suçlama bağlamın da, adli polis kapsamın da ki dedektifler tarafından görüşmeler aynı zamanda Türkiye de ki uygulamaların sorgulanmasına yardımcı olabilmektedir.

Yine dedektifler tarafından suça daha fazla kanıt ve sebep araştırmak üzere okulu ziyaret edilmesi başka bir durumu da yansıtmaktadır. Toplumsal gelişmeler bağlamında gençlik dünyasının okul ortamında ki sistemin çaresizliği ve kendi çocuğu tarafından polisin nasıl uzak olduğu görüntüler de yer almaktadır.Gençler için kendine göre bir dil de gelişmektedir. Sistemi de içeren çaresizlik aynı zamanda düşünülmesi gereken görüntülerdir. Aynı zamanda Türkiye için geçerli önemli bir örnek olabilmektedir. Üçüncü bölüm de psikolog ile yapılan görüşmeler ve genci anlama konusunda ki çaba diğer önemli görüntülerdendir. Gözlem merkezi olduğu öngörülen ortamda ki görevliler dâhil yapılan görüşmeler ve gencin ruhsal durumu da adım adım yansıtılmaktadır.

Günümüzde ergenler/gençler arasında yayılan incel kültürü (kadın düşmanlığını odağına alan durum), manosfer (kadınların güçlendirilmesine karşı çıkan anlayıştan beslenen gruplar), kırmızı ve siyah hap gibi kavramlar ile karşılaşması hem polisleri hem de aileleri anlamasına yardım edebilmektedir. Bu görüntülerle öne çıkan bu dizi Türkiye dâhil ders alınması gerektiği için ilgiyi de çekmiştir. Mevcut adalet yönetim ve eğitim dâhil sosyal ortamda ki diğer etkiler yüzleşmeye ve de sorgulamaya yardımcı olmaktadır.

Bu dizi de özellikle hemşirenin kan alması aşaması hariç evde ve emniyette kimse temas etmediği ve dokunmadığı görülüyor. Ayrıca polislerden birisi okul da burası pis kokuyor derken

⁵⁶ <https://www.gov.uk/if-your-child-is-taken-into-care/care-proceedings>
<https://www.gov.uk/government/publications/social-workers-in-young-offender-institutions-an-evaluation>
<https://www.gov.uk/crime-justice-and-law/young-people-and-the-law>
<https://www.gov.uk/courts/youth-courts>
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/353955/yjb-evaluation-social-work-posts-YOIs.pdf
<https://hackney.gov.uk/children-and-families>
<https://www.rbkc.gov.uk/community-and-local-life/community-safety/youth-violence-and-exploitation>
<https://www.cafcass.gov.uk/>

⁵⁷ <https://www.netflix.com/tr/title/81756069?s=a&trkid=13747225&trg=wha&vlang=tr&clip=81987392https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/fulya-soybas/bu-bir-dizi-incelemesidir-adolescence-ergenlik-incel-kulturu-ve-erkek-ofkesi-ile-sert-bir-yuzlesme-42738615>
<https://www.indyturk.com/node/755866/k%C3%BClt%C3%BCr/herkes-bu-diziyi-konu%C5%9Fuyor-11-g%C3%BCnde-rekor-k%C4%B1rd%C4%B1>
<https://gazeteksijen.com/o2/ergen-siddeti-tum-dunyanin-sorunu-237743>

eğitimi ve sistemi yargılamaktadır. Okula ilişkin sahneler de bu yargıyı da doğrulamaktadır. Avukatın yaklaşım, söylem ve yönlendirmeler ise dikkat edilmesi gereken konudur. “Susma hakkının” önemi için de örnektir. Dördüncü bölümde bir aktör olan aile ve etkileri de yansıtmaktadır. Dolayısıyla bu bölüm de ki dizi, gençlik suçluluğu insana bakış ile de ders verici niteliktedir. Kısaca sistem farklılığına rağmen Türkiye ‘de ki bakış ve kaliteyi de içeren sorgulanmasını gerektirmektedir. Türkiye de özellikle çocuklara çifte standartla bakmaya yönelik AB projeleri kapsamında benzer uygulamaları perdelemek ve çarpıtmalar için yapılan çabalar için de önemli bir dizidir. Türkiye de söz konusu soruşturma sürecin de ki AGO gibi uygulama dâhil sosyal çalışmacıların ,pedagog ve psikolog ile benzer kılmaya yönelik “adli destek görevlisi” şeklinde üretilen araçsallaşma bu açıdan düşünülmesini gerekmektedir. Aynı zamanda insanlık ve adalet aranılması çocuklar için yeniden ele alınmasına da nedendir. Bilgi dâhil yanlışlıkları doğrulamak yerine doğru bilgi ve doğru gerçeklerle yüzleşmesini de öncelik yapmaktadır.

38. Özellikle 2005 yılından beri BMHS ve ASŞ na rağmen gençlik dönemini yok sayan bakış ve bu süreç bilimsellikten uzaklaşırken ÇKK ve hınç hukuku işleyen TCK/31 .maddesi halen uygulamaları belirlemektedir. Diğer yandan Türkiye Cumhuriyetin de 1926 yılında yapılan tercihle başlayan yeni dönemde yapılan uyarıların dikkate edilmemesi diğer önemli ve acı gerçeklerdendir. Bu uyarılara rağmen Türk hukuk dünyası tarafından sosyal hizmetler boyutu dâhil söz konusu gelişmelerin halen dikkat edilmemesi ve AB projeleri ile günümüzü de halen etkilemektedir.

Diğer taraftan günümüzde öne çıkarılan “diversion” uygulaması ve bu yöndeki bilgiler 2004 yılında da karşılaştırmalı bilim ve hukuk açısından da ele alınmasını gerekmektedir. Kaynak kanun bağlamında İsviçre ye yapılan ziyaretler dâhil hazırlanma ⁵⁸ ve proje bağlamında görüleceği gibi Nisan 2005 yılında Seçkin Yayınları arasında “*Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi*” sinden ve özellikle Alman Gençlik Ceza Hukuku’ dâhil olmak üzere konu ile ilgili 35 makalenin yer aldığı “*Çocuklar ve Suç-Ceza*” kitabını değerlendirmek ihtiyacını da ortaya çıkarmaktadır. ⁵⁹

Bu kitapta; Prof.Dr.Feridun Yenisey’in “*Genç Ceza Hukukunun Yeniden Yapılandırılması Hakkında Bazı Düşünceler*” başlıklı makalesi de Alman gençlik ceza hukukunu da birlikte öne çıkarmaktadır. Alman ceza usul hukuku konusundaki yetkinlikle Almanya’daki gençlik ceza hukuku ile ilgi bilgiler arasında 1922 ve 1923 yılındaki “*Jugendgerichtsgesetz /JGG*)-(Gençlik Mahkemesi Kanunu)den beri söz konusu uygulamalar arasındaki “diversion” uygulamaları ele almıştır. “Jugend” sözcüğünü “genç” şeklinde Türkçe ye çevrildiği de görülmektedir. 1953 yılındaki son düzenleme ile yaptırımları da içeren bilgiler arasında “eğitim” odaklı yeni düzenlemeler ile ilgili bilgiler aynı zamanda “Çocuk Koruma(ma) Kanunu”⁶⁰ başlıklı çalışmanın 74-94 sayfalarında yer almaktadır.

39. Ayrıca Almanya da ki diğer yazarlar arasında ki (30.Prof.Dr.Hans-Jörg ALBRECHT:Almanya’da Gençlik Adaleti (Çev.Ara.Gör.Selman Dursun)) yer alan bilgilerin ele alınmasını da gerekmektedir.1922 yılında öne çıkan “*Jugendgerichtshilfe/Gençlik Adalet Yardımı*” ile ilişkiler ve yapının yanı sıra sosyal araştırma ile ilgili (soziale Prognose/sosyal teşhis) gibi temel uygulamaya yönelik çelişen önemli bilgi ve farklılaşma günümüz ve “diversion” uygulamasının nasıl geciktiğini ve geçiştirildiğini de yansıtmaktadır.Çocukların ve gençlerin bir asırdan beri “fiil” yerine “fail” odaklanması öncelik olup buna rağmen cezalandırma öne çıkmaktadır.

Böylece ve hınç hukuku ile halen var olan TCK/31 maddesine odaklanmayla çocukluk ve gençlik dönemini yok saymak gibi bir amaç halen söz konudur. Sosyal hizmetlerden bilim adına nasıl korkmanın somut örneği olup gerçeklerle karşılaşılmak istenmemektedir. Aynı zamanda hukuk ayıbı konusun da yapılan ortaklık ve tepkisizlikte hukukun nasıl araç olmanında örneği olabilmektedir. Bu açıdan “onarıcı” dâhil çeşitli kavramların karşılığı bulmakta halen mümkün değildir. Çocuklar için kavram ve çeviri kargaşası ile halen süre gelen bakışla hukukun üstünlüğu etkisiz kalabilmektedir. Ek olarak üretilen “*adli destek görevlisi*” gibi araçsallaşma bir şekilde geçiştirilebilmektedir. Sosyal hizmetler boyutu engellenmekte olup ortaya çıkan keyfiliklerle birlikte

⁵⁸ <https://www.cocukkorumatürkiye.com/cocuk-korunama-kanunu-ve-mustafa-ruhi-sirinin-gunlukleri/>

⁵⁹ https://www.seckin.com.tr/kitap/karsilastirmali-guncel-ceza-hukuku-serisi-4-cocuklar-ve-suc-ceza-yener-unver-s-p-178127767?srsltid=AfmBOooh47TmLO3mKVSDhGCU7Cw7_xESp9tk7aFeePDfQ61GESx7pG2E

⁶⁰ <https://www.cocukkorumatürkiye.com/cocuk-korunama-kanunu-1/>

AB projeleri ve eğitimler ile birlikte yapılan çabaların karşılığının da bir şekilde bulması ve yapılan ortaklık çocukların ve toplumun geleceğinin çalınmasına halen neden olabilmektedir.

Özellikle Alman akademisyen tarafından yansıyan bazı bilgilerin Türk akademisyen tarafından özellikle sosyal araştırma ve sosyal hizmetler ile ilgili yapılar konusunda ki önemli farklılaşmasına yapılan çabalar adalet ayıpları ve hukuksal sakatlık örneklerindedir. Buna ek olarak diğer bilgilerin içselleşmesi ve anlaması aynı zamanda çocuklara ve adaletle bakış içinde önemli bir bilgi kaynağıdır. Bu arada Almanya Berlin de “ *Soziale Dienste der Justiz Gerichtshilfe und Bewährungshilfe*”⁶¹ şeklinde adli sosyal hizmetler biriminde denetimli serbestlik ve uzlaşma gibi uygulamalar gibi örneklerin sosyal hizmetler dâhil yapı ve uygulamaların şimdiye kadar dikkat edilmemesi her zaman olduğu gibi projelerin farklı amaçlara ve de araçsallaşmaya hizmet etmesine de yardımcı olabilmektedir. Halbuki günümüzde bilgilere ulaşmak daha da kolaylaştı. Bunun için gezi ve harcamaya gerek yoktur. Ancak Berlin de yaşayan Türk çocukları dâhil AB ülkelerinde ki benzer haklar yerine halen ÇKK ve TCK/31. maddenin öne çıkarılması ile çifte standartların aynen devam etmesi gibi bir amaç, çözümleri ve beklentileri zorlaştırmaktadır. Diğer taraftan Türkiye de halen sosyal hizmetler ile ilgili korku ile birlikte adalet yönetiminde “adli sosyal hizmet” şeklinde benzer bir yapı yerine mağdur hizmetlerine ek olarak “adli destek” başlığı altında ki kargaşa ile bu adalet aslında adaletsizliği ve kötülükleri de beslemektedir.

BÖLÜM VI

Sonuç ve bazı örneklerle öneriler

40. Bilindiği gibi İsviçre ye bir şey öğrenmek ve anlamak yerine söz konusu geziler ile de ÇKK öncesi bir süreç yaşanmıştır. Kaynak kanun özelliği ile birlikte bu süreçte 2005 yılında öne çıkan “ Çocuklar ve Suç-Ceza “ başlıklı çalışma da ki bilgiler açısından İsviçre de uygulamalar ise (SABEV Yayınları Ağustos 2007) “Cocuk Koruma(ma) Kanunu”⁶² nun 130-138 sayfaların da yer almaktadır. Görüldüğü gibi “genç” yerine “çocuk” öne çıkarılarak ÇKK ile yürürlüğe girdikten sonra ortaya çıkan durum da birlikte ele alınmaktadır. Ayrıca gençlerin ve eğitimin öne çıkarılmasıyla 1942 yılın da hem İsviçre ve Almanya daki var olan yapı ve uygulamaların uyarılmasının dikkat edilmemesi ile de ilgilidir. Kaynak kanun özelliği ve yapılar bağlamında ki 1907 tarihli “*İsviçre Yurttaşlık Kanunu/Schweizerisches Zivilgesetzbuch (ZGB)*”⁶³ ile ceza hukuk açısından kurulan ilişkilerle 1937 tarihli ve 1942 yılında yürürlüğü giren “*İsviçre Ceza Kanunu/ Schweizerisches Strafgesetzbuch*”⁶³ nun daki çocuk ve gençlere yönelik 82-99 ve genç yetişkinler için 100. maddelerin uygulaması için kurulmuş olan “Gençlik Savcılığı/Jugend-anwaltschaft” birimi Türkiye deki uygulamalar içinde önemli gelişmelerdendir. Özel düzenlemeler ile sisteme girmemesi öncelik olup kısaca adlandırılan denetimli serbestlik dâhil “diversion” uygulamasında sosyal çalışmacıların(sozialarbeiter) görevi ile de adalet ve insanlığa erişim süre gelmiştir. 1980 lerden başlayan ve 2003 yılında ki(Gençlik Ceza Kanunu/Jugendstrafgesetz, JstG) ise diğer gelişmelerdendir.

İsviçre Ceza Kanunun da 1942 -2003 yıllar arasında ayrıca 7-15 için çocuk(kinder) ve 15-18 yaş için gençler(jugendliche) ile ilgili düzenlemeler ki uygulamaların eğitim odaklı olması bağlamında çeşitli yaptırımlar arasında uyarı gibi yaptırımların yanı sıra erteleme gibi denetimli serbestlik uygulaması dâhil (diversion) uygulamaları gençlik savcılık birimi için de önemlidir. Eğitim iyileştirme programı gibi çeşitli uygulamalar ise çocuk ve gençlerin sistemin dışında olması içindir. Kamu davasının açılması dâhil sosyal araştırmanın dışında bilirkişi raporu gibi iki farklı bilgiyi de içeren uygulamalar detaylı bir şekilde Çocuk Koruma(ma) Kanunun’un da yer almaktadır. ÇKK için çeşitli ziyaret ve bilgiler dışında bu yöndeki diğer bilgiler ise halen dikkatte alınmayan bilgilerdendir. ÇKK da ki tedbirler arasında ki “eğitim tedbiri” ninteknik ve hukuk açısından karşılığında yoktur. İsviçre de 2003 yılındaki yeni “Gençlik Ceza Kanunu’ ise bazı uygulamaları geliştirmiş olup dönemsel açıdan da önemli bir örnektir. Bu bilgiler halen söz konusu TBMM deki çeşitli Araştırma Komisyonlar ve TBB içinde önemli bir bilgi kaynağıdır. İnternet ile gelinen noktada ek bir

⁶¹ <https://www.berlin.de/sen/justiz/soziale-dienste-der-justiz/>

⁶² https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/24/233_245_233/de

⁶³ https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/54/757_781_799/de

<https://fedlex.data.admin.ch/filestore/fedlex.data.admin.ch/eli/cc/2006/551/20240701/de/pdf-a/fedlex-data-admin-ch-eli-cc-2006-551-20240701-de-pdf-a-1.pdf>

harcamaya da gerek yoktur. Böyle bir birikim ve bilgiye ⁶⁴ rağmen çağın ötesi bakış için söz konusu inatlaşma ve bilim adına dirençlerle bu gelişmelerden oldukça uzak bir ÇKK söz konusudur. Halen çocuklar için akıl ve bilim tutulması ile cehennem taşlarını döşemeye de aynen devam edebilmektedir.

41. Teknik ve hukuksal açıdan var olan bu bilgiler ve gelişmeler ,gerçeklik açısından ele alınmasını da gerekmektedir. Ancak çocuklar açısından ceza hukukçular dâhil Türk hukuk dünyası tarafından sosyal hizmetler konusundaki gerçek bilgiye karşı korku,endişe halen ortaya çıkmaktadır. Toksik bilgilerle kötülükleri de beslemektedir. Çeviri yanlışlıklar ve kavramları farklılaştırmalarla birlikte ki hınç hukuku kapsamında öne çıkarılan TCK/31. maddesi ve ÇKK ile halen ve bu şekilde öne çıkmaktadır. Yapısal sorunlar ile ilgili olarak 1940 lardan beri yapılan uyarılara karşı, direnç ve inatlaşma ise her açıdan süre gelmektedir. Aile hukuk bağlamında yurttaşlık/medeni hukuk açısından tepkisisizlik ise diğer bir etkidir. Bilime ve gerçeğe karşı ortaya çıkan bu korku ve dirençle birlikte ÇKK ile öne çıkarılan “sosyal çalışma görevlisi”, “suça sürüklenen çocuk” ve “çocuk ağır ceza mahkemesi” gibi dünyada da karşılığı olmayan uygulamalar ve cehennemin taşları çocuklara ve topluma halen uygun görülmektedir. Adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklarla kötülükler ve de adaletsizlik üretilebilmektedir. Bu süreçte ki aktörler de gayet açık olup çocukların veballeri altında da kalmaktadır. Bu vebal ile kurban çocuklar halen adalet adına devam edebilmektedir.

Adalet için reformlar da dâhil çocukluk ve gençlik dönemini de halen yok saymaktadır. UNICEF tarafından AB hibeleri ve çeşitli AB projeleri çocukların çifte standart ile bakması çocuklar içinde önemli kötülüklerdendir. Çocukların üstün yararının sosyal hizmetler bağlamında ve BMÇHS dâhil korumak yerine araç olarak hınç hukukuna yardım eden ÇKK’ nun koruması için söz konusu el kitapların üretilmesi de aynı zamanda acı gerçeklerdendir. Çocukların araç olması gibi hedefin yanı sıra adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklarla de ve kötülüklerle birlikte BMÇHS olmak üzere hesap verililik ise dikkat edilmemektedir. Halen var olan sosyal hizmetler konusunda ki korku bağlamın da ki kötülükler ,uygulamaları belirlemekte ve etkileyebilmektedir. Çocuklar ve insanlık için hüznü bir durumdur. Aynı zamanda çocuklar için acı acı ,yeni yeni insan öykülerini de beslemektedir.

42. Toksik bilgilerin de üretilmesi bağlamında AB fonlarının kötüye kullanması ile bazı AB projeleri dâhil 2005 yılından beri çocukların korunduğu da zannedilmektedir. Bu durumla birlikte çocukların üstün yararı ilkesi adına çocukların cinsel istismarı, çocuk işçiliği, erken ve zorla evlenme , suçlu ve gençlik suçluluğu açısından yaşanan çeşitli ağır sorunlar için yapılan tespitler bazı raporlara da yansıtılmaktadır. Adalet yönetimi dâhil 2005 yılından beri rol ve görevlerin açık ve net olmamasıyla söz konusu mesleksi saldırı ve yetki gaspı ile ortaya çıkan keyfilikleri etkileyen sorumlular ve nedenler de aslında gayet açıktır. Buna rağmen göz ardı edilmesi de kötülüklerdendir. Çocuklar ise sadece sayılar ve bir “hiç” olarak öne çıkmaktadır. Sorumluluk ise çocuklara özellikle yansıtılarak ve sosyal ortam ve de yaşam koşulları dikkate edilmeden çocuklar bir nesne ve dosya sayısı olarak bakabilmektedir. Çocukların üstün yararı ilkesi dâhil hesap verililikle var olan UNICEF’in Türkiye de farklı bir şekilde yaptığı katkılarla BMÇHS ni ve ASS ni sa bu şekilde değersizleştirebilmektedir. Yargıtay dâhil dosya rengi bile değiştirmeden çocuklar için vicdan ve de adalet ise bir şekilde beklenmektedir.

Daha çok nedenler ve özünü ele alınmadan ve de “empati” yoksunluğu ile “meli” ve “malı” larla geçiştirme, 2005 yılından bu sürecin de “alışkanlık” temel konulardandır.. “Sosyal çalışma görevli” ile bilim ve akıl tutularak cehennemin taşları da bu şekilde döşenmiştir. Bilime ve mesleksi saldırı ve/ya tecavüz dâhil kanıksamaya neden olan bakış ve çabalar aslında temel sorundur. Aynı zamanda söz konusu aktörler ise ,insan hakları sorunun parçasıdır. Diğer taraftan sorumluların ne ve nedenler ise gayet açıktır. Özellikle de kamu görevlileri ile ilgili ÇKK/44 maddesine rağmen. Çocuklar için acı acı derin izlere ve öykülere karşı vıdanın ötesinde adalet ise körleşebilmektedir. Terazili adaletin sembolü zedelenmektedir. Çocuklar da örselenmektedir. Alışkanlıkla birlikte “sosyal çalışma görevlisi” ve yozlaşma ile oluşan durumda özünü de anlayarak yüzleşmekte engellenmektedir.

⁶⁴ <https://www.cocukkorumaturkiye.com/?s=%C4%B0svi%C3%A7re>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/isvire-de-1980-lerde-genclik-adalet-uygulamasindaki-sosyal-hizmet-uzmanindan-bazi-gozlemler/>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/turkiye-isvire-karsilastirmasi-cocuk-koruma-sistemi-2/>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/turk-medeni-kanunu-icin-uyarlanan-1907-tarihli-isvire-yurttas-kanunu-zgb-gormezden-gelinen-cocuk-korumama-boyutu-vede-eksik-almanca-literatur/>

43.Bununla birlikte bazı yeni çalışmalardan bahsedilmektedir. Bunların arasında Erzurum da ki “Çocuk Koruma Merkezi”dir. 2021 yılında ⁶⁵ Adalet Bakanlığı ile Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanlığı arasında 23 Mart'ta imzalanan “Çocuk Adalet Merkezi” kurulmasına dair iş birliği protokolü kapsamın da Erzurum'daki Olimpiyat Parkı'nda inşa edildiğinden bahsedilmektedir. Türkiye'nin bu anlamdaki ilk merkezi olarak törenle hizmete açılması da haberleşmiştir. Mağdur Hakları Daire Başkanlığı tarafından kısaca“ÇAM” olarak adlandırılan merkezin amacı için kurulan uygulama söz konusu çabalardan birisidir. Buna göre de “Çocuk Adalet Merkezi uygulaması ile çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuk mahkemesi, Cumhuriyet başsavcılığı çocuk bürosu ve adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin bir arada yapılandırılması suretiyle çocuklara yönelik tüm adli işlemlerin bu merkezde çocuk dostu usuller uygulanarak yerine getirilmesi amaçlanmaktadır. Çocuk Adalet Merkezinde ayrıca çocuk polisi, adli tıp uzmanı, aile ve sosyal hizmetler görevlisinin yanı sıra baroya, hukuk kliniği uygulaması için hukuk fakültesine ve psiko-sosyal destek kliniği uygulaması için de psikoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, sosyal hizmet gibi bölümlere yer ayrılması sağlanarak paydaş kurumların çocuklara bütüncül hizmet sunumu hedeflenmektedir.” şeklindedir.Bu bilgiler arasın da uygulamada yer alan “ aile ve sosyal hizmetler görevli” den de bahsedilmektedir.Adalet yönetiminde mesleksi rol ve görevler açısından ne ve neyin belli olmadığı bir görev de üretilmektedir. Halen var olan keyfiliklerin de görüldüğü gibi son örneklerindendir.

Adalet yönetiminde usul hukuk dâhil gözetilmemesi ve de rol ve görevin açık ve net olmamasına yönelik araçsallaşma aynı zamanda çeşitli keyfilikleri, bu şekilde beslemektedir. Çocuklar için böyle bir kargaşa ve kötülükleri de besleyebilmektedir. Bunun engellenmesi için ayrıca adliye dışında böyle bir fiziksel merkezin oluşturulması aslında oldukça geç bir uygulamadır. Ancak hınç hukuk bağlamın da öne çıkarılan TCK/31inci maddesi ve bakışa yönelik uygulamanın aynen devam edeceği de görülmektedir. ÇKK ile birlikte çocukların korunması adına hukuk ayıbı olan “suça sürüklenen çocuklara” yönelik adalet adına yapılan açıklamalar arasında ki Bakan Gül tarafından “Tüm kurumların çocuğu, suça bulaşmadan önleme görevinin olduğunu dile getirmektedir.” yapılan açıklama ve çocuk dostu diye bahsedilerek süre gelen lekeleme gerçekçi de değildir. Neden olanlar ele alındığında sammiyetten de oldukça uzaktadır.

Yine devamı olarak "Özellikle çocuk mahkemelerini yine bu anlamda ayrı bir mimari ile tasarımı hep birlikte daha da güçlü bir şekilde onarmaya devam edeceğiz. Çocuk söz konusu olduğunda yargısal anlamda da özellikle çok önemli adımlar atıldı, bu davaların öncelikli görülmesine yönelik adım da yakın zamanda atıldı ve bu yargı sistemine dâhil edildi. Özellikle 2005 yılında hayata geçen Çocuk Koruma Kanunu, **bu anlamda çocuğa verilen ehemmiyetin göstergesidir.** Orada da kullanılan bir ifade, 'suçlu çocuk değil suça sürüklenen çocuk' bilinçli bir tercih olarak kullanılmıştır. Çocuğun bu anlamda dünyaya temiz bir vicdanla masum bir şekilde gelmiş bir çocuk nasıl suçlu olur **eğer bir çocuk suçlu oluyorsa çocuk değil, bizler sorumlu, bizler suçluyuzdur.** Nerede eksiklerimiz var, hangi kurum hangi sivil toplum kuruluşu, hangimiz... Burada hangi adımı atmamız gerekir, düşünmemiz, taşınmamız gereken bize aslında bir ev ödevidir. Bu konuda da özellikle tüm kurumların koordinasyonu çok önem kazanmaktadır." şeklinde ki açıklamalar halen var olan hukuka bakış yansıtmaktadır.ÇKK'nu halen savunulurken sosyal hizmetleri anlamadan ve bilmeden ve de yozlaştırılırken, hırpalamadan sonra onarmak gibi bir ihtiyaç ise “oksimoron” bir beklentidir. İçi boş laflar ve umutları kararan yüzbinlerce kurban çocukların yüzlerine ve haklarına nasıl bakmanın da acı örneklerdendir.

Özellikle ÇKK ve TCK/31 maddesi ile çocukların damgalanmasına/lekelemesine yönelik uygulamaların engellenmesi ve adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıkların sona ermesi gibi bir öncelik olması yerine fiziksel iyileştirme ile geçiştirildiği bir insani bakış örneğidir.Diğer taraftan ÇKK ve TCK/31 maddelerinin kurbanları olan yüzbinlerce çocuklar için vicdan aranılması arasında yapmış olunan açıklamalar, adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklar dâhil bir taraftan doğrulamaktadır. 2005 yılından beri “ **bizler sorumlu, bizler suçluyuz**” şeklin de acı bir itiraf ve ikrar söz konusudur. 1940 lardan beri hukuk adına yapılan uyarı ve görevlerin yerine getirilmemesi bağlamında bu yönde bir ev ödevi beklemesi aslında hiçbir şekil gerçekçi değildir. Şimdiye kadar sosyal hizmetler ile ilgili ev ödevini bile yerine getirilmemektedir. Yüzbinlerce kurban çocuk için halen hesap verilirlik olmadığı gibi , boş laflarla toplum ve çocuklar ile dalga geçilmesi ve de kandırılması da mümkün olabilmektedir.

⁶⁵ <https://magdur.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cocukadaletmerkezinedir>
<http://www.erzurum.gov.tr/cocuk-adalet-merkezi-erzurumda-acildi>

Çocuk hakları adına timsahın göz yaşı gibi samimiyetten uzak açıklamalar gerçeklerden uzaklaşmasına neden olmaktadır. Diğer taraftan adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklar arasında ki “suça sürüklenen çocuk” ve “çocuk ağır ceza mahkemelerinin kurulması ile hukuksuzluğun,adaletsizliğin de diğer önemli itirafıdır.Güçlü bir hak savunuculuk ile ilgili oranla sözleşmeleri işlevsiz kılmasıyla da süre gelen mağduriyetlerin özellikle “müdafii” ler açıdan önemli bir itirafıdır. Ailelerin gelirine dayalı olarak ihtiyaç duyulan bu kamusal görevin ne ölçü de yerine getirilmesi de diğer bir boyuttur.Ayrıca adliye deki ortamlar dışında Belediye işbirliği ile fiziksel ortam dâhil kurulan merkezde ki mahkemelerin ayrı bir şekilde yer almaması ve rol ve görevlerin açık olmamasıyla böyle bir merkez, adalet ve yönetimini de halen özgün kılmaktadır. Evrensellikten nasıl uzak olduğu ise fark edil(e)memektedir. Üstelik bu vahim ve acı durum sanki beceri olarak topluma bu şekilde sunulabilmektedir.

ÇKK ile oluşan panorama ve süre gelen kurbanlaşmaya yönelik bakışı da yansıtan Bakan Gül, bu binayla “*çocuk dostu*” işlemlerden bahsedilmesi trajik açıklamalar arasındadır.Evrensellikten nasıl uzak olduğu fark edilmediği gibi böyle bir kurbanlaşma ,damgalama ve lekelemeyi aksine meşrulaştırabilmektedir. Bu yapı ve bakış ile de “çocuk dostu” boş laflar arasın da ironik bir açıklama örneklerindendir. Oksimoron durumu da olağanlaşmaya yönelik itiraflar arasında “*Çocuk, yargılandığını değil, devletin kendisini suçtan uzak tutmak için seferber olduğunu iliklerine kadar hissetsin istiyoruz. Özellikle suça ilk defa temas eten çocuklar hakim, savcı, **pedagogları** aynı zamanda bir ağabey, bir abla gibi görsün istiyoruz. Çocuk kendisinin yargılandığını değil, kendisine yardımcı olunma çabasını hissetsin, yaşasın istiyoruz. 'Bir hata yaptım toplum açısından bu bir tehlikedir, bir uyarı sinyavidir ben bunu anladım, bütün devlet kurumlarıyla seferber olmuş, ben bir daha bu hatayı işlemeyeyim' diyerek bu kapıdan çıkıp gitsin istiyoruz.*” şeklindedir. Bu açıklamalar arasında diploması olmayan bir hukuk ayıbı olan “pedagog” dan bir çözüm olarak bahsedilmesi adaletten uzak olduğunu da yansıtmaktadır. Böyle bir araçsallaşma ile ortaya çıkan adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklar ve de kara lekelerin ne ve nasıl olduğunu hem fark etmemektedir. Hem de bilmek istemediğini de göstermektedir.

41 Çocuklar için hukukun ve adaletin nasıl araç olmanın da örneğidir.Halbuki adalete ulaşım ve erişim de haklardan bahsedilirken hesap verilirlik önceliklidir.İlkeler ve kurallar ile de vardır. Bu bağlamda asgari standartlara dayalı Pekin Kuralına kaynaklık yapan BMHS ve ASŞ dâhil öne çıkan önemli haklardan biri olan sosyal hizmetler konusunda halen ve süre gelen korku için de olunması bu açıklamaların karşılığını da halen bul(a)mamaktadır.Adil yargılama boyutu dâhil insan haklarını da her açıdan engellemektedir. Kurallar yerine ,adalet yönetiminde de, böyle döngü ve zemin ve bu kara lekelerle oluşturulan adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıkla, adaletinin zehirlenmesine yardım edebilmektedir.Yanlız araçlarla hukuk ile de adaletsizlik ve kötülüklerin üretilmesine yardım edebilmektedir. Ancak bu boş lafların karşılığını da bulabilmesi bu zehirleşmeyi de besleyebilmektedir. Bilim adına bu yöndeki olağanlaştırma ve kanıksamaya yönelik araçsallaşma için söz konusu çabalar ve beceri kariyer dâhil maddi ve manevi şekilde desteklemeler arasında olup bu süreçte projeler böyle bir işlevi de görebilmektedir.Keyfilikler yeni yeni kurbanlar üretilirken maalesef karşılıklarını halen ve bu şekilde bulabilmektedir. Çocukların ve hakların araç olmasıyla bir esnafılık boyutu da gelişebilmiştir. Aslında hınç hukukuna yönelik TCK/31. Maddesi için süre gelen bakış ve karmaşa arasında arasında Erzurum da örnek olarak sunulan Çocuk Adalet Merkezi (ÇAM) örneğine ek olarak 25.3 2025 tarihinde İzmir de “Çocuk Adalet Sarayı” olarak bir çalışma bu süreçte haberleştirilmiştir.⁶⁶

Yine bilindiği gibi İzmir Selçuk ta 11.11.2024 tarihinde üçü bebek olmak üzere beş çocuğun “sosyal çalışma görevlisi” ve “adli destek görevlisi” dâhil ÇKK kapsamında öngörülen “danışma tedbiri” ile yanarak ölmesi gibi acı bir gerçekte söz konusudur.Bu panorama da adalet ayıbı ve hukuksal sakatlık örneğidir. Bu bilgi ile birlikte “*Askeri Cezaevi artık Çocuk Adalet Sarayı*” başlıklı habere göre de “ *Türkiye’de bir ilk olma özelliği taşıyan merkezde çocuk mahkemesi, Cumhuriyet Başsavcılığı’nın Çocuk Bürosu, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü’nün çocuk polisi, adli tıp, aile ve sosyal hizmetler ile psikolojik danışmanlık hizmetleri verilecek* ” şeklindedir.Dolayısıyla bu sefer merkez yerine bir “saray” çocuklara bu şekilde sunulmaktadır.

ÇKK ve TCK/31. madde ile halen var olan hınç hukukunun da devamı olarak *'BÜTÜNCÜL BİR EĞİTİM' YAKLAŞIK 26 bin metrekare alana sahip yaklaşık 4 bin 500 metrekare kapalı kullanım alanına sahip olan arazide yapılacak olan Çocuk Adalet Sarayı'nın bir kısmı adalet merkezi, bir*

⁶⁶ <https://www.yeniasir.com.tr/izmir/2025/03/25/askeri-cezaevi-artik-cocuk-adalet-sarayi>

kısmı ise eğitim evi olarak kullanılabilecek. Cumhuriyet Başsavcısı Ali Yeldan, "Burada yapılacak olan Çocuk Adalet Merkezi, Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi, Cumhuriyet Başsavcılığının Çocuk Bürosu ile Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü'nün (ADM) bir arada olması amaçlanıyor. Aynı zamanda çocuk polisi, adli tıp uzmanı, aile ve sosyal hizmetler görevlisi ve baro temsilcileri ile hukuk kliniği uygulaması için de görevlilerle birlikte bütüncül şekilde eğitim sunulacak" dedi şeklinde de sunulmaktadır. Aynı zaman da ağır cezalara maruz kalmaları dâhil mahkemelerin ayrı bir şekilde yer almaları da sağlanabilmektedir. Ayrıca bu hedef arasında " aile ve sosyal hizmetler görevli" den de bahsedilirken Erzurum da ki "merkez" adı saray olarak adlandırılması halen hınç hukukun ve çocukların korunmadığının da itirafıdır. İçerik zehir dışı zehir ile çözüm aramak gibi bir örnek olabilmektedir. Keyfilikler herşeyin de önünde olabilmektedir.

Halen var olan aktörlerle birlikte aslında her iki yapı ve çocuklar BMÇHS açısından ele alındığında "adalet" in karşılığını da hale bul(a)mamaktadır. Bu panorama da sadece adı kalmaktadır. Özellikle kaynak kanunları ve gelişmeleri dikkat etmek yerine sık sık örnek alınan Birleşik Krallıkta ki gençlik suçluluğu ile ilgili son dizi (Adolenscence) ve uygulamalar ele alındığında da, Türkiye de AB projeleri dâhil çocuklara ve insanlığa çifte standartlarla bakmanın da somut örneği olabilmektedir.

Çocuk hakları ve adalet adına halen mevcut uygulamalar arasında öngörülen iki uygulama ve de gençlik suçluluğu ile ilgili Birleşik Krallıkta ki bu dizi (Adolenscence) ,BM Havana Kuralları için de önemli örnektir. 2005 yılından beri CMK/150. maddesi bağlamında güçlü hak savunuculuk açısından TBB ve "CMK Avukatları" da bu süreçte önemli bir etkidir. Diğer taraftan AİHS bağlamında "silahların eşitlik ilkesi" önceliklerdendir. Ancak adalet yönetimin de halen savcılık birimi ile avukatlık gibi görev eşit konumla bakıl(a)mamaktadır. Bu hukuksuzluğu ve de adaletsizliğin parçası olması da olmaktadır. Çocuklar için de, önemli bir hukuksal sorun süre gelmektedir. Duruşma salonun da ki düzenleme ve kürsü sorunu bile çözmemiş böyle bir avukatlık ve de vekillik görevi ile çocukların haklarına erişimi de bir şekilde engelenabilmektedir. Hukuki güvenlik ilkesine orantı ve bakış ile de halen on iki yaşında ki bir çocuğun genel mahkemeye ve bakışla özgürlüklerinin kısıtlanması da halen mümkün olabilmektedir. Hukuk eli ile "adalet" aynı zamanda adaletsizliği bu şekilde besleyebilmektedir.

Üstelik 2005 yılında TBB temsilcisi tarafından yapılmış uyarıya rağmen çocuklar için halen var olan adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklar ve de kap kara lekelerle adalet beklenmektedir. Sosyal hizmetler ve sosyal çalışmacılar ile de ilgili boyut , insan hakları ile de ilgili görevi de aslında engelleyebilmektedir. AGO gibi uygulamalarla sosyal çalışmacıları etkisiz kılan bir hedef için Avrupa Konseyi'nin bu yöndeki kararlarının körleştirilmesi aynı zamanda bir insan hakları sorunu olarak halen ortaya çıkmaktadır. 12 yaşındaki bir çocuğun genel mahkemelerce tutuklanması dâhil ağır cezalara maruz kalmaları halen sağlanabilmektedir. Hem adalet ayıbı hem de çocuklar için kötülük örneğidir. Dolayısıyla ilke ve değerlerin yanı sıra çocukların korunması yerine bir araçsallaşma halen ve özellikle öne çıkabilmektedir. Hem sistem ve kaynak kanunlar hem bilim adına hem de evrensel uygulamalardan da uzaklaşmasına yardım edilebilmektedir. Sorunun da temel parçası olabilmektedir.

42. Çocuklar için acı ve acıtıcı gerçeklerle hukukun üstünlüğüne rağmen her sene yüzbinlerce çocuk, adalet ve şefkatten bu şekilde uzak kalabilmektedir. Çocuklar çeşitli şekilde de korumasız bırakılırken, adalet yönetimi ve UNICEF gibi işbirliği ile sınırlı bir çocuk için (diversion) uygulaması ile çözüm araması aslında Amerika nın yeniden keşif edilmesi gibidir. Türkiye ye ki adalet sistemine giren çocuk ve genç sayısı gri alanlarla birlikte aslında 1.5 milyon lekelenmiş çocuktan fazladır.⁶⁷ Hınç hukuku bağlamında TCK/31. madde ile yaşanan ve hukuk adına çocuklar ve gençler için yoğun bir şekilde yaşattırılan hukuksuzluk ve adaletsizliğin en azından üç yıl daha devam ettirmesini sağlayan bir projeden bahsedilmektedir. Halen var olan böyle bir araçsallaşmayı da bu arada meşru kılmaktadır.

"Sosyal çalışma görevlisi" gibi ayıplarla birlikte çocuklar ve sosyal hizmet ve de adalet için halen bir kara leke olan el kitabı UNICEF gibi hesap verilirlik boyutunu da engelleyebilmektedir. Bu durum ,projeyi diğer projeleri de şüpheli kılmaktadır. Halbuki Almanya da, İsviçre de, İsveç veya Portekiz de yaşayan çocuklar dâhil sahip olan hakların Türkiye de ki çocuklar için benzer haklarına sahiptir. Ancak güçlü bir hak savunuculuk orantılı olarak haklara erişim ve mazeret üretmeler gibi

⁶⁷ <https://www.cocukkorumatürkiye.com/yuz-yilda-cocuk-ve-genclik-adalet-sistemin-de-halen-1-5-milyon-lekelenen-ve-kurban-edilen-cocuklar/>

bir durum da hukuk ve adaleti etkilemektedir.Böylece Türkiye de ki çocuklara çifte standarta bakmasına yardımcı olması önemli bir endişe kaynağıdır. Diğer taraftan 2005 yılından beri TCK/31 ve ÇKK ile hırpalan çocuklar için onarmak amacıyla sosyal hizmetler ile ilgili “diversion” uygulaması aynı zamanda böyle bir projeye neden olmaktadır.Yozlaşmış ve halen var olan adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklarla birlikte çocukların suçlardan uzaklaştırılması gibi bir hedeften bu şekilde bahsedilebilmektedir.

Çocuklar için bir araç ve “iş modeli” olarak bakılarak halen kara lekelerle birlikte adaletin körleşmiş ve körleştirilmiş bilgilerle çocuklara umut vermek ise gerçekçi değildir.Hukuk ayıpları ile üretilmiş olan bir iş modeli, topluma ve TBMM ye de bir beceri olarak sunulması ve çözüm beklenmesi ,2005 yılında ki TBMM de ki süreçlerin ve bu belleklerin birlikte ele alınmasını gerektirmektedir. Diğer taraftan bu bellek ile halen diğer ülke uygulamalarını incelemek amacıyla yapılacak keşifler ve de gezilerin aynen yirmi yıl sonra olduğu gibi tekrar edileceği de görülmektedir.

Bu proje ve amaç arasında 15 yaşın altında ilk defa olacak çocuklar sistem dışında çıkarılması ve bunun için kısa süreli hapis cezası gibi çeşitli yaptırımların çıkarılmasından da bu proje de bahsedilmektedir.15 yaşın üstündekiler ise ele alınmamaktadır. Bu yöndeki tespit ve açıklamalar dolayısıyla hukuk ayıbın da ötesindedir. Gençler için ayrı bir düzenleme ise halen yoktur. Anayasa’nın eşitlikle ilgili 10. madde olmak üzere İnsan Hakları Evrensel Bildirisi,AİHS,ASŞ ve de BMÇHS’ne saldırı aynı zamanda süre gelen durumun da itirafıdır.Halbuki Türkiye de ki çocuklar için benzer haklarına sahiptir. Ancak güçlü bir hak savunuculuk bağlamında CMK Avukatları ile ilgili görevin yerine getirilmesine orantılı olarak böyle bir zemin ,böyle cüret ve cesaret , hukuk ve adalet adına beslenebilmektedir.

Böylece belli bir çocuklar için birden fazla kezler için halen oluşan yozlaşmış sosyal hizmetlerle ve özellikle “sosyal çalışma görevlisi” ve “adli destek” görevlisine ek olarak üretilen çeşitli görevlilerle özel rehabilitasyon tedbirlerin geliştirilmesi bu proje de amaçlanmaktadır.Adalet yönetim de halen süre gelen araçsallaşma ve adalet ayıbı olan pedagog gibi aktörlerle çözüm aramak ise gerçekçi olmadığı gibi aksine bir hedef söz konusudur. Öncelikle Türk hukuk dünyası tarafından bir asır öncesi nokta da olunmadığının somut itirafıdır. Ayrıca çeşitli görevler arasında hangi yetkinlik belli olmadığı gibi rol ve görevlerin açık olmaması bağlamında diploması olmayan pedagog dâhil bu yönde görev almasını sağlamak için yapılan çaba ve ortaklık ise süre gelecektir.Bu üç yıllık proje, çocuklar için bir tehdit ve tehlike de olabilmektedir.

Halbuki tekerrür/mükerer suç kapsamında TCK/58-5 maddesin de 12-18 yaş grubu çocuklar özellikle görüleceği gibi kapsam dışındadır. Ayrıca uyuşturucu madde ile ilgili TCK/191 maddesi dışında belli bir sayı olmadığı gibi ÇKK/36. madde ve 35. maddenin birlikte ele alınmasını gerektirmektedir. Ancak ve halen çağın ötesi hınç hukukla öne çıkan körleşme ile TCK/31 maddesi bağlamında 15-18 yaşındaki grupların dışında da olduğu da açıkça ve her şeye rağmen görülmektedir. Proje kapsamında olmadığı da görülmektedir.Buna rağmen TBB kapsamında müdafiler dâhil bunun için bir çaba da halen görülmemektedir.Sosyal ortam ve yaşam koşullarını yok sayan bu durum aynı zamanda bir asırdan beri sahip bakışın aynen devam edeceğini göstermektedir.

43.Ayrıca 2005 yılından beri TBB kapsamında müdafî ve/ya vekiller için süre gelen bir eğitimden bahsedilmektedir.AB kriterlerine uyum amacıyla AB fonları ile söz konusu projeler için danışmanlıkta yapan UNICEF ise bir araç olmaktadır. Hesap verilirlik dâhil TBB tarafında yapılan uyarıya rağmen 2005 yılından beri BMÇHS yerine TCK/31 ve ÇKK ya yönelik söz konusu çeşitli eğitimler ise önemli bir sorun kaynağı da olabilmektedir. Çocuklara yönelik benzer haklara ulaşım yerine çifte standartlara uygun görülmesi aynı zamanda AB fonunun kötüye kullanımı için de önemli bir örnektir.Bu boyut ise hiç dikkate alınmamaktadır. Bu boyut dâhil ve proje kapsamında ÇKK için böyle bir ihtiyacın duyulması da önemli ve acıtıcı bir itiraftır.Adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıklarla öne çıkan tanımlar ve 12 yaşındaki çocukların genel mahkemelerce tutuklanması dâhil adil yargılama hakkının güçlü bir şekilde korunmaması ve savunulmaması ise aslında geline acı noktadır.

AGO ile birlikte delil oluşturulması ile böyle bir damgalama ve ortada çocuklar için cehennemin taşlarının döşenilmesin de ki “ sosyal çalışma görevlisi” dâhil el kitapla birlikte UNICEF ve TBB tarafından çözüm aranılması bu açıdan hiç gerçekçi değildir.Adalet ve sosyal hizmetler ayıbı ve

hukuksal sakatlığa yapılan katkılarla birlikte, sorunun da temel parçasıdır. Bu süreçte pedagoji bilimi olmaması gibi gerçeklikle birlikte diploması olmamasına rağmen ve eğitim yönetiminde ki rehber öğretmenlerin , adalet yönetiminde “pedagog” olarak adlandırılması da aslında önemli bir hukuk ayıbıdır.Kötülükler arasında da olup adalet yönetiminde diploması olmadan rehber öğretmenlerin kendilerini “pedagog” olarak adlandırması kendilerini sorumsuz kıl(a)mamaktadır.Anayasanın 128 ve 137. maddesine rağmen böyle bir araçsallaşma aynı zamanda ceza hukuku açısından da önemlidir.

Adalet ayıbı ve hukuksal sakatlar için önemli örneklerdendir. Bu acı duruma rağmen “*adli destek görevlisi*” dâhil üretilen çeşitli görev ve sosyal inceleme raporunun düzenlenerek koruyucu ve önleyici tedbirlerin belirlenmesi, halen çocuk ve gençler için önemli bir endişe kaynağıdır.Hinç hukuku bağlamında “*suça sürüklenen çocuk*” , “*çocuk ağır ceza mahkemesi*” ve de” *sosyal çalışma görevlisi*” gibi adalet ve sosyal hizmetler ayıbının yanı sıra hukuksal sakatlık konusunda ki tepkisizlik bu endişeleri daha da arttırmaktadır.Aynı zamanda sosyal ortam ve yaşam koşulları ve de çocukların üstün yararı ilkesinin gözetilmesi yerine böyle bir keyfilik aynı zamanda kötülükleri de beslemektedir.

Ayrıca sınırlı gruba yönelik proje de ki “diversion” uygulaması amacıyla özel rehabilitasyondan da bahsedilirken öncelik ise sosyal hizmetleri anlamakla başlar.Ancak böyle bir araçsallaşma ile söz konusu denetimli serbestlik uygulamaları dâhil çocukların sistem dışında ele alınmasına yönelik “diversion” uygulaması ile çözüm araması aslında halen var olan uygulamaların devamına yöneliktir. Özellikle “*mağdur*” kavramının öne çıkarılması ile birlikte ele alınması ironik ve trajiktir.ÇKK ve TCK/31 maddesinin kurbanı olan suça süreklenen çocuk” gibi garabet tanım ve hukuk ayıbı ile birlikte “oksimoron” bir durumdur.Ayrıca projenin üç yıl olması aynı zamanda ÇKK ve TCK/31. Maddesinin aynen devam edeceğini de öne çıkarmaktadır.Hinç hukukun devamı için hem bilimsel ve hemde sözleşmeler bağlamın da hukuksal açıdan çözümlerin bilinmesine rağmen TBB tarafından da bu yöndeki ortaklık diğer endişe kaynağı olabilmektedir.

Halbuki ilke ve değerler ,doğru bilgi ve gerçeklikle orantılıdır.Hesap verilirlik dâhil usul hukuk diğer önceliktir.Sakatlıkları ve ayıpları engellemek içindir.Ancak halen var olan direnç ve inatlaşmaları aşmak ise günümüzde daha da zorlaşmaktadır.Sorununda parçası olandan beklemek hiç gerçekçi değildir.Özgürlükleri kısıtlamak ve çocukların ağır cezalara maruz kalmalarını sağlayan ÇKK ile de çocuklar için acı öyküler dâhil geride bırakılan gerçeklere yüzleşmek ise önceliktir. Bu panorama ve gerçeklikle ve de sonuç olarak öne çıkan çözümler arasında ki “diversion” uygulaması dâhil söz konusu projenin, gerçekçi bir şekilde ele alındığın da öncelik ise TCK/ 31. maddesinin ortadan kaldırılmasıdır.Bilgilerle birlikte ortaya çıkan bu panorama , insan olma ve olmama ile de doğrudan ilgilidir.Vicdanlar ile de ilgili olup insan ve çocuk hakları açısından da önceliktir. Bu madde için özgürlüklerin kısıtlanmasını engellemek ise en en önceliklerdendir.

Böyle bir panorama da,ceza hukuk açısından 15 yaş altı çocuk ve gençlik dönemi için 15 üstü gençler için de ayrı ayrı ele alınması ve de uyarı dâhil çeşitli yaptırımları da içerecek şekilde ele alınması diğer önceliktir.1945 yılında ki taslakise halen geçerlidir. Eğitime odaklı bakışın karşılığı için sosyal ortam ve yaşam koşulları ise her açıdan önceliktir. Süre gelen adalet ayıpları ve hukuksal sakatlıkların engellenmesi amacıyla bu bakışla İsviçre de olduğu gibi ayrı bir gençlik ceza kanunu öngörülmalıdır.Bir asırdan beri var olan ve ceza hukuku ve bakışı sınırlamaya yönelik uygulamalar ve dönüşüm Türkiye içinde bilgi kaynağıdır. 2003 tarihinde yürürlüğe giren bu kanun ise 1990 lardan beri tartışılarak oluşan sentez bir kanundur-*Bundesgesetz über das Jugendstrafrecht (Jugendstrafgesetz, JStG)*- ⁶⁸Eğitim odaklı önlem ve korumayı da içeren iyileştirme amacıyla böyle bir geçmiş ve birikime sahiptir. Yapılar ve aktörle birlikte ele alındığın da halen var olan gereksiz tartışmaları ve kavram kargaşalarını da kolaylıkla engelleyebilir.Çocuklar ve insana bakış içinde bir ölçü olabilmektedir.

44.Görmezlerin fli tanımlaması yerine kapsayıcı ve bütünsellik ise önceliktir.Bu bilgiler aynı zamanda bir aynadır.Gerçekler için İsviçre örneğinden de yola çıkılarak “diversion “ gibi çeşitli uygulamalar için “gençlik savcılık” birimi, adliye binaları dışına çıkarılarak ayrı bir şekilde yapılabilir.Birleşik Krallık dâhil bu yönde ki uygulama örnekleri ile ⁶⁹ birlikte çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri dâhil mahkemelerin dışında ve “adalet” adına öne çıkarılan “merkez” veya

⁶⁸ <https://www.fedlex.admin.ch/eli/oc/2006/551/de><https://www.zh.ch/de/sicherheit-justiz/jugendstrafrecht.html>
<https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/kriminalitaet-straecht/strafjustiz/jugendstrafen-schutzmassnahmen.html>

“saray” şeklinde ki adlandırmaya yardımcı olabilir. Adaletin karşılığının bulmasına da neden olabilir. Adaletin içinin doldurulması amacıyla halen pasif bir şekilde ki “çocuk savcılık birimi” yerine de “gençlik savcılığı” birimin de işlerlik ve işlevlik kazanabilir. Böyle bir örnekte vardır. Gri alan dâhil adalet yönetimini etkin kılarken tekrar suçun önlenmesi dâhil sosyal eğitim yöntemlerinin de öne çıkarılması diğer önemli konudur. Sosyal ortam ve yaşam koşulların gözetildiği ve gerektiğin de yaşamda tutunması için bu görev ve önem diğer önemli konudur. Bu bağlamda büyükşehirler de her ikiyüzbin nüfus için adalet yönetimi yeniden ve bu şekilde yapılabilir.

İsviçre dâhil diğer ülkeler de olduğu gibi sosyal çalışmacılar açısından benzer yetkinlik ve nitelikli çalışanlar ise önceliktir. Sorumluk ve hesap verilirliği de öne çıkarmalıdır. Halen Türkiye de adli polis olmadığı için kolluk ve mesleki ilişkiler de ki sınırlar ve protokollar ile yeniden yer almalıdır. Benzer yapı ile de, bilgi alma dâhil sosyal çalışmacılar ise gözetim ve izlemek olmak üzere “bütünsellik ve koordineli” olarak yer almalıdır. Kamu davası açılmak dâhil öngörü ve riskleri de öngörmek için sosyal ortam ve yaşam koşullarla yapılacak “sosyal inceleme raporu” zorunlu olup aynı zamanda karar ve işlemlere kaynaklık yapmaktadır. Böylece Pekin Kuralının 16 ve 22. maddenin yanı sıra BMÇHS’nin 3 ve 40. maddesinin ve ASŞ’nin 7 ve 14 maddesinin karşılığı bulabilmektedir. Çocuk odaklı olup eğitim önemli araçtır. Çocukların üstün yararı ve adil yargılama hakkı herşeyin önündedir. Türkiye de şimdiye kadar çocuklar için söz konusu projelerle el kitapları dâhil böyle bir araçsallaşma da ki hem çifte standarta bakmak hem de cehennemin taşlarının döşenmesi gibi ihtiyaca gerek kalmayacaktır.

45. Adaletli ve şevkatle bakan, yeniden ve güncellenmiş adalet yönetim de infaz kurumu sadece “gençler”lar için olup kuruluşlar kapalı olmak üzere yeniden yapılanmasını da önceliktir. Eğitim odaklı olmak üzere bu yönde var olan çeşitli modeller ile karşılığını bulmakta mümkün. Üç yıl için bu yönde ki bütçeleme dâhil yeter ki bilim saygı ve dert edinmek, bunları aşmasına yardımcı olabilmektedir. Bu arada çocuklar ve gençler için gözlem merkezi ve soruşturma sürecin de deneme olanağını veren paralel bir yapı ve bakış arasında Almanya örneğinde ki “erzieher” gibi ⁷⁰eğitmenlik boyutu ve Jugendamt/Gençlik Dairesi gibi yapılanma birlikte ele alınmalıdır. Bütünsellik ve kapsayıcılık açıdan sosyal ve ekonomik desteklerin ele alınmasıyla böyle bir döngü, adalet yönetimini anlamlı ve insancıl kılabilir. Koruma ve yardıma bakış ile her bir çocuk ve genç için başlayan öykü de sıfır riskli süreç yönetimi aynı zamanda kaliteyi de birlikte belirler.

46. Halen yaşanan sorunlar ve nedenlerin açık olmasıyla bu nedende dolayı Amerika yı yeniden keşif etmeye gerek yoktur. 2007 den beri de bu örnek model “Çocuk Koruma(ma) Kanun”da da yer almaktadır. Bu açıdan mevcut ÇKK ve TCK/31. maddesi kapsamında bazı değişiklikler yaşanan sorunları kısaca engelleyebilir.

Bu açıdan ÇKK kapsamında ki yapılanma içinde ki “sosyal çalışma görevlisi” ibaresi ortadan kalkarken “sosyal inceleme raporu” yeniden tanımlanmalıdır. Cehennem için taşların döşenmesine gerek olmadığı gibi ÇKK/35. madde deki “gerekirse” ve “takdirinde” ibaresi de kaldırılmalıdır. 33 - 41 . maddeler arasında Denetimli Serbestlik uygulaması ve uzlaşma gibi uygulamalar savcılık birim de yer alırken adalet yönetiminde rol ve görevlerin açık ve net olması önceliktir.

Diğer taraftan eksik olan çocuk ve gençlik suç bilimi ayrı bir şekilde ele almalıdır. Ceza hukuku açısından tek suç dışın da yüzde seksene yakını suç işlememesi ise gerçekliklerdendir. Ancak yüzde 15-20 oranında ki “çekirdek grubu” tarafından bir çok kez suç işleyebilmektedir. Bu tekrar ise adalet yönetim ,becerisi ve de yetkinlikle orantılıdır. Yönetilebilir ve işlevlik için “çekirdek gruba” odaklanacak yapılanma ise günümüzde daha da gerçekçidir. Ancak görmeye rağmen var olan körleşmeyi aşmakta gerekmektedir.

Genellemeler yerine sistemin yüzde doksanın, savcılık birimin de yapılanması öncelikli hedef olmalıdır. Bunun dışında çocuk yerine gençlik mahkemeler için özel olarak atanmış asliye ceza mahkemeleri ile tüm Türkiye yeniden yapılabilir. Kollukta ise insan kaynağı ve yetkinlik açısından çocuklar için hukukçuların da ayrıca yer alması önceliklerdendir. İnsan ve genç odaklı bakışla öne çıkan yetkinlikte ise insan kaynağı ve yönetimle en geç üç sene içinde böyle bir model halen mümkündür. Nüfus ve soruna göre tek ve/ya heyetli mahkemeleri yaygınlaştırmak aynı zamanda adaletli ve şefkatli bir uygulamayı sağlayabilir. Ayrıca İsviçre de 2003 yılından beri söz

⁶⁹ <https://www.cocukkorumatürkiye.com/isvicre-de-1980-lerde-genclik-adalet-uygulamasindaki-sosyal-hizmet-uzmanindan-bazi-gozlemler/>

⁷⁰ <https://mdjd.brandenburg.de/mdjd/de/karriere/berufe-im-justizvollzug/paedagogischer-dienst-im-justizvollzug/#>

konusu kanun ve uygulama ve de birikim ile Amerika nın yeniden keşif edilmesine gerek olmamaktadır.

47.Ayrıca sosyal hizmet ve resmi vesayet kurumu gibi kuruluş ve uygulamalar dâhil korumaya yönelik Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğün de ayrı bir koruma dairesi birlikte öngörölmelidir. ÇKK/9 uncu maddesinde ki “acil korunma kararı alınması” için söz konusu sürenin 36 ve/ya 48 aya çıkarılarak öngörölecek yapı da mümkündür. İdari bir uygulamanın gerçekleşmesi ile halen eksik olan yapısal eksiklik engellenebilecektir.Yönetmelik ve sosyal hizmet merkezlerin de yapılanması ve yetkinlikle de halen mümkündür. İsviçre örneğinin dışında Almanya örneğinin de ise “Gençlik Dairesi” gibi yapı ve uygulamaya odaklanabilir.Bu da mümkün olup Gençlik Savcılığı işbirliği diğer bir modeldir. Bu uygulamalar ve yapılar ise Türkiye dışında benzerdir. Sosyal çalışmacılar ve” sosyal hizmetleri” içselleştirmek ise önceliktir.

Dolayısıyla Türkiye de halen “sosyal çalışma görevli el kitabı” dâhil proje adına çocuklar için çifte standartlar halen çocuklar için hukuk ayıbı ve kötölükler süre gelmektedir.Çocuklar için adalet adına üzüntü verici bir panorama, vicdanları sızlatmaktadır.ÇKK ve TCK/31 maddesi ile çocuklara ve gençlere yapılan kötölükler ve adaletsizler yüzünden zaman zaman kötölüğe de teslim olunmaktadır. Ancak çocuklar, bir toplum için hem vicdan hem de sınav yeridir. İyilik ve esenlikler için BMÇHS ve ASŞ öncelik olup sosyal hizmetler olmak üzere karşılığını bulmak gibi bir görev halen günceldir. Önemlidir. Fakat duvarları aşmak günümüz de çok zordur. Ancak çocukların korunması ve esenlik için umut ve gerçek bilgiler , kötölükler ve adaletsizlikle baş edilmesine yardımcı olabilmektedir.

Çocuklar için kötölükler ve adaletsizliğe yeter derken dert edinip umuda ,geleceğe ve insanlığa sahip bulmak ve karşılığını yakın bir zamanda bulunması dileğiyle insanlık ve çocukları için de bir çağrıdır. 03.04.2025

SHU Nihat Tarımeri